ISSN 0-1301-0220-2
87
AYLIK KÜLTÜR - FİZİK DERGİSİ
Ağustos 2001 Sayı: 2001/08 Fiyatı: 1.000.000 TL. (KDV Dahil)

ÖKÜZ

www.leman.com.tr

umudum yarınlarda taaatiildeeyiim

MEDYA

Serdar Turgut

Yazarımız Serdar Turgut, izinde olduğu için yazılarına ara vermiştir.

HALUK ŞAHİN

Yazarımız, yıllık izninin bir bölümünü kullanacağından yazılarına bir süre ara vermiştir.

İSMET BERKAN

Yıllık izninin bir bölümünü kullanan İsmet Berkan, yazılarına 24 Haziran Pazar günü başlayacak.

Ayşe Arman yıllık izninin bir bölümünü kullandığından yazılarına bir süre ara verdi.

DİPNOT

FERAİ TINÇ

Ferai Tınç yıllık izninde olduğundan yazılarına bir süre ara vermiştir.

Akıntıya Karşı

FİKRET BAŞKAYA

Yazarımız FİKRET BAŞKAYA, yıllık hapsinin bir bölümünü kullanmak üzere hapse girdiğinden yazılarına bir süre ara vermiştir.

Akşamsefası

aslında kültabağıdır dünya
içine bir güneş bastırılmış

CAN YÜCEL

Akşamsefası

Buluşmak Üzere

Diyelim yağmura tutuldun bir gün
Bardaktan boşanırcasına yağıyor mübarek
Öbür yanda güneş kendi keyfinde
Ne de olsa yaz yağmuru
Pırıl pırıl düşüyor damlalar
Eteklerin uça uça bir koşudur kopardın
Dar attın kendini karşı evin sundurmasına
İşte o evin kapısında bulacaksın beni

Diyelim için çekti bir sabah vakti
Erkenden denize gireyim dedin
Kulaç attıkça sen
Patiska çarşaflar gibi yırtılıyor su ortadan
Ege Denizi bu efendi deniz
Seslenmiyor
Derken bi de dibe dalayım diyorsun
İçine doğdu belki de
İşte çil çil koşuşan balıklar
Lâpinalar gümüşler var ya
Eylim eylim salınan yosunlar
Onların arasında bulacaksın beni

Diyelim sapına kadar şair bir herif çıkmış ortaya
Çakmak çakmak gözleri
Meydan ya Taksim ya Beyazıt Meydanı
Herkes orda sen de ordasın
Herif bizden söz ediyor bu ülkenin çocuklarından
Yürüyelim arkadaşlar diyor yürüyelim
Özgürlüğe Mutluluğa doğru
Her işin başında Sevgi diyor
Gözlerin yağmurdan sonra yaprakların yeşili
Bi de başını çeviriyorsun ki
Yanında ben varım

CAN YÜÇEL

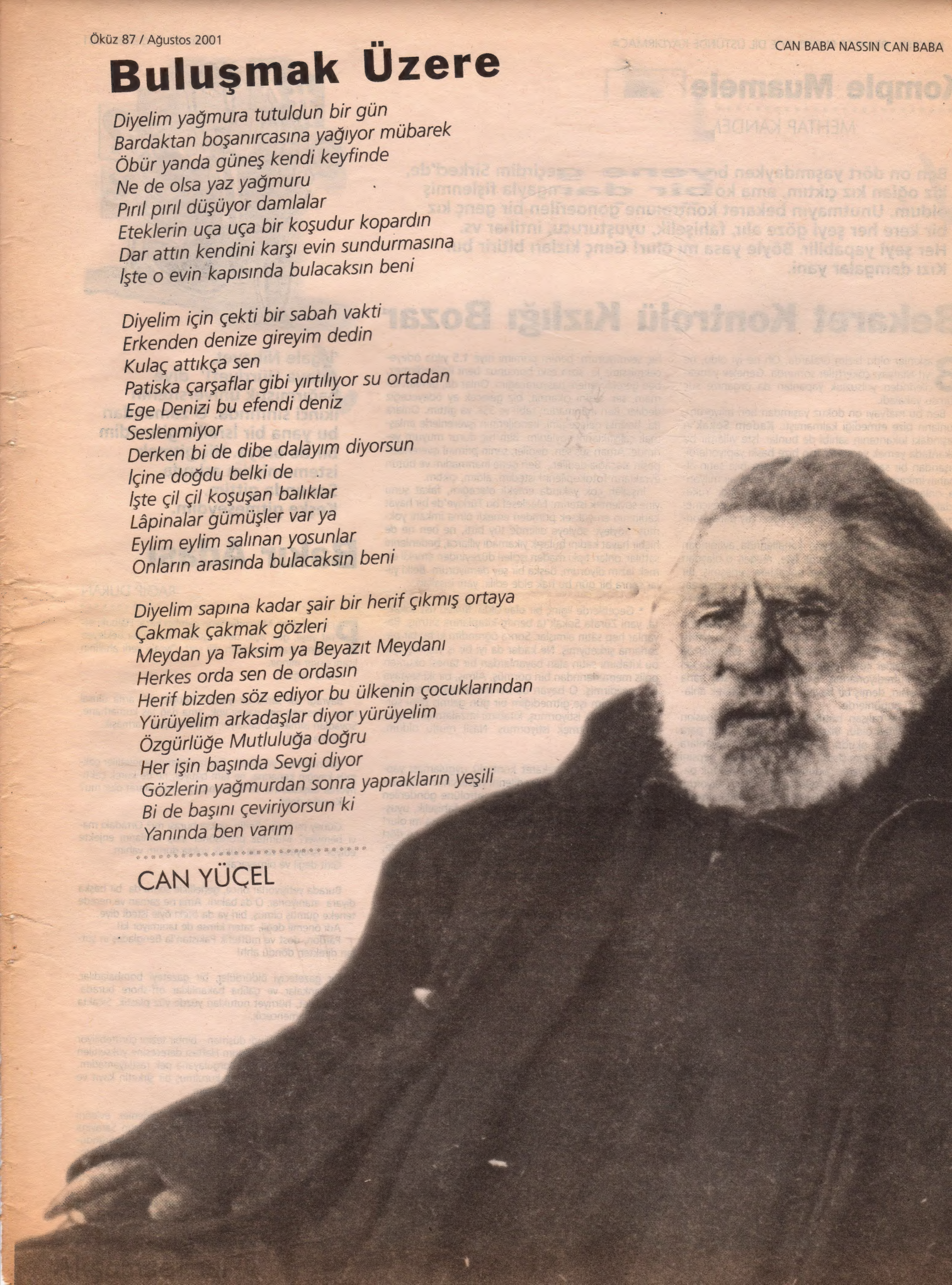

Komple Muamele

MEHTAP KANDEMİR

Ben on dört yaşımdayken böyle bir muayene geçirdim Sirkeci'de, kız oğlan kız çıktım, ama kolumda mavi bir damgayla fişlenmiş oldum. Unutmayın bekaret kontrolüne gönderilen bir genç kız bir kere her şeyi göze alır, fahişelik, uyuşturucu, intihar vs. Her şeyi yapabilir. Böyle yasa mı olur! Genç kızları bitirir bu. Kızı damgalar yani.

Bekaret Kontrolü Kızlığı Bozar

Baskınlar oldu bizim oralarda. Oh ne iyi oldu, ne iyi! Mafyayı çökerttiler sonunda. Genelev yöneticilerinden yolsuzluk yapanları da organize suç bürosu yakaladı.

Ben bu mafyayı on dokuz yaşımdan beri biliyorum. Bunların bize etmediği kalmamıştı. **Kadem Sokak**'ın başındaki lokantanın sahibi de bunlar. İşte yıllardır bu lokantada yemek yememiz için bize baskı yapıyorlardı. Dışarıdan bir sandviç, bir simit, çekirdek bile satın almanın imkanı yoktu. Bir kap yemek dışarıda bir milyonsa, onlar aynı yemeği iki üç milyona satıyorlardı. Yukarıdaki sokakta yani **Zürafa Sokak**'ta ise içsen de içmesen de günlük adam başı on beş milyon çay parası topluyorlar..

Birkaç ay önce televizyon kanallarında ayağından vurulan bir hayat kadını vardı. İşte, meğer, o olaydan sonra polis sivil şekilde bizim sokaklara yerleşmiş. Bir polis memuru lokantada garsonluk yapmış onca zaman. Bir başkası simit satmış, bir başkası da çaycılık yapmış. A'dan Z'ye her şeyi böylece öğrenmişler.

Ve baskının gerçekleştiği gün ilginç olaylar yaşandı. Lokantada garsonluk yapan polis memurunun kafası kelmiş. Tabii evlere yemek servisi yapıyor. Bayanlar da habire yemekler kötü ve pahalı diye garson polisin kel kafasına küfrediyorlarmış. Baskın sırasında, sen bana çok küfrettin, demiş bir bayana. Herkes, gülerek anlatıyor bunu bugünlerde.

Genelevde çalışan bütün bayanlar için bu baskın çok çok faydalı oldu. Bizden kanunsuzca, zorla para alanların canına okudu bu baskın. Bütün bayanlara zorla senet imzalatmışlardı. Polis, o senetlerin hepsini savcılığa vermiş. İşveren, odun parasından elektrik parasına, su parasından KDV'sine kadar bizden alıyordu. Bu yüzden bizim de eve gidecek paramız bile kalmadığı günler oluyordu.

Şimdi, polis görevlileri her gün bizim oradalar. Haftada bir, sabah toplantıları yapıyoruz. Çalıştığımız sokaktaki büyük bir evde bütün kadınlar toplanıyoruz. Yalnız hayat kadınları ve polisler. Yöneticiler başka bir yerde toplanıyorlar. Bize soruyorlar, mafya ya da işverenleriniz sizi tehdit edebilir, evinize veya Cancan'a muayeneye giderken takip edilebilirsiniz, bunları hemen bize bildirin, diyorlar. Gün içerisinde de vakitli vakitsiz uğrayarak, nasılsınız bayanlar, memnun musunuz, diyorlar. Bayanlar da, Allah razı olsun, diyor.

Ayrıca dışarıdan yemek alabiliyoruz. Değişik değişik, istediğimiz yemekleri yiyebiliyoruz artık. Ben de emekli olmadan önce bu mutluluğu tattım yani. Çok şükür diyorum, özgürüm diyorum işyerinde.

Her şey çok iyi oldu olmasına ama, benim emeklilik işinde de birtakım gelişmeler var. Geçenlerde bir gün patronun muhasebecisine dedim ki; siz galiba beni çok seviyorsunuz, bırakmak istemiyorsunuz, ama ben sizi hiç sevmiyorum, benim primimi niye 1.5 yılda ödeyecekmişsiniz ki, sizin eski borcunuz beni ilgilendirmez, ben gerekli yerlere başvuracağım. Onlar da, tamam tamam, sen sesini çıkarma, biz gelecek ay ödeyeceğiz dediler. Ben inanmadım tabii ve SSK'ya gittim. Onlara da, basınla geleceğimi, kendilerinin işverenlerle anlaşmalı çalıştıklarını söyledim. Ben hiç durur muyum yerimde. Aman sus sen, dediler, senin primini işverenden peşin alacağız dediler... Ben gene inanmadım ve bütün evrakların fotokopilerini istedim, aldım, çıktım.

İnşallah çok yakında emekli olacağım, fakat şunu yine söylemek isterim: Maalesef bu Türkiye'de bir hayat kadınının en yüksek primden emekli olma imkanı yokmuş. Söyleye söyleye dilimde tüy bitti, ne ben ne de hiçbir hayat kadını bulaşık yıkamadı yıllarca, bedenlerini sattılar, onları tıpkı maden işçileri düzeyinden emekli etmek lazım diyorum, başka bir şey demiyorum. Belki yıllar sonra bir gün bu hak elde edilir, yani inşallah.

* Geçenlerde ilginç bir olay oldu. Birileri üst sokakta, yani Zürafa Sokak'ta benim kitaplarımı satmış. Bayanlar hep satın almışlar. Sonra öğrendim ki bu bir pazarlama şirketiymiş. Ne kadar da iyi bir iş yapmış. İşte bu kitabımı satın alan bayanlardan bir tanesi okurken polis memurlarından biri görmüş. Almış, bir iki sayfaya göz gezdirmiş. O bayan da benim çalıştığım evi tarif etmiş. Benim işe gitmediğim bir gün gelmiş beni sormuş, tanışmak istiyormuş, kitabımı imzalatmak istiyormuş, tebrik etmek istiyormuş. Nasıl mutlu oldum, anlatamam.

* Genç kızlara bekaret kontrolü uygulaması yapmak çok saçma. Onlar kendilerini yaptırsınlar. Böyle bir uygulama sonucunda, bekaret kontrolüne gönderilen bir genç kız bir kere her şeyi göze alır, fahişelik, uyuşturucu, intihar vs. her şeyi yapabilir. Böyle yasa mı olur! Genç kızları bitirir bu. Kızı damgalar yani. Ben on dört yaşımdayken böyle bir muayene geçirdim Sirkeci'de, kız oğlan kız çıktım, ama kolumda mavi bir damgayla fişlenmiş oldum. Bu yasayı hazırlayanlara bir psikolog tedavisi öneriyorum.

* Emekli olmamı hakim çok istedi. Formaliteler bitince bir çiçek alıp hakime vereceğim. Çünkü o, benim emekli olmamı en az benim kadar istedi. Emeklilik cüzdanımı görmek istediğini söyledi. Ona emeklilik cüzdanımla beraber bir sepet kuru çiçek götüreceğim, belki masasına koyar. Çok dürüst bir hakim.

* Bundan sonra, yani emekli olduktan sonra reklam filmlerinde oynamak istiyorum. Her tür reklam olabilir, benim için fark etmez; çocuk bezi, çocuk maması reklamı bile olabilir.

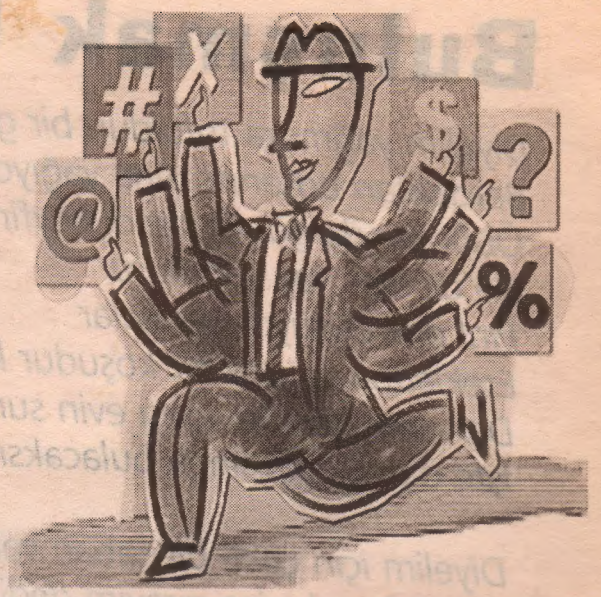

'İşgale Nihayet, Adaya Hürriyet!' diye bağırmıştık üniversitenin ikinci sınıfında. O zamandan bu yana bir İsrail'e gitmedim bir de oraya. Hiç gitmek istememiştim aslında. Sonunda gittim. Keşke gitmeseydim.

Bakır Adası

RAGIP DURAN

Plakasız siyah Mercedes'lerin camları kara. Hâlbuki etraf yeşil, gök açık, deniz güzel. Hazırol'da bekleyen alabros traşlı gençlerin dili sert. Oysaki yerli ahalinin lisanı şıngır mıngır.

Malta değil.

Bayrağı var sanki bir yerden kopya, yok ama ulusal marşı. Resmen pek parası yok, ama dağ taş kumarhane. Soyadları isimlerine benziyor, kimlikleri pek karmaşık.

Sicilya değil.

Yakında otuz yıl olacak. Şişman adamla apoletliler çökmüş kayığın kenarına, ne tam batıyor, ne de kürek çekiriyorlar başkalarına. Bir başkentte bir tek sefaret olur mu?

Korsika değil.

Güney mi Doğu Berlin, yoksa burası mı? Ortadaki mavi bereliler? Mümtaz profesörler ırkçı kanlarını enjekte ediyor. Anayasa var da hukuk yoksa durum vahim.

Girit değil ve olmayacak.

Burada yetişiyorlar önce, genellikle sonra da bir başka diyara atanıyorlar. O da bakırlı. Ama ne zaman ve nerede teneke gümüş olmuş, biri ya da öteki öyle istedi diye...

Adı önemli değil, zaten kimse de tanımıyor ki!

Pardon, dost ve müttefik Pakistan'la Benglades'in şutları direkten döndü ahh!

Bir gazeteciyi öldürdüler, bir gazeteyi bombaladılar. Tüm bankalar ve galiba bakanlıklar off-shore burada. Hak, adalet, hürriyet nutukları yüzde yüz plastik. Sıcakta eriyebilir hemencecik.

Karşı tarafın -ki adı düşman- binbir tezini çürütebiliyor herkesler de, Kutlu Doğum Haftası derecesine yükseltilen silahlı bir eylemi tartışıp sorgulayana pek rastlayamadım. Varsa yoksa ithal silahlarla kurulmuş bir şirketin kayıt ve tescilinin peşindeler sabah akşam.

Banyolarında katledilenler, vurulup gidenler, evlerini köylerini yitirenler için ağlıyor timsah. Papaz'ın Sarayına yerleşenin tarafı öyle bir konumda ki, haklı gibi göründüğü alanlarda bile savunamıyor tezini. Bahaneler hazır: Onlar Hıristiyan, onlar propaganda yapıyor. Oysa ki, neredeyse 40 yıldır çözümsüzlüğün atası Süleyman Bey'in yerel şubesini oynuyor babacanca.

Kin, nefret ve kan girmiş ya bir kere ikisinin arasına ne New York, ne de Brüksel çözebilecek galiba bu düğümü. Bir kere koz vermişler onların ellerine, artık istediği zaman istediği gibi hatırlatıyorlar gücünü.

Akşamsefası

Bundan iki yıl önce yayınlanan, gerek medyada, gerekse toplumun değişik kesimlerinde tartışma yaratan, 'Memedin Kitabı' hakkında dava açılmış, kitap yasaklanmıştı. Geçtiğimiz günlerde dava sonuçlandı ve kitap, yerel mahkemede beraat etti, Yargıtay da bu kararı onadı. Fakat Memedin Kitabı yeni bir tartışma konusu ile yine gündemde. Hürriyet gazetesi yazarlarından Emin Çölaşan 24 Temmuz tarihli yazısında, Nadire Mater'in kitabın oluşum sürecinde kullanılmak üzere bir vakıftan burs aldığını, bu vakfın da CIA'nın desteklediği bir vakıf olduğunu ileri sürdü ve Mater'in hesap vermesini talep etti. Biz de durumu merak ettik, nedir, ne değildir, bir anlayalım dedik ve Nadire Mater'den bizi aydınlatmasını istedik...

Gazetecilik Anlayışım Çok Farklı

OYLUM GÖLBAŞI

Emin Çölaşan'ın yazısında bahsettiği vakıf ile sizin burs aldığınız vakıf birbirinden farklı iki kuruluş...

- Burs aldığım vakfın ismi John D. and Cathrine T. MacArthur Foundation, onların sözünü ettiği vakıf ise sadece MacArthur Foundation. Bu vakıf üzerine internette bir arama yaptım, İsviçre merkezli, ekonomi ağırlıklı bir vakıf olduğunu gördüm. Bu kadar biliyorum. Yanlış anlaşılma olmasın, onların kastettikleri vakıf CIA vakfı demiyorum. Zaten o vakfın internet adresi de, www. macarthurfoundation.org. İsteyen herkes girip bakabilir.

Burs aldığınız vakıf nasıl bir vakıftı?

- John D. and Catherine T. MacArthur Vakfı, uluslararası camiada (ve Amerika'da) en saygın vakıflardan birisi olarak bilinir. Zaten vakfın web sitesine girip kendi çalışmalarını ve felsefesini nasıl aktardığını incelemek yeterli. Benim projem gibi bağımsız projeler yanında, pek çok akademik çalışmayı, Birleşmiş Milletler'in kendisini, Amerika'nın ve dünyanın en saygın üniversitelerini (Harvard, Stanford, Chicago, Oxford, Minnesota, John Hopkins, vs.) ve dünyanın çeşitli yerlerindeki sivil toplum kuruluşlarını destekleyen bir vakıftan bahsediyoruz. Dünya barışı, çevre bilinci, ırkçılığa karşı bilinç, kadın hakları, insan hakları ve sanat konularındaki projelere özel bir önem verdiklerini, vakfın web sitesinde listelenen projelere bakarak görmek mümkün.

Bu tür bir vakıftan burs nasıl alınıyor?

- Aslında, genel olarak bu tür enciolar (az sayıda da olsa Türkiye'de de bu tür enciolar var) daha çok kurumlara hibelerde bulunuyor, kurumların projelerini destekliyorlar. John D. and Catherine T. MacArthur, bu anlamda benzerlerinden ayrılıyor; kişisel projelere (bu da dünyada daha çok gazetecilere, akademisyenlere, çalışma yapmak istedikleri alanda) bir imkan tanıyor. İntenette scholarship diye yazsan, böyle bir dolu şey önüne gelebilir. Oradan bakıp kendine uygun gördüğün bir şeye başvurabilirsin. Ben vakfa 1997 yılının Şubat ayında başvurdum. Sanırım haziranda jüri, katılanlar arasında bir genel eleme yapıyor. Bu genel elemeden sonra da eylül ayında, haziranda seçilenlerin arasında yeni bir seçim yapılıyor. Eylül sonu ya da ekim başında bunu sana bildiriyorlar. Bana da böyle oldu. Bu bursu kazandığım için çok mutluyum. Türkiye'de şu anda bunu pek bilen yok. Bu tür çalışmalarla ilgili olan insanlar, ellerinde projesi olanlar, genç gazeteciler bununla ilgilenebilirler. Türkiye'de de benimle röportaj yapıldığında, gazetecilerin çoğuna bu burstan bahsettim, kitabın önsözünde de yazıyor, saklı bir şey yok. Böyle bir imkan ortaya çıktığı için de çok mutluyum. Yurtdışında bu vakıftan burs aldığımı söylediğim zaman bir anda daha farklı davranmaya başlıyorlar, çünkü bu bursu kazanmak önemli.

Emin Çölaşan'a dava açmayı düşünüyor musunuz?

- Hukukçularla görüşüyorum.

Memedin Kitabı hakkında dava açıldı, yasaklandı. Ama sonunda, yerel mahkemede beraat etti ve Yargıtay da bu kararı onadı. Kitap beraat ettikten kısa bir süre sonra bu tür bir yazının yayınlanmasını neye bağlıyorsunuz?

- Kitap, 1999 yılının Nisan ayında piyasaya çıktıktan sonra, toplanmasına kadar geçen sürede, Türkiye'de her görüşten çizgisi olan, farklı yayın politikalarına sahip yayın organlarında bu yer aldı. Ve bütün yazılanlarda (benimle yapılan görüşmeler de var bunların içinde), televizyonlara yapılan haberlerde, herkesin birleştiği bir tek cümle söylemek gerekiyorsa, o da bu kitabın ne kadar objektif olduğuydu. Bu da zaten benim tam yapmak istediğim şeydi. Bu anlamda da büyük ölçüde başarıya ulaştığımı hissediyorum. Çünkü gazetecinin görevi aktarıcılıktır. Ben aktarma görevimi yaptım. Bunu yaparken de olabildiğince kendi görüşlerimi ortaya koymadan böyle bir çalışma yaptım. O dönem içerisinde kitapla ilgili hiç olumsuz bir şey hatırlamıyorum. Daha sonra zaten kitabın yasaklanmasıyla beraber önemli bir destek gördüm; hem Türkiye'den hem de Türkiye dışındaki uluslararası gazetecilik kuruluşlarından, hak örgütlerinden, tek tek gazetecilerden... Şu anda dünyanın pek çok yerinde yüzünü bilmediğim, ama ismini bildiğim o kadar çok arkadaşım var ki... Gazeteciler hem Türkiye'de, hem de Türkiye dışında bu konuda haberler yaptılar. Kitabın objektif olmadığını göstermeye yönelik bir ya da iki tane çok kısa yazı çıktı. Bu da kesinlikle kitabın içeriğiyle ilgili değildi. Onun dışında hiçbir yerde hiçbir şey çıkmadı. Bu kitaba karşı olan insanlar tabii ki vardır, olabilir. Bunlar, şu anda yazanlar da içlerinde olmak üzere, kitapla ilgili hiçbir şey yazmadılar. Şimdi anlıyorum ki, muhtemelen kitabın yargı kararını bekliyorlardı. Yargı kararı, şu anda kitapla ilgili olarak öne sürülen bütün iddiaları çürütür bir karar. Bu kitapla ilgili Prof. Köksal Bayraktar'ın, mahkemenin atadığı bir bilirkişi olarak, çok önemli bir raporu var. Köksal Bayraktar'ın da esas olarak üzerinde durduğu, bu çalışmanın objektif bir çalışma olduğuydu. Şu ana kadar söyleyecek laf bulamayanların, yeni bir yol denediklerini düşünüyorum. Yani bu tamamen işi kişiselleştirir. Bir şekilde beni hedef göstermeye yönelik bir kampanya başlatılabilir.

Bundan sonraki projeleriniz neler?

- Ben gazeteciyim. Yirmi yıldır gazetecilik yapıyorum. Ve yaptığım gazetecilik türüyle de gurur duyuyorum. Çünkü gazetecilik anlayışım çok farklı. Genel olarak uluslararası, kabul edilmiş gazetecilik standartları çerçevesinde gazetecilik yapmaya çalışan biriyim. Herkes benim nasıl bir gazeteci olduğumu biliyor, bunu anlatmaya gerek yok. Gazeteciliğime devam edeceğim. Biz şimdi Türkiye için son derece önemli olan Bağımsız İletişim Ağı (BİA) projesini yürütüyoruz. Bu çok yönlü projedeki görevimi sürdüreceğim. Haberler yazmaya devam edeceğim.

Bağımsız İletişim Ağı'ndan bahseder misiniz?

- Bu çalışmaya 1996 yılında başladık. Esas olarak, medya olmak isteyen, ama çeşitli nedenlerle gazete olamayan, finans sorunuyla bağlantılı olarak gazetecilik eğitimi, program üretimi, kurumlarını ayakta tutma mücadalesi veren yerel medyayla birlikte başladık. Neyi hedeflemiştik? Öncelikle Türkiye'deki yaygın medya kendi görmek istediğini gösteren bir medya. Böyle bakıldığında, Türkiye İstanbul'dan ibaret, İstanbul'un da Taksim-Bebek hattından ibaret. Bunun dışındaki hayatlar ancak acayiplikleriyle bugün yaygın medyada yer alabiliyorlar. Biz bunun başka türlü olabileceği, Türkiye'nin her tarafında akan hayatın önemli olduğu ve bunu bilmek isteyen, Türkiye'yi bu anlamda yaşamak isteyen okurların varlığı düşüncesinden hareket ettik. İkinci olarak da, sadece yerel medyada değil, onun dışında Türkiye'deki ihmal edilenlerin, görmezden gelinenlerin de sesi olmaya çalıştık. Bunun ürünlerini yavaş yavaş, o kadar kolay olmasa da veriyoruz. BİA projesi dört ayaklı bir proje. Bu projede şu anda bizim ağımızda 130'u aşkın yerel radyo, televizyon ve gazete var. İnternet sitemiz, www.bianet.org adresinde görülebilir. Öte yandan yerel radyolar için program üretiyoruz. Şimdilik haftada kırk beş dakikalık kadın programları, otuz dakikalık çocuk programları ve günde beş dakikalık tarihte bugün programları üretiyoruz. Ağımız içerisinde 70'den fazla yerel radyo var. Bunların büyük bir çoğunluğu her hafta bu programları yayınlıyorlar. Onun dışında çok önemli şeylerden birisi de Türkiye'deki medyaya yönelik ihlaller. Altı yıl Sınır Tanımayan Gazetecilerin Türkiye'de temsilciliğini yaptım. Bu süre içinde Türkiye'de yaşanan ihlalleri izlemeye, bunlarla ilgili çalışmalar yapmaya gayret ettim. Bunca zaman gözüm medyaya yönelik ihlallerde olmakla birlikte, şimdi gördüm ki o altı yıllık çabada eksiklikler varmış. Çünkü kendini bize duyuramayan yerel medyaya, biz o zaman ulaşmayı o kadar başaramamışız. Bir diğer konu da iletişim hukuku. Bu, yeni bir hukuk. Türkiye'de bunu bilenlerin sayısında -sayısı giderek artmakla birlikteyeniliğin getirdiği bir azlık var. Bu anlamda bizim bir hukuki destek birimimiz var. Ve bu birim, yerel medyaya, başlarına herhangi bir şey geldiğinde başvurma şansı tanıyor. Tabii ki bunlar ücretsiz hizmetler. Bunun dışında çok önemli olan, aslında İstanbul medyası için daha da önemli olan, bir iş yapıyoruz; bu da gazetecilerin eğitimi. Türkiye'de dokuz merkezde, İletişim Fakülteleri'nden akademisyen arkadaşlarımız ve gazeteci arkadaşlarımızla yürüttük. İki günlük çalışmalardı bunlar. Beş yüz kadar yerel muhabir bizim çalışmalarımıza katıldı. Bunun ikinci basamağını da Eylül ya da Ekim'de yapacağız.

okuz2000@hotmail.com

Akşamsefası

YARALI KALMAK

İBRAHİM YILDIRIM, *ROMAN*

Yaralı Kalmak, aşk, şiddet ve yazı üzerine farklı bir anlatı. Bir dönemi hatırlayıp, hatırlatıp unutmayı amaçlıyor. Romanın saplantılı kişisi, aşkın ve yazının ruhunda yarattığı şiddeti sanrılı bir dille anlatırken okuyucuyu ikna etmek için değişik yöntemler kullanıyor. Kimi zaman acıtan, kimi zaman gülümseten samimi bir roman.

SARI ZARF

MÜNİR GÖLE, *ROMAN*

Sarı Zarf eline geçtiğinde erkek, geçmişinin bir noktasına yolculuğa çıkar. Sarı Zarf'ın yazarı kadının yazgısı da orada bir yerde değişecektir. **Münir Göle**, farklı bir rastlaşmanın hikayesini anlatıyor; yazgıların kesiştiği, değiştiği belki de takas edildiği bir an'da yoğunlaşıyor. Suskunluklarla örülü bu küçük tuğla romanın satır aralarında yolumuzu yitirip, geçmişimizin yaşanmamış köşelerine uzanıyoruz.

AÇI DİREKLERİ

HENRI MICHAUX *Türkçesi: Engin Soysal*

Açı Direkleri bir başucu kitabı, aforizmalardan oluşmakta. Çıkılan yolculuk ve işitilen dil kim olduğumuzu unutturmakta veya hatırlatmakta. "muazzam, katı, aldırış etmez akrabalığımız sonsuzlukla. İnsanların -direkler mi yoksa?- açılarının genişliğini işte bu bilinci hangi ölçüde taşıyabildikleri tayin etmekte herhalde."

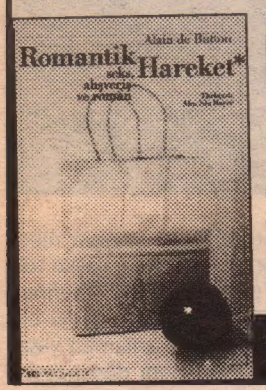

ROMANTİK HAREKET

seks, alışveriş ve roman

ALAIN DE BOTTON *Türkçesi: A.Sıla Bayer*

Günümüzde edebiyatta böylesi oyunbaz bir ışıkla karşılaşmak insanın içini aydınlatıyor. Ve aşk romanı böyle olur dedirtiyor. Büyüleyici, sarsıcı ve eğlenceli. Çilekli dondurma kadar hafif, ferahlatıcı ve kendi yaşadıklarımız kadar aşina.

* SEL YAYINCILIK
Tel.212-5111005 http://www.selyayincilik.com Email:posta@selyayincilik.com

deprem şiirleri

17 Ağustos

deprem sesli düşünmesi doğa'nın
derinden bir of çekmesi belki

tek hücreli - tek giysili - tek hisli
bir seyreden olarak kalıyor hep
kem müddet tiran zaman

sözlerini yürüyor insan
gözleri üzerinde duruyor
zaman en çok şimdi'ye benziyor
acıda tütüyor şelale imgesi

artçı şok

vincent van gogh'un arles'teki odası

şimdi bütün dünya

yürek tokluğuna sevişiyoruz

bu malzemeler acil

çadır + jeneratör - kireç tozu
toz maskesi x iş gözlüğü ÷ klor tabletleri
iş eldiveni + balyoz - çekiç x keski
el feneri ÷ ışıldak + alkalin pil
piknik tüpü - çaydanlık
musluklu su bidonu x bavul
iç çamaşırı ÷ gecelik + eşofman
diş fırçası - diş macunu x tıraş bıçağı
kolonya ÷ sargı bezi + tentürdiyot
kolonyalı mendil - bisküvi x kraker
çöp torbası ÷ kefen bezi
fotoğraf makinesi + ceset torbası
şefkat - dua x bellek ÷ vicdan
tedbir + tevekkül - merhamet
insan = insaan = innsaaan

metin üstündağ

okuyanus
www.okuyanus.com.tr
telefon: 0212 232 53 73

okuyan us

Biz:
Romantik Aşkın Psikolojisi

Aşk neden "kutsal"dır?
Neden aşk için her şeyi bir kenara atmaya hazırız? Aşk "acılı" olmak zorunda mı?
Çile çektirmeyen sevgi aşk değil midir?
Romantik aşkın muammaları ve paradokslarına objektif bir bakış.
Aşk mevsiminde aşkın gizini çözün.

Aşıksanız ya da aşık olmak istiyorsanız...

Biz
Romantik Aşkın Psikolojisi

Yazan: Robert A. Johnson
Çeviren: Işılar Kür
135 mm x 195 mm, **192 sayfa**

Buradan Böyle
Hayatın Psikososyopolitiği

Üç rockçı kadın ve Türkiye'nin gerçeği, vahşet gruplarının psikolojisi, internet aşkları...

Hayata bir de buradan bakın.

Buradan Böyle
Hayatın Psikososyopolitiği

Yazan: Erol Göka
135 mm x 195 mm, **242 sayfa**

Öteki Peygamberler

Neden milyonları peşinden sürükleyen liderlerden bazılarını "peygamber" olarak adlandırırken bazılarına "deli" diyoruz? Aklın sınırları nerede biter, deliliğin sınırları nerede başlar?
İsa'dan Bhagwan'a, Jung'dan Freud'a bir dizi karizmatik insan...
Daha önce kimsenin fikir belirtmek istemediği bir konu, cesur yaklaşımlar...

Peki kime inanalım?

Öteki Peygamberler

Yazan: Anthony Storr
Çeviren: Aslı Day
135 mm x 195 mm, **272 sayfa**

Alooo! Öküz'den Arıyoruz?!

"Kişinin, gücüyle, ruhunun yüksekliğiyle, insanlığa tepeden bakması gerekir -horgörüsüyle..."

Nietzsche

Alo Öküz'den arıyoruz, Güler Yücel'le mi görüşüyoruz?
- Evet, benim.
Neler yapıyorsunuz?
- En son KAMER'in daveti üzerine Diyarbakır'a gittim. Orada oluşturulan farklı tarzdaki çocuk yuvaları için danışmanlık yapmamı istediler. Bunu daha önce İstanbul'da da yapmıştım, artık üç ayda bir Diyarbakır'a gidip orada yapacağım. Diyarbakır'a gittiğimde, Hasankeyf'te dayanamadım, kendimi Dicle'nin sularına attım. Oradaki insanlar şaşırmış, "Bu kadın ne yapıyor." demişler. Bir gazeteci arkadaş bunu neden yaptığımı sordu; ben de "Hasankeyf'in sular altında kalmasını protesto ediyorum." dedim. Bu Siirt'in gazetesine manşet olmuş. Ben diyorum ki, bir dahaki sefere bütün kadınlar beraber gidip, kendimizi Dicle'nin sularına atalım, sular bizi Suriye'ye götürsün.
Bu yıl yapılacak Can Yücel Şenliği'nden bahseder misiniz?
- Şenlik için yine belediyeyle birlikte çalışıyoruz. Bu yıl, Müşfik Kenter bir antik tiyatroda Orhan Veli'yle ilgili bir oyun oynayacak. Geçen bir yılda Anıtlar Kurulu'ndan izin aldık ve bu sene Can'ın kütüphanesinin temellerini atacağız. Diyarbakır'da Cahit Sıtkı Tarancı'nın evine gittim. Orada Cahit Sıtkı'dan hiçbir şey kalmamış. Orada yaşayan insanlar, Cahit Sıtkı'dan kalan hiçbir şeyi saklamamış. Bende de Can'ın epeyce eşyası var. Kütüphane kurmakla iyi bir karar verdiğimi düşünüyorum. Orada sadece Can'ın okuduğu kitaplar olacak. İnsanlar, o dönemde bir şairin neler okuduğunu görebilecekler. Bazıları bunu bir müze olarak algılıyorlar, ama bu bir kütüphane, Can'ın birikimini gösteren bir arşiv olacak. Bunun dışında, Can'ın çocukluk arkadaşı Erdal İnönü'yü çağırdık, bize o dönemi anlatacak. Geçen yıl da hapishane arkadaşları gelmiş, onu yakından tanıyan arkadaşlarının anılarını anlattığı bir toplantı olmuştu. Ufuk Uras ve Genco Erkal gelecek. Ayrıca Can, badem ağaçlarını çok sevdiği için, badem ağaçlarının bulunduğu Palamutbükü denen bir köyde iki badem ağacı profesörü, badem ağaçlarının sorunlarıyla ilgili konuşma yapacaklar, badem ağaçlarının sorunları tartışılacak. Bütün Öküz ekibini bekliyoruz.
Mutlaka geleceğiz...

Alo Öküz'den arıyoruz, Yelda Karataş ile mi görüşüyoruz?
- Evet, ben Yelda Karataş.
Son şiir kitabınız 'Enel Aşk'tan bahseder misiniz? Neden Enel Aşk?
- Bence Tanrı aşktır da onun için. Mevlana söylemiş; "Ey Tebrizli Şems, dinim aşktır benim / Senin yüzün gördüm göreli..." Kitap yaklaşık bir yılda oluştu. Ama birden fazla aşkla...
Yani sizin için aşksız geçen günler yaşanmamış mı sayılıyor?
- Böyle diyen biri aşksız bir saniye yaşayabilir mi?
Sizi çok yakışıklı genç adamlarla görüyoruz, siz şiir gibi yaşayan bir şair misiniz?
- Bence asıl yakışıklı genç adamları benimle görüyorsunuz. Bildiğiniz gibi aşkın 90-60-90 ölçüleri yok. Ben bildiğim gibi yaşıyorum.
Çok teşekkür ederiz...
- Ben de bu dünya güzeli dergiye emeği geçen herkese teşekkür ederim.

Alo Öküz'den arıyoruz, Özel Okmeydanı Hastanesi mi?
- Evet, ben doktor Ercan Kesal.
Hastanenizden bahseder misiniz?
- İstanbul'da son 10 yılda sayıları artan, genel cerrahi ve doğum ağırlıklı hizmet veren hastanelerden biriyiz. İstanbul'da hızlı kentleşmenin getirdiği bir ihtiyaç bu. Kamu hastaneleri özellikle varoşlarda yaşayan büyük kitlelere cevap veremiyor. Özel hastaneler burada devreye giriyor. Yaklaşık 13 yıldır özel sağlık sektöründe yer alıyorum. Özel poliklinik ve dispanser çalışmalarından sonra, hekim arkadaşlarla birlikte 1997 yılında Özel Okmeydanı Hastanesi'ni kurduk. Hastane olarak Okmeydanı ve çevresindeki insanlara hizmet veriyoruz. Genellikle hastalarımız orta ve ortanın altı ekonomik duruma sahip kişiler. Halk hastaneciliği yapmak istiyoruz. Özel hastane ibaresinin bizi tanımladığını düşünmüyoruz. Son derece ekonomik fiyatlarla, kâr amacı gütmeden hizmet veriyoruz. Hastanenin sahip olduğu cihazlar, hekim sayısı ve kalitesi oldukça yüksek. Bu konuda iddialıyız. İleri tıp tekniklerini kullanıyoruz. Ama bizi diğer özel hastanelerden ayıran birtakım özelliklerin altını çizmek istiyorum: İstanbul'da 140 tane hastane var. Bunların 100 tanesi Avrupa yakasında, 40 tanesi de Anadolu yakasında. Bunlar kendi içinde büyük finans kuruluşlarının kurduğu hastaneler, cemaat hastaneleri gibi çeşitlere ayrılıyorlar. Bunların dışında hastanemizin en belirgin ayırıcı özelliği, çalışan hekimlerin ortak olduğu bir hastane olması. Yani hiçbir finans kuruluşuna ait olmayan bir hastane. Bulunduğumuz yöre insanı, sivil toplum kuruluşları ve çevre dernekleriyle organik bağlarımız var. Poliklinik zamanından beri, 11 yıldır Nesin Vakfı'nın çocuklarına bakıyoruz. Umut Çocukları Derneği'nin kontrol edebildiği bütün sokak çocuklarının kontrol, muayene, tedavi ve ameliyatlarını ücretsiz yapıyoruz. Belediyelerle organik bağlarımız var. Her yıl Beyoğlu Belediyesi'ne 400-500 çocuğu ücretsiz sünnet ediyoruz. Çevre muhtarlıklardan mali durumu iyi olmadığı söylenen hastaların hepsi ücretsiz tedavi ediliyor. Hastanenin içinde oluşturulan bir fonla iki tıp öğrencisi, iki de ilköğretim öğrencisine burs veriyoruz. İnsan Hakları Vakfı'nın anlaşmalı hastanesiyiz. Bu hastaneyi kendi hekimlik ideallerimizi gerçekleştirdiğimiz bir alan olarak görüyoruz.
Bu anlamda meslek anlayışınızdan bahseder misiniz?
- Bize göre hekimliğin temelinde hastayla doktor arasına para ilişkisinin girmemesi lazım. Hastaya müşteri gibi değil, şifa arayan bir insan olarak bakmak gerek. Hekimlik etiği bunu gerektirir. Bundan hiçbir zaman vazgeçmiyoruz. Bu da hasta tarafından takdir ediliyor. Bizi duygusal anlamda tatmin eden bu düşünceye sarılıyoruz. Genelde Türkiye'de sağlık politikasına dair, özel hastaneciliğin bulunduğu yerden söyleyeceklerimizin anlamlı olabilmesi için hastaneyi ticarethane, hastayı da müşteri olarak görmemek lazım.
Sizin sanatçı bir yönünüz olduğunu öğrendik...
- Hekimlerde ortak bir özellik galiba bu. Öğrenciliğimden bu yana edebiyatla ilgiliyim. İyi bir okuyucuyum. Öğrenciliğimde ve hekimliğimin ilk yıllarında birçok derginin çıkarılmasında ve birçok yayınevinin kuruluşunda yer aldım. Öğrenciliğim sırasında 'Dönem' adında İzmir'de çıkan bir şiir dergisinde yer aldım. Nükleer Savaşa Karşı Hekimler Derneği'nin kurucularındanım. İki yıl derneğin yayın organı olan 'Son Reçete' adlı dergiyi çıkardım. Ayrıca Şizofrengi'nin yayın kurulundaydım. Şu anda da Şizofren Dostları Derneği'nin ikinci başkanıyım.
Birçok sanatçı dostunuz da var...
- 80'li yıllarda edebiyat dünyasında çok önemli bir kuşak olduğunu düşündüğüm şairler yönünden, özellikle Yeni Türkü yayınlarından kitaplarını yayınlayan şairler kuşağıyla çok fazla iç içe yaşadım. Ahmet Erhan, Adnan Özer, Adnan Azar, Akif Kurtuluş, Ahmet Telli, Rahmetli Behçet Aysan birlikte olmaktan, dostluklarını paylaşmaktan çok büyük onur duyduğum insanlar.
İstanbul'da sizin gibi hizmet veren başka özel sağlık kuruluşları var mı?
- Mutlaka vardır. Ama isim olarak birisinden bahsetmem mümkün değil. Böyle bir birliği sağlamak, varsa onlara ulaşmak için bizimle aynı duyguları, sıkıntıları paylaşan özel hastanecilik yapan hekimlere ulaşabilmek için bir dergi çıkarmayı ve dernek kurmayı düşünüyoruz. Bunun çalışmalarını yapıyorum şu anda.
Kolay gelsin, iyi çalışmalar...
- Teşekkür ederiz.

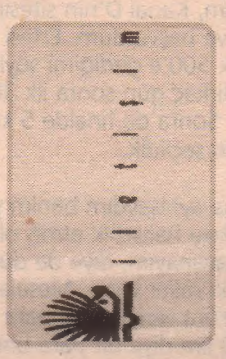

Alo Öküz'den arıyoruz, İletişim Yayınları mı?
- Evet, ben Tanıl Bora.
İlk cildi yayınlanan 'Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce Ansiklopedisi'nden bahseder misiniz?
- İletişim zaten modern Türkiye'nin toplumsal yapısı, eğilimleri üzerine yoğunlaşan bir yayınevi. Türkiye'de siyaset adına ne düşünüldüyse, ortalıkta ne uçuştuysa, bunlar üzerine düşünülecek, kalıcı, evladiyelik bir eser yapmak istedik. Birincisi, bunun Türkiye'de birçok insanın işine yarayacağını düşündük. İkincisi de, kendimizin de önemsediğimiz ve hoşlandığımız bir konu bu.
Ansiklopedi nasıl ortaya çıktı?
- Yayın kurulunda böyle bir şey yapalım fikri oluştu. İlişkide olduğumuz insanlarla konuştuk. Bu konuda insanlar da kendi düşüncelerini dile getirdiler, onların fikirlerini, önerilerini de kayda geçirdik. Ansiklopedinin planı, seçilen konular, kimlerle konuşacağımız konusunda fikirlerini aldık. Bundan sonraki ciltlerle ilgili olarak da bu durum hala devam ediyor. Çünkü bu durmaksızın yenilenen bir plan.
Kaç ciltlik bir ansiklopedi olacak bu?
- 9 cilt olarak düşündük. Birinci cilt, 'Cumhuriyet' Devreden Düşünce Mirası', ikinci cilt 'Kemalizm', üçüncü cilt, 'Batıcılık-Modernizm', dördüncü cilt 'Milliyetçilik', beşinci cilt 'Muhafazakarlık', altıncı cilt 'İslamcılık', yedinci cilt 'Liberalizm', sekizinci cilt 'Sol Düşünce', dokuzuncu cilt ise 'Dönemler ve Karakteristikler'. Bunların yayınlanması 2003'e kadar sürecek. Üç ayda bir kitap çıkarmayı düşündük. Tabii bu olmazsa olmaz değil. Ama planladığımız bu.
Teşekkür ederiz, kolay gelsin.
- Biz teşekkür ederiz.

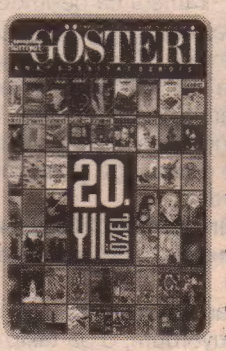

Alo Öküz'den arıyoruz, Hürriyet Gösteri dergisi mi?
- Evet, ben Hami Çağdaş.
Hürriyet Gösteri dergisi 20. yılını doldurdu. Kutları nice yıllara...
- Teşekkür ederiz.
Derginizin 20 yıllık geçmişine baktığınızda nasıl bir dergi profili ortaya çıkıyor?
- Hürriyet Gösteri dergisinin her zaman, sanatın her alanın da mutlaka en yeniyi, en kaliteliyi izlediğine; sadece klasikte, bilinende kalmayıp bilinmeyeni d gösterdiğine inanıyorum. 20 yıl içinde, bu dönem genç, yeni başlayan, ilk ürünlerini yayınlayan yazarların, 10-15 yıl sonra nasıl olgunlaştığını, yer edindiğini izledik, gördük. Derginin en önemli işlevlerinden biri de bu. Sanat dünyasında birçok şeyi bu kadar dillenmeden önce, Hürriyet Gösteri dergisinin yazarları göstermiştir. Ayrıca Türkiye'nin kısırlığından dolayı başka yerlerde yer bulamayan birçok sanat dalı, Gösteri'de diğer sanat dallarıyla birlikte yer bulmuştur. Fotoğraf, karikatür, seramik resim, heykel gibi sanat dallarının ürünleri, bu sanat dallarıyla ilgili yazılar Hürriyet Gösteri'de he zaman yer bulabiliyor.
Yeni projeleriniz neler?
- 20 yıllık serüvene baktığımız zaman biçimin, kapakların sürekli değiştiğini görüyoruz. Kapaklarımızı sürekli farklı insanlara yaptırıyoruz. Bu zaman zarfında içerik değişikliği de olmuştur. Zaman zaman geniş kuramsal yazılara, ilk ürünler yer verdik, yarışmalar yaptık. Bunları yeni yılda da sürdüreceğiz. Eylül'de yeni atılımlar olacak.
Teşekkür ederiz, iyi yayınlar...
- Biz teşekkür ederiz.

Alo Öküz'den arıyoruz, 102 Milyon yarışmacılarından Eda Çakı ile mi görüşüyoruz?
- Evet, benim.
Yarışmaya katılmaya nasıl karar verdiniz?
- Yarışmaya internetten başvurdum. İş aramak için bütün kanalların sitelerine giriyordum, Kanal D'nin sitesinde bu yarışmayı gördüm ve başvurdum. Ertesi gün 5000 kişi içinde, ilk 500'e girdiğimi söylediler, mülâkata girdim. Birkaç gün sonra ilk 30'a girdiğim söylendi. Sonra da finalde 5 kız, 5 erkek 10 yarışmacı içinden seçildik.
Yarışma nasıl geçti?
- Çok bunalıma girdim. Ama ayrılsaydım benim yerime bu yarışmaya katılabilecek bir kıza haksızlık etmiş olacaktım. Buraya kadar geldim, biraz daha dayanayım, diye de düşündüm. Biraz da inat ettim. Çünkü çok katı kurallar vardı. Mesela bir şey 999 bin liraya satılıyor, sen 1 milyon lira veriyorsun, para üstü olan 1000 lirayı alman gerekiyor. 1000 lira diye bir para birimi var mı? Eğer para üstü alıyorsan alacağın şeyi birakacaksın. Parayı denk getirebilmek için iki kiraz tarttırdığım zamanlar bile oluyordu. Bazen satıcıların iyi niyetinden dolayı sorun yaşadığımız da oluyordu. Mesela bir şey 1 milyona satılıyorsa, paramız bitmesin diye bize 500 bin liraya veriyorlardı. Daha sonra onun aslında 1 milyona satıldığını öğreniyorduk. Bundan dolayı çok sorun yaşadık.
Mesleğiniz nedir?
- İstanbul Üniversitesi İngilizce Öğretmenliği bölümünde okuyorum. Dördüncü sınıfa geçtim. Hatta yarışma yüzünden bütünlemelerimi kaçırdım. Yol parası vermeyeyim diye sınavlara girmedim. Bir dönem Digitürk'ün filmlerini İngilizce'den Türkçe'ye çevirdim. Genç TV'de VJ'lik yaptım. Bir dönem de E TV'de kahvaltı haberlerini sundum.
Yarışmada birtakım değişiklikler yaptılar. Mesela artık asgari ücretle iki kişi geçinecek. Bu konuda ne düşünüyorsunuz?
- Bence abarttılar. Bizim bu parayla geçinemeyeceğimizi düşünüyorlardı. Mesala paranın benim sigarama yetmeyeceğini düşünüyorlardı. Ama biz yarışmanın başında her şeyi iyi ayarlamıştık. Şimdi iki karı-kocayı yarıştıracaklar. Onlar da başarırsa, sülaleyi yarıştırırlar herhalde. Ayrıca format değiştiği için yarışmacılar arasında kavgalar da olacak diye düşünüyorum. Çünkü artık yarışmayı en fazla parayla tamamlayan kazanacak. Bizim için böyle bir şey söz konusu olmadığından, birbirimize yardımcı oluyorduk.
Yarışma boyunca kameralar sizi takip ediyordu. Bu sizi nasıl etkiledi?
- Korkunçtu. İlk bir hafta eğlenceli gibi geliyordu. Çünkü kameramanlarla yeni tanışıyorsunuz, birbiriniz tanıma dönemi gibi bir şey oluyor. Ama ondan sonra çok kötüydü. Mesela mutfağa sigaramı almaya gidiyorum, kamera da peşimde. Salona geliyorum, bir bakıyorum kültablasını unutmuşum. Kültablasını almaya giderken, kamera yine peşimde... Kameraman için de üzülüyorum, o da çok yoruluyor. Kamera 13-14 kiloluk bir şey. Ona da bana da işkence yani. Kameramanları düşündüğüm için hareketlerimi kısıtladığım oluyordu. Gittiğimiz her yere bizimle gelmek zorundalar. Mesela bir yere gitmek için yokuş çıkmam gerekiyorsa, oraya gitmiyordum.
Bir gün kapıyı kısa bir süre için kapatmıştınız ve o süre içinde kamera sizi çekememişti. Bu nedenle diskalifiye olacaktınız...
- O olay şöyle oldu; kameramanla şakalaşıyorduk, ben merdivenlerden koşarak çıkıyordum, o da takip ediyordu. "Beni yakalayamazsan kapıyı kapatacağım." dedim ve eve çıkınca kapıyı kapattım. O sadece bir şakaydı. Ama canlı yayına çıkana kadar bana diskalifiye edilebileceğimi söylemediler. Halk oylaması gibi bir şeyden de haberim yoktu. O güne kadar yarışmada belirsiz birçok kural vardı. Biz ilk yarışmacılardık ve yarışmayı hazırlayanların biri bir şeye evet diyorsa, diğeri hayır diyordu. Zaten o olayın olduğu güne kadar pek çok kez diskalifiye olabilirdik.
102 milyonla geçinmek nasıl bir şey?
- Çok zor. Psikolojik bunalım vesilesi. Bir haftadan sonra yarışmada olduğumu unutup kendimi hayatın içinde buldum. Babam ve nişanlım sürekli bana "Kuralına göre oyna" diyordu. Ama kuralları bilmiyordum ki... Sanki yıllardır öyle yaşamışım ve bundan sonra da öyle yaşayacakmışım gibi geliyordu. Para bir mutluluk kaynağı. Yarışma boyunca mutsuzdum.
Bu yarışma hayatınızı bundan sonra nasıl etkileyecek?
- Ben Antalya'dan geldim. Orada tiyatro oyuncusuydum. İstanbul'a da bunun için geldim. Ama burada tiyatrodan soğudum. Televizyonun da çok güzel olduğunu düşünüyorum. Bir haber spikeri olmak, burada bir şeyler yapmak, bir yerlere gelmek isterim. Benim bir oyunculuk geçmişim var ve bu alanda başarılı olacağıma eminim. Ama benim başarılı olacağım bir projenin önüme gelmesi lazım. Mesela Küçük İbo bana bir dizi teklifiyle gelse kabul etmem. Her şey para değil.
Teşekkür ederiz...
- Ben teşekkür ederim..

Alo Öküz'den arıyoruz, Pandora kitabevi mi?
- Evet, ben Ferzan Teker.
Pandora kitabevi 10. yaşını doldurdu, kutlarız...
- Teşekkür ederiz.
Kitabevinizden bahseder misiniz?
- Pandora,1991 yazında kuruldu. Dört ortaklı bir kitabevi. Kültür kitapları satmak amacıyla kuruldu. 1994 yılında Microsoft'un yardımıyla internet sitemizi kurduk. Türkiye'de internet üzerinden kitap alışverişi yapılabilen ilk site bizim sitemiz. Bu sitenin en iyi kitap sitesi olduğu konusunda iddialıyız. 1997 yılında Boğaziçi Üniversitesi'nin kitabevi olduk ve ders kitapları alanına da girmiş olduk. Bu yıl da Koç Üniversitesi kitabevinin işletmesini aldık. Hem eğitim, hem de kültür alanında İngilizce kitaplar da satıyoruz.
Geçen zaman içerisinde istediğiniz okur sayısına ulaşabildiniz mi?
- Ağırlıklı olarak okurumuzu akademisyenler oluşturuyor. Yaklaşık 4-5 yıl boyunca Türkçe kitap satışlarıyla oluşan bir okur profili vardı. Tarih, edebiyat ve felsefe konularına ağırlık veriyoruz. Hem Türkçe hem de İngilizce oldukça zengin bir stoğumuz var. Ama özellikle sözünü ettiğim üç konuda yoğunlaştık.
Neden özellikle tarih, edebiyat ve felsefeyi seçtiniz?
- Cadde üzerinde bir kitabevi değiliz. Caddeden biraz daha içerideyiz. Bu derinliğimizden ötürü popüler, kısa dönemde yayınlanan kitaplara fazla eğilmiyoruz. Ama bilgisayarımız ve datamız sayesinde satan kitaplara, çok okunan yazarlara çok rahatlıkla, canlı olarak ulaşabiliyoruz. Cadde üzerindeki kitabevleri daha geldi geçti okura sahipken biz akademik olarak daha derinlikli bir stoğa sahibiz. Mesela bir yazarın tüm kitaplarını bulundurmaya çalışıyoruz. Türk Tarih Kurumu'nun, Türk Dil Kurumu'nun kitaplarını Ankara'dan getirtmek gibi bir hedef koyuyoruz.
Yeni yaşınızda ne gibi projeleriniz var?
- Bu yaz yeni devraldığımız Koç Üniversitesi'nin kitabevininin ufak çapta dekorasyonuyla uğraşıyoruz. Eylül ayından itibaren orada çalışmaya başlayacağız. İnternet sitemizi geliştirmeye çalışıyoruz. Malum kriz bir sürü nedenden dolayı bizi kilitledi. Bir yandan yaz da etkiliyor. Onun dışında eğer e-mail adresiniz varsa ücretsiz olarak her hafta yeni çıkan kitapların listesini size gönderiyoruz. Bilgilendirme olarak elimizden ne gelirse yapıyoruz.
Teşekkür ederiz...
- Biz teşekkür ederiz.

Alo Öküz'den arıyoruz, Bahadır Boysal ile mi görüşüyoruz?
- Evet, benim.
Atom dergisinde bir ilan gördük, 900'lü hat almışsınız. Ne iş?
- Atom'da çalışan Sibel Gökçe bir yandan da 900'lü hatlarda çalışıyordu. Ben de, "Bu hatlardan Atom'a reklam alsan da yayınlasak." dedim. Alocular bunu yanlış anlamış, benim adıma üç hat tahsis etmişler, bu numaraları istediğiniz gibi kullanın demişler. En eğlenceli tarafı merkezi bir telefon başında oturman gerekmiyor, havuzdaysan havuza, camideysen camiye yönlendiriliyor. Yanlış anlaşılmasın, hat aslında erotik amaçlı değil.
Hatlarınız faaliyete geçti mi?
- Hayır henüz kullanılmıyor. Yakında faaliyete geçecek.
Eklemek istedikleriniz...
- Teknik olarak şunu söyleyebiliriz, mesela birisi tesadüfen arayıp yakalamışsa diğer arayanlar da muhabbeti dinleyebiliyor. Geyik muhabbeti var ama laf kalabalığı yok...
İyi muhabbetler...
- Eyvallah

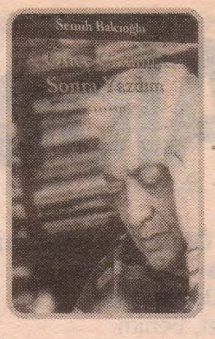

Alo Öküz'den arıyoruz, Semih Balcıoğlu'yla mı görüşüyoruz?
- Evet, benim.
'Önce Çizdim Sonra Yazdım' adlı son kitabınız çıktı. Bundan bahseder misiniz?
- Benim aklımda böyle bir fikir yoktu. Enis Batur bunu bana söyledi. Ben zor olsa da başarmaya çalıştım. Biz karikatüristler her şeyi çizerek anlattığımız için, yazı yazmak bizim için zor. Ben adres tarif ederken dahi çizerek anlatırım. Ama bu kitabı hazırlamak için 1,5 yıl gereken titizliği göstererek çalıştım. Bu kitabı hazırlamayı bir hizmet, görev olarak gördüm. Bu kadar yıl Türk karikatürüne, basınına hizmet verdim. Bizden sonraki kuşaklara bir örnek olacağını düşünüyorum. Umarım diğer arkadaşlar da günlük tutar, bu tür çalışmalar yapar ve bizden sonraki kuşaklara örnek olurlar.
Kitaba gelen eleştiriler nasıl?
- Şimdiye kadar olumsuz bir eleştiri gelmedi. Keşke öyle bir şey olsa da, ben de bundan sonraki çalışmalarımı ona göre yapsam.
Bundan sonraki projeleriniz neler?
- İki tane daha kitap var yolda. Bunlar da TÜYAP'a kadar çıkacak.
Teşekkür ederiz, iyi çalışmalar.
- Size de iyi yayınlar.

Alo Öküz'den arıyoruz, Tarık Ali'yle mi görüşüyoruz?
- Evet. Siz kimsiniz?
Biz Türkiye'den, Öküz dergisinden arıyoruz. Cenova'da olduğunuzu duyduk da. Orada vaziyet nasıl?
- Türkiye'den mi? Everest'ten mi arıyorsunuz? Hey, Barış sen misin?
Hayır, hayır. Biz Öküz dergisindeniz.
- Biraz daha bağırır mısınız? Burası çok gürültülü.
Öküz dergisi... Öküz. Cenova nasıl? Çatışma var mı?
- Az önce başladı. Şiddetli bir çatışma çıkacağa benziyor. Polisin tavrı çok sert.
Siz 68'in radikal eylemcilerindendiniz. Küreselleşme karşıtları hakkında ne düşünüyorsunuz?
- Bir dakika, bir dakika. Evet. Ben küreselleşme karşıtı eylemleri başından beri destekliyorum. Onun için Brezilya'da, Prag'ta geçirdim bütün yılı.
Sizce küreselleşme karşıtları Batı'nın cüzdanları dolu, canları sıkkın, haylaz çocukları mı?
- Hiç öyle düşünmüyorum. Eleştirdiğim noktalar var, ama bu onlara destek vermemenin gerekçesi değil. Bırakalım bu eleştirileri sağcılar ve eskinin Stalinistleri, yeninin sosyal demokratları yapsın.
Sizce bu eylemler dünya çapında enternasyonalist ve örgütlü bir mücadeleye çevrilebilir mi?
- Keşke, niye olmasın? Bugün en çok ihtiyacımız olan şeylerden biri, ezilenlerin enternasyonalist dayanışması değil mi?
Seattle'dan beri yeni bir mücadele biçimi ve ruhu mu var dünyada?
- Şimdilik çok belirleyici kavramlar kurmaya gerek yok. Beklemek, ama içeriden, mücadele ederek, Seattle sonrasına omuz vererek beklemek gerek. Ama şimdi kapatsak, başımın üstünden bir gaz bombası geçti bile.
Aslında biz sizi New Left Review'un Türkçe seçkisinin çıkması nedeniyle aramıştık.
- Ha, iyi, iyi. Güzel bir şey yaptı çocuklar. Daha ben görmedim seçkiyi, zaten lafı kısa kesmezsem, mefta olacağız burada.
Türkiye'dekilere söylemek istediğiniz bir şey?
- Arkadaşlara çok selam. Eminim burada olmak isterlerdi.
Teşekkür ederiz, kolay gelsin...
- Size de kolay gelsin.

Aksamcefasi

YAZARIMIZ FİKRET BAŞKAYA, YAZDIĞI BİR YAZI NEDENİYLE 1 YIL HAPSE VE 1 MİLYAR PARA CEZASINA ÇARPTIRILDI. ŞU AN ANKARA KALECİK CEZAEVİNDE

Alo Öküz'den arıyoruz, Nikos Mihailidis ile mi görüşüyoruz?
- Evet, ben Nikos.
Yeni çıkan 'Horon Ke Tragodia' albümünüzden bahseder misiniz?
- Albüm hazırlıkları bir, birbuçuk sene önce başladı. Birkaç sene önce Trabzon'a gitmiştim. Rumca konuşan bazı köylere, mesela Tonya'ya gittim. Orada eski türkülere ait bazı kaynaklarla karşılaştım. Bu kaynakları kasete aldım. Boğaziçi Üniversitesi'ne girip, İstanbul'a okumaya gelince, burada Rahmi Batur'la görüştük. Bir akşam sohbet ederken kemençe çalışımı beğendi, "Kaset yapalım" dedi. Kardeş Türküler'de de çalışan Ayşenur Kolivar da çalışmalarımıza katıldı, çok yardımcı oldu. Osman Yazıcı da albümde bir türkü söyledi. Albümde çoğunlukla Rumca eski türküler yer alıyor. Türkülerin sözleri de eski. Albümdeki türküler çoğunlukla Trabzon'dan, bir tane Rize'den, bir tane de Giresun'dan var. Gümüşhane'de doğup, Atina'da ölen kemençe ustası Nikos Papavramidis'in, Atina'daki arşivlerden bulduğum bir parçası da albümde yer alıyor.
Türküleri albüme alırken değişiklik yaptınız mı?
- Türküleri orjinal olarak verdik. Ritimler biraz farklı tat verebilir ama melodiler orjinalliğini koruyor.
Albüme alınan türküler nasıl seçildi?
- Hangi türküleri beğeniyorsak albüme de onları koyduk.
Teşekkür ederiz.
- Ben teşekkür ederim.

Alo, Öküz'den arıyoruz. Abdullah Muradoğlu mu?
- Galiba benim. Evet.
Yeni kitabınız, Reformun Dervişleri çıktı, hayırlı olsun
-Teşekkür ederim.
Neden Derviş?
- Bir lokma bir hırkaya bizi muhtaç ettikleri için. Milletçe derviş olma yolunda ilerliyoruz. Ama tabii bu Derviş, Mevlevi Dervişi değil. Şaka bir tarafa, Türkiye'de ekonomik ve siyasi krizin iyice dibe vurduğunu gösterdiği için Kemal Derviş. Halil Hamit Paşa da altıncı kuşaktan torunu Kemal Derviş gibi çok geniş yetkilerle, kurtarıcı olarak Sadrazamlığa getirilmişti. Tanzimatın öncüsü sayılan Halil Hamit Paşa ile Kemal Derviş arasında ilginç benzerlikler olduğunu görmem beni böyle bir kitap yazmaya yöneltti
Dede Derviş başarılı olmuş mu?
- 2 yıl içinde en az 10 yılda yapılabilecek reformlara imza attığı kesin. Ama devlet güçlerini elinde tutan muhafazakarlar, tufeyli gruplar ve saray aristokrasi arasında kurulan bir iktidar blokunun darbesiyle reformcular tasfiye edildiler. Dede Derviş ve arkadaşları reformları tamamlayamadan ortadan kaldırıldılar. Paşa'nın gövdesi Bozcaada'da, başı ise Karacaahmet'teki aile mezarlığında gömülü bulunuyor.
Şimdiki Derviş'ten ümitli misiniz?
-Her zaman bir ümit olmalı, yoksa hayata katlanılamaz. Umarım Kemal Derviş de, halkı dervişleştirme hayali peşinde değildir.
Eklemek istedikleriniz?
- En başta Derviş, siyasetin küflü tarikatlarından uzak dursun. "Ekmek bulamıyorlarsa pasta yesinler efendim" demesin. Televoleler Türkiye'sinin dışında Öteki bir Türkiye olduğu gerçeğini hiç aklından çıkarmasın. İstanbul'a geldiğinde hep Yeniköy'e, Gümüşsuyu'na gitmesin, Fatih'e, Kartal'a, Bayrampaşa, Zeytinburnu ve Alibeyköy'e de uğrasın. Ara sıra Cathy Yenge'yle çiğ köfte, lahmacun yesin. Sakın olaki yerli bir dizide oynamasın. Amcasının ülkesinin istiklali uğruna Çanakkale'de bir Fransız mermisiyle can verdiğini unutmasın.
Teşekkür ederiz..
- Ben teşekkür ederim, kolay gelsin..

Alo Öküz'den arıyoruz, Neşe Düzel ile mi görüşüyoruz?
- Evet, benim.
Hakkınızda, 312. maddeden DGM'de bir dava açıldı. Bundan bahseder misiniz?
- Dava, 8 Ocak 2001 günü Radikal'de yayınlanan, Pir Sultan Abdal 2 Temmuz Kültür ve Eğitim Vakfı başkanı Murtaza Demir ile yaptığım röportaj nedeniyle açıldı. Yılların avukatlarını bile şaşırtan bir hızla, röportaj yayınlandıktan 10 gün sonra, 18 Ocak günü bana dava açıldı. Mezhep kışkırtıcılığı ile suçlanıyorum. İkinci celsesi görüldü. Birinci celseye ben katılmamıştım, sorumlu yazı işleri müdürü katılmıştı. İkinci celsede hem sözlü hem yazılı bir savunma yaptım. Fakat savcı iddasında ısrar etti. 6 yıla kadar hapsim isteniyor. Dava, Ekim ayına ertelendi.
Savcı röportajın geneline mi yoksa bazı cümlelere mi taktı?
- O sırada silahlı çatışmalarda ve açlık grevlerinde ölenlerin çoğunun alevi olduğunu söyleyen haberler gazetelerde yayınlanıyorlardı. Yani bilinen sorunlar, yeni bazı olaylar nedeniyle gündeme gelmişti. Bu nedenle ben de bir röportaj yaptım. İddianame diyanet işlerinde hiç alevi bulunmaması meselesine kadar uzanıyor. Yani yazı bütün olarak değerlendiriliyor. Alevi ve sünniler arasında ayrım yaratarak, halkı kin ve düşmanlığa tahrik etmekten yargılanıyorum. Murtaza Demir de bu duruma çok şaşırdı. Çünkü dava yalnızca benim hakkımda açıldı. Görüşünü bildirdi diye kimse hakkında dava açılmaması gerekir.
Neden dava yalnızca sizin hakkınızda açıldı?
- Tabii ki Murtaza Demir hakkında da dava açılmaması gerekir. Gazetecilik görevi olarak bir yerde bir sorun, yakınma, haksızlığa uğradığına inanan insanlar varsa bunları dile getirmemiz gerek. Ben bu görevi yapıyorum. Sorun birisi hakkında neden böyle bir dava açılıyor. Üstelik DGM gibi olağanüstü bir mahkemede ve 312 gibi bir mahkemeden. Ben zaten savunmamı da gazetecilik üzerinden yaptım. Toplum içinde bir sürü yakınma, talep var. Savcı'ya sordum; "Alevi vatandaşların hiçbir sorunu yok da ben mi olmayan bir sorunu dile getirdim?" Bunun için mi yargılanmam isteniyor. Yoksa savcı alevi vatandaşların sorunlarını daha mı iyi biliyor? Ya da "Bunları dile getirme mi" denmek isteniyor.
Bu dava vesilesiyle bu tür yargılanmalara karşı bir platform ya da inisiyatif oluşması söz konusu olabilir mi?
- Yalnızca 312. madde değil, 159. maddeden yargılanan birçok insan var. Mesela benim de bu maddeden bir tane davam var. Ekim'de ikinci ya da üçüncü celsesi görülecek. Ve ben bana dava açıldığını Metin Münir'in köşesinden öğrendim. Dava açılmış, ilk celsesi görülmüş ve bana haber verilmemiş. Pul parası yok ya, Adalet Bakanlığı'ndan bana haber bile vermemişler. Ahmet Altan hakkında da beş ayrı dava var. En ufak bir şey söylediğiniz zaman mahkemeyi boyluyorsunuz. Gülay Göktürk'ün, Ali Bayramoğlu'nun da 159. maddeden açılan davaları var. Çetin Altan 75 yaşında ve ona da 159. maddeden dava açılmıştı, ama şimdi takipsizlik kararı verildi galiba. Aynı şekilde Güngör Uras'ın da bu maddeden açılan davası var ama onun hakkında da takipsizlik kararı verildi galiba. Dava açıldıktan sonra, kimseye haber vermediğim halde, bana çok sahip çıkıldığını gördüm. İnsanlar savunmamı istediler ve yayınladılar. Bunu bir isyanın, bıkmışlığın, usanmışlığın işareti diye görüyorum. Mehmet Ali Birand, Metin Münir, Hasan Cemal savunmamı yayınladılar ve hepsi "Biz de altına imzamızı atıyoruz." dediler. Bence asıl kışkırtma insana baskı yapılması. Eğer insanların yasal platformda seslerini duyurmalarına izin vermezlerse, demokrasi ve hukuk dışı yollardan seslerini duyurmaya çalışırlar. Bu, bir alevi davası değil, düşünce özgürlüğü davası. Bugün bunu konuşamazsak, yarın başka bir şeyi konuşamayacağız demektir. Hacı Bektaş-ı Veli'ye her yıl ben mi gidiyorum? Politikacılar oraya gidip vaatlerde bulunuyorlar. Eğer bir sorun yoksa neden oraya gidip bu kadar vaatte bulunuyorlar? Bunlar yeni sözler değil, eski şeyler. Binlerce çalışanı olan Diyanet İşleri'nde bir tane bile alevi olmadığını insanlar ilk kez benden okumadılar. Bunu Diyanet İşleri de, vatandaş da, siyasiler de söyledi. Önceleri 8. maddeden, Kürt sorunuyla ilgili şeylerden yargılanıyorduk, şimdi bu çıktı. Bazı konuların dokunulmazlıkları var. Hayat çok zor ama aynı zamanda Türkiye orman kadar özgür bir ülke. Çalmak, çırpmak kolay, düşünceni açıklamak tehlikeli. Ben ne yapacağım gazeteci olarak? Bir sorunu dile getirmemem isteniyor. Bir toplumsal sorunun çözülmesi için önce tanımlanması gerekir. Yoksa nasıl çözülecek? Medya bir sorunu tanımlamanın en iyi kanalı. Ama bu soruna bundan sonra dokunmamamız gerekiyor demek.
Teşekkür ederiz...
- Ben teşekkür ederim.

Alo Öküz'den arıyoruz, Celal Başlangıç ile mi görüşüyoruz?
- Evet benim.
Yeni kitabınız Korku Tapınağı'ndan bahseder misiniz?
- Kitapta dört önemli dosya var. Doğu ve Güneydoğu'nun değişen coğrafyasını anlatıyor. Dosyalardan biri, bölgenin kuzeyindeki Tunceli'yi, ikincisi Dicle'yi, üçüncüsü Kuzey Irak sınırındaki Silopi'yi, dördüncüsü de Şırnak içlerindeki Güçlükonak bölgesini anlatıyor. Esas olan, bölgede son yaşanan olaylar. Ama o coğrafyada önceden yaşanmış durumlar da vardı. Tunceli'ye uygulanan gıda ambargosunu anlatmadan, bu duruma nasıl gelindiğini de anlatmak gerekiyordu. O bölgede uygulanan gıda ambargosunu da, yaşları 60 ile 80 arasında değişen üç kişinin PKK'ya yataklıktan nasıl cezaevine atıldığını da anlatıyorum. Güçlükonak'ta 1996 yılında bir katliam yaşanmıştı. Hala AİHM'de bunun davası görülüyor. O katliam karmaşada kaldı, karanlıkta kalan sorular ele alınmadı. Bir coğrafyadaki insanların ne denli sahipsiz olduğunu, yok edilebileceklerini, yok edildikten sonra aranmayacaklarını, aramak için açılan yolların tıkandığını anlatıyorum. Silopi dosyası bu yılın Ocak ayında kaybettiğimiz HADEP İlçe Başkanı Serdar Tanış ile Ebubekir Deniz'in öyküsü anlatılıyor. Ama Şırnak'ta yaşananlar bununla sınırlı değil. Silopi'ye bağlı Yeşilyurt köyünde insanlara dışkı yedirilmesi de anlatılıyor. Cizre'nin nasıl cehenneme çevrildiği de yer alıyor. Yani kısaca bugünkü sürece nasıl gelindiğinin değişik aşamaları anlatılıyor.
Kitabı yazarken ora'ya yaptığınız geziler dışında ne gibi kaynaklardan yararlandınız?
- Temel kaynak insan malzemesi, yaşananlar, bir gazetecinin gözlemleri ve tanıklıkları. Bir gazetecinin görevi olantarihin müsveddelerini, tarihe kitap olarak bırakmak. Çünkü insanlar 1990-2000'li yıllarda bu topraklarda neler yaşadığı sorusuna cevap vermek. 1980'den sonra gazetecilik anlayışı değişti. Bu yıllarda gazetecilik önce Sıkı Yönetim, sonra OHAL bildirileriyle sınırlı kaldı. Bir skor gazeteciliği başladı. Şu kadar "PKK'lı ölü ele geçirildi, şu kadar güvenlik mensubu şehit oldu" gibi bir haber dili oluştu. 'Ölü ele geçirmek' gibi saçmasapan ve Türkçe'ye hiç uymayan bir söz haber diline girdi.
Bir kısım medyanın ora'daki olaylara bakışı ve gazetecilerin konuya ilgilerini nasıl değerlendiriyorsunuz?
- Bir anlamda kendi bindikleri dalı kestiler. 'Mehmetçik Basını' deyimi de bu süreçte meydana geldi. Gazeteciden çok bir takımın oyuncuları gibi bir tablo çizildi. Gerek medyanın gerek devletin yaptıklarına bakıldığında, bunun niye böyle olduğu anlamak kolay. Ama gazeteciye düşen bir görev daha vardı; o bölgede yaşayan insanların acılarını dile getirmek. Gelişen barış süreciyle gazetecinin görevi, o bölge insanının nasıl yaşadığını göstermek.
Teşekkür ederiz...
- Ben teşekkür ederim.

Haz: OYLUM GÖLBAŞI

ÖkÜz'den Hodri Mööydan!

Duyduk ki, bünyemizde çıkan, **LeMan** ve **L-Manyak** dergileri kendi aralarında maç almışlar. Birkaç haftadır birbirlerine atıp tutuyor sefiller. Tabii, **ÖkÜz Şampiyonlar Ligi**'nde, hadlerini biliyor çömezler ve **ÖkÜz**'e kafa tutamıyorlar. **ÖkÜz** tayfası bu sefillere diyor ki: *"İsterseniz, **LeMan L-Manyak** maçının galibiyle ya da boşverin siz, en iyisi maç yapmadan her ikiniz birden gelin ulennn. Yer ve saati siz seçin!"*

YAZARIMIZ FİKRET BAŞKAYA, YAZDIĞI BİR YAZI NEDENİYLE 1 YIL HAPSE VE 1 MİLYAR PARA CEZASINA ÇARPTIRILDI. ŞU AN ANKARA KALECİK CEZAEVİNDE

Yönetmen Birsen Kaya. Eğer, Uçan Süpürge Kadın Filmleri Festivali için hazırlanan "Kadın yönetmenler" belgeseli devreye girmeseydi, Birsen Kaya'nın izi bulunamıyacaktı.

Kayıp Bulundu: "Birsen Kaya"

AGÂH ÖZGÜÇ

Bugün, yalnızca nostaljik bir sokak adı olarak kaldı Yeşilçam. En parlak dönemlerinde oyuncusuyla, yönetmeniyle, yapımcısıyla, figüranlarıyla iç-içe'ydi. Yıllar önceki bu birliktelik, bugün **"kopuk yaşam"**lara dönüştü. Özellikle de Yeşilçam'ın eskilerini bulmak zorlaştı. Herkes savrulan bir yaprak gibi bir yerlere dağıldı.

Kim nerede, nerelerde yaşıyor, öldüler mi, kaldılar mı? Kimsenin kimseden haberi yok. İzler giderek silindi.

Kimi, dönemleri kapandığından ya da yaşlandıklarından sinemayı terk etmek zorunda kaldılar. Kimi unutulmanın acısıyla küsüp, izlerini kaybettirdiler. Kaçıp içlerine kapandılar... Aslında sinemanın ya da Yeşilçam'ın değil, hayatın acı gerçeği bu.

İşte, bir stüdyoda çekilmiş portre fotoğrafını gördüğünüz iri gözlü, artistik bakışlı ve benli hanım da birkaç ay öncesine kadar **"kayıplar listesi"**ndeydi.

Şimdi Adana'da.

Ama, o bir sinema oyuncusu değil.

Yönetmen Birsen Kaya. Eğer, Uçan Süpürge Kadın Filmleri Festivali için hazırlanan **"Kadın yönetmenler"** belgeseli devreye girmeseydi, Birsen Kaya'nın izi bulunamıyacaktı. Yazık ki ödülünü almak için Ankara'ya gidemedi. Sürekli tedavi görüyordu. Doktor kontrolü altındaydı. Sağ göğsü alınmıştı. Kansere karşı büyük bir savaş veriyordu. Ama, yine kocası, oğlu ve iki torunuyla mutlu bir yaşam sürüyordu Adana'da... Ve de Yeşilçam anılarıyla.

Dönemin ünlü sinema dergisi Artist'e muhabirlik yaptığı yıllarda birden kendini Yeşilçam'da bulmuştu. 1970'ten 1975 yılına dek 14 film yönetmişti. "İntikam Derler Adıma", **"Killing Ölüm Saçıyor"**, "Bitirim Kemal", "Vur Kır Geç" ve "Dadaş Rifat" gibi kadın bakış açısıyla hızlı tempolu, vurdulu kırdılı "erkek filmleri"... O yıllarda Bilge Olgaç'la iki kadın yönetmenden biriydi Birsen Kaya.

Ve artık "kayıp"lardan biri bulundu. Sıra diğerlerinde...

... hiçbir kadın yüz vermez. Tipsizdir, çirkindir... Sürekli horlanır, alay edilir. Çareyi Almanya'ya gitmekte bulan adam, o ülkede de pısırıklığı ve tipsizliği yüzünden aynı durumlarla karşılaşır. Yıllar sonra ülkesine döndüğünde artık bir karısı olmuştur. Karısı, beraberinde getirdiği naylon şişme bebektir. Kasabalı üç arkadaşı adamın şişme bebeğini kaçırıp tecavüz ederler. Sonra, bam, bam, bam... Adam, namus intikamı adına tecavüzcülerin peşine düşer ve üçünü de temizler...

Türk Sinemasında Şişme Kadınlara da Tecavüz Edilir...

"Cinsel zorbalık", daha genel tanımıyla **"tecavüz"**, bir dönem Türk sinemasında sık sık izlediğimiz sahneler. Özellikle de bizim **"Anadolu Westernleri"**nde tecavüzle ilgili ne sahneler izlemedik ki? **"Toplu tecavüz sahneleri"**nden akla hayale gelmeyen sapıklıklıklara dek...

Ama, Avşa Film Festivali'nde izleyeceğimiz **"O Benim Karımdı"** adlı film, yıllar öncekilerini sanıyorum çok gerilerde bırakacak. Hele filmin başrolünde seks shop'ların birinden ödünç alınan şişme naylon kadınlardan biri oynuyorsa?

Bunda şaşılacak birşey yok...

Filmin yönetmeni ve oyuncusu Mehmet Ezici, bu temel öyküyü üçüncü dünya ülkelerinden birinde yaşanmış bir olaydan almışsa?

"O Benim Karımdı"nın öyküsü, özetle şöyle gelişir: Mehmet Ezici'nin canlandırdığı kasabalıya hiçbir kadın yüz vermez. Tipsizdir, çirkindir... Sürekli horlanır, alay edilir. Çareyi Almanya'ya gitmekte bulan adam, o ülkede de pısırıklığı ve tipsizliği yüzünden aynı durumlarla karşılaşır. Yıllar sonra ülkesine döndüğünde artık bir karısı olmuştur. Karısı, beraberinde getirdiği naylon şişme bebektir. Kasabalı üç arkadaşı adamın şişme bebeğini kaçırıp tecavüz ederler.

Sonra, bam, bam, bam... Adam, namus intikamı adına tecavüzcülerin peşine düşer ve üçünü de temizler...

Nasıl, Türk sinemasının "cinsel zorbalık tarihi"ne geçebilecek kadar ilginç bir tecavüz öyküsü değil mi?

Bakalım, naylon şişme bir kadına nasıl tecavüz edilirmiş, Avşa Film Festivali'nde izleyeceğiz.

Akşamsefası

Cüneyt Arkın, kitabında kızı Filiz'den nedense hiç söz etmiyor. Yıllar önce İstanbul Şehir Operası'nın birçok temsillerinde sahneye çıkan ilk eşi Güler Mocan'dan doğma kızı Filiz'in bugün kaç yaşında olduğunu bile unutmuştur belki de. Yine de biz hatırlatalım: 22 Kasım 1966. Bugüne dek "ünlü baba"sının şöhretinden yararlanmayı asla düşünmeyip öne çıkmak gibi bir takıntısı olmayan Filiz Hanım, demek ki 35 yaşında. Ve adını neden Filiz koymuşlardı?

Kızının da Adını Unutan Adam: Cüneyt Arkın

"Adını Unutan Adam", Cüneyt Arkın'ın şiirlerini, anılarını, günlüklerini ve köşe yazılarını biraraya topladığı kitabının adı.

"... Bir yerlerde **Steve Arkın**, diğer yerde **George Arkın,** başka bir yerde **Fahrettin,** çok uzaklarda **Lee Arkın**, yakında Cüneyt Arkın...

Benim "adım" bile yok.

Bu yakınmalarından anlaşılıyor ki, Cüneyt Arkın'a adını unutturmuş hainler... Ünlü aktör, yalnızca kendi "adını unutan adam" değil. "Kızının adını da unutan adam"...

Cüneyt Arkın, kitabında kızı Filiz'den nedense hiç söz etmiyor. Yıllar önce İstanbul Şehir Operası'nın birçok temsillerinde sahneye çıkan ilk eşi **Güler Mocan'**dan doğma kızı Filiz'in bugün kaç yaşında olduğunu bile unutmuştur belki de. Yine de biz hatırlatalım:

22 Kasım 1966.

Bugüne dek **"ünlü baba"**sının şöhretinden yararlanmayı asla düşünmeyip öne çıkmak gibi bir takıntısı olmayan Filiz Hanım, demek ki 35 yaşında. Ve adını neden Filiz koymuşlardı? Kızlarının doğumunun ardından **Güler Mocan,** bir gazeteciye şu yanıtı vermişti:

"Benim, Tıp Fakültesi'nde altı yıllık sıra arkadaşım vardı. **Filiz Dolunay**.... İdealist bir kızdı. Doğu Anadolu'da bir otomobil kazasında öldü. Kızımın onun gibi güzel, zeki, temiz insan olmasını temenni ettiğim için adını verdim."

Beklenmedik olaylar sonucu parçalanan aile kurumlarının "acı"larını, erkekler değil, kadınlar ve çocuklar çeker. İşte Güler Mocan da bu "acıları" yaşayan çileli kadınlardan biri.

Ya **"ikinci eş" Betül Arkın?..**

Onun da acıları daha başkaydı... Hırçın ve ele avuca sığmayan Cüneyt Arkın'ı hizaya getirebilmek için, ne çileler çekmemişti ki?. Cüneyt Arkın'ı sinemaya girdiği ilk yıllardan beri tanırım. Birlikte paylaştığımız **"çok özel anılar"**ımız vardır, o uçup giden gençlik yıllarında... Beyoğlu Parmakkapı'nın havasız, ucuz ve pis gece kulüplerinde, çeşitli garson yerlerde... Hiç unutmam, Harbiye'de, ana cadde üzerinde seçkin ve özellikle bakımlı güzel kızların uğrak yeri olan, yazık ki ismini anımsayamadığım bir "cafe-bar" vardı. O günlerde sık sık oraya giderdik. Cüneyt'in üzerinde, kiremit renkli takım elbisesi vardı. Birlikte hava atmak için Cüneyt'in önerisi üzerine, o kiremit renkli takım elbisenin benzerini nasıl da yaptırmak istemiştim...

1964'ten beri tanıdığım Cüneyt Arkın, **"doğru"**ların yanında **"yanlış"**ları ne kadar ağır bassa da, hayatı dolu dolu yaşayan bir sinema sanatçısı. Ve de **"Türk sinemasına damgasını basmış 10 erkek oyuncu"**dan biri. Oyunculuğundan çok, özellikle tarihsel serüvenlerin atlayan zıplayan havalarda ölümüne parende atan ve karate oyunlarının **"fantastik bir kahraman"**ı olarak öne çıkan Cüneyt Arkın, bu kendine özgü yetenekleri sayesinde, dünya sinemasında da neden yerini almasındı?.. En azından Türk sineması tarihinde temsilciliğini yaptığı o masalsı dünyanın **"aksiyon adamı"** olarak. Kaldı ki Cüneyt Arkın, bir **"erkek güzeli"**ydi. Tipolojik açıdan da, bir Errol Flynn, bir Steward Granger gibi, uluslararası boyutlardaki **"yıldızlaşma"**ya uygun çizgiler taşıyordu. Ne var ki?..

Zaman zaman, filmlerdeki oynadığı rollerin benzerlerini özel yaşamına taşıyan Cüneyt Arkın, tam bir **"macera adamı"**dır. Karmaşık, çelişkili ve fırtınalı özel yaşamı, elbette ki bir kitaba değil, kitaplara sığmayacak kadar, sonsuza akan bir nehir gibidir...

Cüneyt Arkın, bu **"nehir yaşam"**ından ne anlatıyor kitabında?

Masallar...

Geriye ne kalıyor?

Serbest vezin bir laf kalabalığı.

"...Beni hayrete düşüren, binlerce sayfa tutan bu Cüneyt Arkın haberlerinde, yazılarında **"samimi bir hatıra"**nın bile olmayışıydı." Resimler, haberler, dedikodulardan ibaret bir hayat..." diyor kitabının önsözünde.

Oysa, Arkın'ı "hayrete düşürecek" ne vardı ki?.. Hakkında yazılmış uydurma ve çarpıtılmış haberler hariç, böyle "dedikodulu bir yaşam" a çanak açan kendisi değil miydi?

Cüneyt Arkın, doğruyu yazanların, onu uyaranların samimiyetine hala güvenemiyor. Eğer Arkın, çeşitli biçimlerde yaşamına giren ya da çevresindeki kadınları (hangi sınıftan olursa olsun) küçümseme ve alay etme yerine, kendini sorgulayıcı bir yaklaşımla anlatmaya gayret etseydi, bu anılarından öyle dersler çıkabilirdi ki...

Cüneyt Arkın ne yapıyor?

Aynı evi paylaştıkları bekar arkadaşlarıyla, anılarında sözünü ettiği Neriman'ı yatağa atıyorlar, sonra da o **Neriman "bacı"**ları oluyor. Bu nasıl oluyorsa?

Bölük pörçük, birbirlerinden kopuk "sevdalı bir artizin anıları" (bu saptama benim değil, kitabın arka kapağındaki tanıtımından ödünç aldık) yerine, Eskişehir'li **Fahrettin Cüreklibatur** ile Yeşilçam'ın Cüneyt Arkın'ını, ikili yaşam öyküsünü, sinemadaki yerini ve de hakkında yazılanlar tümüyle yanlışsa, sansasyonel uydurmalarsa, onların doğrularını kaleme alsaydı, işte o zaman müthiş bir belge ortaya çıkabilirdi. Kitabındaki dişe dokunur tek belge, onu gençlik yıllarında tanıyan ve uzun süre arkadaşlık eden ünlü şairimiz **Cemal Süreya**'nın kısa, ama özlü yazısından geliyor. Sinema yaşamı anılarında adı bile geçmeyen ve onu çeşitli belalardan kurtaran yapımcı-yönetmen **Türker İnanoğlu** da bazı olayların yakın tanığıdır kuşkusuz. İnanoğlu'nun uzun bir süreden beri üzerinde çalıştığı kendi özyaşam öyküsüne dayalı anı-kitap'ında ünlü aktör, **"'kendimi arıyordum, bulamadım"** dediği Cüneyt Arkın'ı bulabilir. Sonuç:

O ne bir Steve Arkın, ne George Arkın, ne de bir Lee Arkın. O önce Fahrettin Cüreklibatur, sonra da Cüneyt Arkın..

100 Soruda Hayatın Anlamı - VI

REWHAT

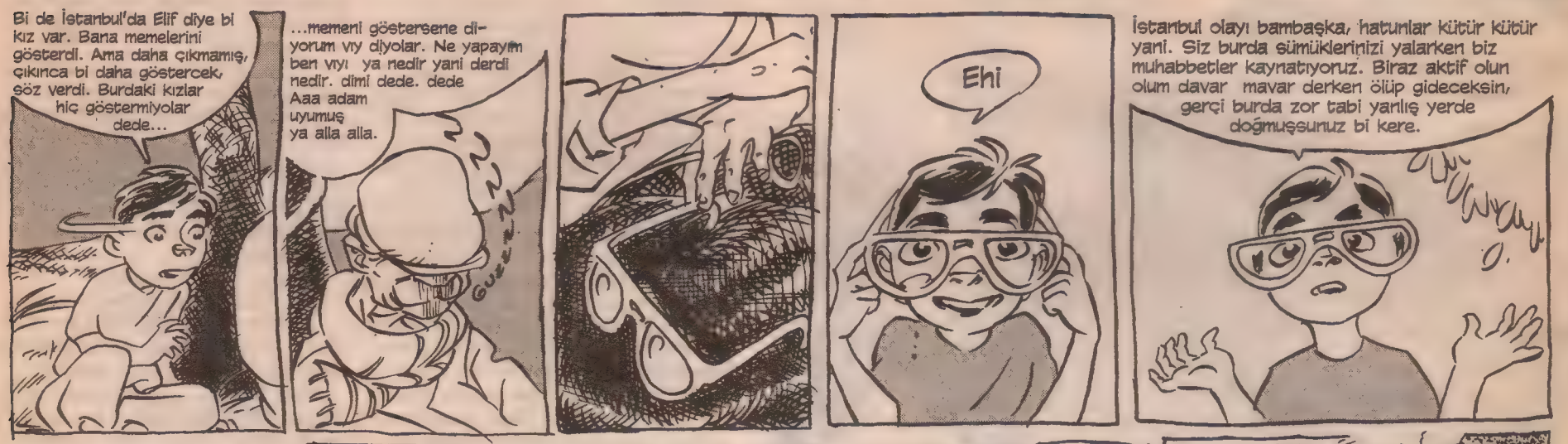

Ben tatilde annemlerle köye gittim köy çok güzeldi. İstanbul'daki kirli havanın yerini pırıl pırıl bir hava aldı. Annem nefes alınca ohh dedi. Su da pırıl pırıldı İstanbul'daki gibi kirli değildi. Annem bir yudum içince oh dedi. Annem daha birçok şeye oh dedi ama hepsini sıralamayacağım. Oradaki arkadaşlarım çok iyi insanlar, hepsi birbirinden akıllı ve zeki, ata bindim. Tarlaya gittim...

Dedemlerle patos yaptık. Köydeki insanlar çok mutlu burdakiler gibi sinirli ve kavgacı değil

Köyü çok sevdim orada yaşamak isterdim.

Evet Rewhat gerçekten çok güzel anlatmış tatil anılarını. Ama ödeviniz bu kadar değildi.

Bir de memlekitinizin meşhur birşeyini getirip arkadaşlarınıza tanıtacaksınız mesela Ayşe memleketi olan Malatyadan kayısı getirmiş.

Murat da İzmir'den çavuş üzümü getirmiş.

Rewhat, oğlum, sen ne getirdin memleketinden, canım, ciyerim, söyle bakiim!!

Ben şey getirdim işte bunu

O ne evladım öyle...

Dedemin gözlüğü örtmenim.

Hiç sıkılmıyor musun Rewhat?

Neyden, sıkılmıyor muyum?

Ne biliim hep çizgi, hep kalem, hep kağıt bir süre sonra sıkılır insan, ya genelde ben her şeyden sıkılırım ya hani ne biliim sen de sıkılıyor musun diye sordum.

İnsan kendine can verenden sıkılır mı kızım?!

Oy oy lafa bak sen iyice geyikleştin son günlerde.

Hızla dönerdi kayışı patos makinasının. Köyün çocukları ellerindeki sopalarla kayışa dokunup, sopa kırılınca kaçarlardı ordan. Bu belki de tek eğlenceleriydi onların patos akşamları. Ben bir kenarda oturup dedemi seyrederdim. Makina ekinleri öğütüp buğdaya dönüştürürken o beline sıkıştırdığı maltepe paketinden bir sigara yakar sararmış gür bıyıklarının altında ağzına götürürdü. Patos makinasından çıkan tozlar gözlüğünün camlarına yapışırdı bir süre sonra görmez olurdu. Ama öylesine kaptırırdı ki patosun uğultusuna kendisini devam ederdi seyretmeye silmeden gözlüklerini. O koca, hantal ve gürültülü makina başka bir şeye dönüşürdü sanki o seyrederken. Buğdayın dökülüp bir öbek oluşturduğu yere avucunu daldırır biraz alır öperdi. Biz her patos zaman aynı filmi seyrettiğimizi zannederken, dedem başka şeyler keşfederdi sanki. Sıkılmazdı. İnsan kendine can verenden sıkılmazdı çünkü. Kendine can vereni bulmuştu bir kez. İşte şimdi ben belki de bu yüzden sıkılmıyorum çizerken. Bana can vereni, çizgiyi bulduğum için.

rewhat@hotmail.com

Ah Pessoa! Bin bir bölünüşünle, kaç farklı kılığa, sese girerek, bir ülkeyi tek başına kurmak ve kurtarmak isteyişinle (hem ekonomik, hem felsefi, hem şiirsel, hem mistik, hem astrolojik, hem geleneksel, hem modernist açıdan, hem bir köylü, hem bir okumuş kentli olarak, hem koltuğuna çakılarak, hem korsanlar gibi engin denizlere açılarak), bu sayısız ve kavurucu emellerine rağmen ve belki de onlardan ötürü alkole tutkunla, hastanede sirozdan ölüşünle, bugünkü diğer periferik ve dertli ülkelerin dertli sanatçılarına, aydınlarına, minibüs şoförlerine, kahve filozoflarına, köşe yazarlarına, cümle insanına ne yakınsın sen! "Gelişmiyorum: YOLCULUK EDİYORUM", demişti Pessoa. Bir tek ülkenin aşkına ve kahrına, ne çok yolculuk gerekebilirmiş.

"Rüyamın Karşılığı Olamıyorum"

E. EMİNE

Pessoa bize de geldi... Kendi gibi, parça parça... Her biri ayrı yayınevinden (Metis, Nisan, iyi-şeyler) birkaç kitap... Ama hâlâ, düzyazıdaki şaheseri, Bernando Soares kimliğiyle kaleme alınmış "Huzursuzluğun Kitabı" dilimize çevrilmiş değil mesela... Son olarak, iki Pessoa tutkunu (Adnan Özer ve Rüstem Aslan) kendi özgün okumalarını ve Octavio Paz'ınki dahil bazı değerli incelemelerin çevirilerini de içeren, Pessoa'nın "çokluk" muammasını Türk okuruna farklı cepheleriyle tanıtmayı amaçlayan güzel bir kitap yazdılar, "Fernando Pessoa 20.Yüzyılın Yalnızı", Everest'ten çıktı... Orada, Pessoa'nın Ricardo Reis, Alberto Caiero, Alvaro de Campos kimlikleriyle yazdığı şiirlerini de bulacaksınız... "Ode Maritima" için, "iyi şeyler" yayınlarından çıkmış Cevat Çapan'ın çevirisini kullanmak yerine Davut Akova'nın "Denize Methiye" başlıklı çevirisi yeğlenmiş. Bir eserin birden fazla çevrisini okura sunmak her zaman hayırlıdır. Hiç değilse, çevirinin ne kadar "izafi" bir sanat olduğunu göstermek açısından... Ben gene de tercihimi Cevat Çapan'ın çevirisinden yana kullanıyorum. Bu şiiri onun Türkçesi'nde daha diri, asabi, daha modern bulduğum; çeviride hep, tanıdık bir dil armonisinden çok, cümlenin özgün ritmine ve yapısına azami sadakat beklediğim için.

Bugünkü yazım, Pessoa'nın muammaası, varlık-yokluk gelgitleri üzerine hiç olmayacak. Yukarda sözünü ettiğim "20. Yüzyılın Yalnızı" kitabı meraklı okurlar için o konuda yeterince aydınlatıcı. Sonra Pessoa'yla o alanda kurduğum ilişkiyi "Turuncu Kayık"ıma bindirdim... Pessoa'nın 17. Yüzyılda yaşamış Çin yazarı, resssam, düşünür, estet, bahçe mimarı, budist keşiş ve 30'un üstünde ad ve kimlik içinde yolculuk etmiş Daoji'nin (Şitao, Keşiş Acı kabak ve diğerleri...) reenkarnasyonu olduğu konusundaki inancımla... (Batı dünyası için bu ruh bölünmesi ne kadar "tuhaf" ise, eski Çin sanatında o kadar tanıdıktır, ama Daoji bu gelenekte dahi bütün diğer Çinlilerden çok daha ileri gider).

Bu kez, daha başka bir akrabalığın izini sürmek isterim...

Pessoa, bu çoğul kimlik, bu edebiyat ve hayat macerası, Osmanlı'nın iniş döneminden beri kültürel alanda "periferik"e düşmüş, yani gözlerini başka "merkezlere" yöneltmiş bir ülkenin insanları olan bizlere, başka bir akrabalık da önerebilir... Bu yaklaşımımda dayanağım, Portekiz'de Jose Blanco'nun bir araya getirdiği Pessoa'nın mektupları olacak.

Pessoa elbette, Alvaro Caeiro adıyla ve "o olarak" eser verirken "pagan"dır, Ricardo Reis olarak "klasik"tir, Alvaro de Campos olarak "whitmancı"dır, yani türlü türlüdür... Alvaro de Campos'ta diğer kişiliklerinden farklı olarak "eşcinsel"dir de ve mühendis, Alberto Caeiro'da köylü, veremli ve mavi gözlü; Ricardo Reis'te doktor, cizvitler okulu mezunu ve 1919'dan beri Brezilya'da mukim, ama Pessoa imzasını taşıyan özel mektuplarında, istenirse, kanımca **sabit bir çekirdek** de bulabiliriz...

Bugün bir AB üyesi olan Portekiz, Pessoa'nın yetiştiği ve eser verdiği dönemde, Avrupa'nın periferisinde bir ülkedir... Bakışlarını büyük merkezlere, tıpkı bizim bugün yaptığımız gibi, imrenmeyle, kıskançlıkla, eziklikle dikmiş... Bu gerçeği Pessoa, hayatında ve ruhunda sonuna dek bir sabit acı olarak taşır.

13 Ocak 1935 tarihli bir mektubunda şöyle yazar: **"Evet, mistik bir milliyetçi, akılcı bir sebastiancıyım. Ama ayrıca, bununla ve daha birçok şeyle sık sık çelişki halindeyim de"...**

Pessoa'nın milliyetçiliğine eğilmemek, onun edebi, ontolojik gizemini kuvvetlendirebilir belki, ama bir başka karmaşaya değmekten, onu bize bir miktar daha yaklaştırmaktan, daha çağdaşımız ve akrabamız kılmaktan alıkoyabilir de.

Pessoa, henüz 20 yaşındayken şu projeyi kuruyordu: **"bir Portekiz devrimini ateşlemek"**. Bu projeden, ömrünün hiçbir döneminde vazgeçmez.

Ne tür bir "devrim"di, Pessoa'nın ateşlemek istediği?

Pessoa kendini ingiliz muhafazakârları tarzında, muhafazakâr ama liberal, anti-gerici, ama aynı zamanda anti komünist ve anti sosyalist olarak tanımlar, ayrıca masonluğa sempati duyar (aralarına girmemişse de), demokrasiye de fazla inanmaz...

Amaçladığı, daha çok, Portekiz'in haysiyetini, özgüvenini ayağa kaldıracak, ezikliğini ve manevi **"esaretini"** yok edecek bir **"kültür devrimi"**dir...

Bu amaca hizmet etmek için, bir ara, İngiltere'de bir yayıncıya 300 Portekiz atasözünü İngilizce'ye tercüme etme teklifinde bulunur... Güney Afrika'da İngilizce eğitim görmüş bu Portekizli, mükemmel bir İngilizce'ye vakıftır... Uzun süre ısrarla, Londra'daki Times'ın bulmaca yarışmasına katılır ve 1000 sterlinlik bir ödülü kazanmasına ramak kalır (evliliğinin kaderini de, az çok kötü niyetle, bu ödüle bağlar)...

Portekiz'de tek başına bir "kültür devrimi"ni ateşlemeyi düşlemiş adam, ekmeğini, balık ağları ve çelik kablolar ticareti yapan bir şirkette çalışarak kazanır... Pessoa'nın bu işi hep mutsuzluk ve tiksintiyle yaptığını varsaymak, onu bir "başka Kafka" gibi tahayyül etmek ne derece doğru? Pessoa, ülkesi Portekiz'in ekonomisi ile de çok yakından ve tutkuyla alakalıdır, 1926'da enişteşiyle birlikte kurduğu "Ticaret ve Muhasebe" dergisinde, ekonomi ve finans felsefesi üzerine, bugün parlak oldukları iddia edilen teorik denemeler yayınlamıştır... Daha da önce, 1916'da, profesyonel bir astrolog olarak kabine açmayı düşünmüştür!

Ah Pessoa! Bin bir bölünüşünle, kaç farklı kılığa, sese girerek, bir ülkeyi tek başına kurmak ve kurtarmak isteyişinle (hem ekonomik, hem felsefi, hem şiirsel, hem mistik, hem astrolojik, hem geleneksel, hem modernist açıdan, hem bir köylü, hem bir okumuş kentli olarak, hem koltuğuna çakılarak, hem korsanlar gibi engin denizlere açılarak), bu sayısız ve kavurucu emellerine rağmen ve belki de onlardan ötürü alkole tutkunla, hastanede sirozdan ölüşünle, bugünkü diğer periferik ve dertli ülkelerin dertli sanatçılarına, aydınlarına, minibüs şoförlerine, kahve filozoflarına, köşe yazarlarına, cümle insanına ne yakınsın sen!

"Gelişmiyorum (bizde daha çok "değişmek" ve hatta "dönmek" fiili kullanılır): YOLCULUK EDİYORUM", demişti Pessoa.

Bir tek ülkenin aşkına ve kahrına, ne çok yolculuk gerekebilirmiş.

Kendi anlatımıyla **"her şeye adapte olabilen, her zaman kendine yabancı** ve **kendi içinde tutarsız"** bu ruh, kodları ve kurumları çoktan yerleşmiş Batılı insanınkinden, hatta bugünkü Portekizliden çok daha fazla, artık bizim ruhumuz değil mi?

Pessoa'nın, daha 1907'de kaleme aldığı bir mektupta, BİZİ ne kadar iyi anlatan bir haykırışı: **"Rüyamın karşılığı olamıyorum."**

Ve 1908 tarihli bir başka mektupta, şu çok dokunaklı itiraflar: **"Yurdum için duyduğum yoğun acı, Portekiz'in durumunu düzeltmek için duyduğum yoğun arzu –bu ateşi, bu samimiyeti nasıl dile getirebilmeli!-, o binlerce plan, ki tek bir adam tarafından harekete geçirilemiyorlar, çünkü benim tamamen yoksun olduğum bir şey var: irade."**

Bu nedenle, anlaşılamıyorum. Kimse, ülkem için duyduğum aşkı tahmin etmiyor. Ve bu aşk, rastladığım, tanıdığım bütün insanların duyabileceği aşktan daha güçlü (...)

Yurtsever projelerimin yanı sıra, -

bir devrimi ateşlemeyi amaçlayan "Portekiz Cumhuriyeti"nin yazımı, Portekizce yergiler kaleme almak, ulusal edebiyatımızdan eski eserler yayınlamak, bir dergi, bir de bilimsel yayın vs.-, başka planlarım da var, ve onların mutlaka harekete geçirilmesi gerektiği inancı beni kemiriyor, bütün bu zorunluluklar irademi felç ediyor. Bunun verdiği acıyı, bilmem, delilik-ötesi diye adlandırabilir miyiz?"

Bir kültürel rönesans'ın **"ulusal ruh"**a dönmekten geçmesi gerektiğine inanmıştı... Ama ezilmiş, horlanmış bir ulusal ruha dönmek kolay mıdır? Projelerin en çılgını değil midir? 1912 tarihli bir mektupta, Pessoa şöyle yazar: **"Makalemin sonunu değiştirdim. Bir daha düşündüm ve onu temize çekerken tam aksini düşünmeye başladım. Yeniden yazdım ve yeniden tasarladım."**

1913 tarihli bir mektuptan: **"Şu an öyle bir buhrandan geçiyorum ki, böyle şeylere tarımda "ürün fazlası buhranları" denir... (...) Yitirdiğim fikirler bende sonsuz bir sarsıntı yaratıyor. Ya da yaşamaya devam ediyorlarsa, karanlık bir şekilde başkalaşıyorlar. Zavallı kafam, trafik sıkışması açısından ne kadar Arsenal** (Tersane) **sokağını andırıyor, şaşarsanız".**

Dostlarına (ki çoğu birlikte dergi çıkartmak istediği yazarlardır) gönderdiği mektuplarda, şu temel hedef öne çıkar: **"Portekiz'in adını yukarlara çıkarmak". "bir edebiyat akımı yaratmak; Avrupa'nın büyük okumuş çevrelerinde kendini kabul ettirmiş akımları bir araya getiren, ama onları *başkalaştırarak aşan*".**

1919 tarihli bir mektupta: **"meselemiz, Portekiz tamperamanının genelde salt konuşma dilimizde ortaya çıkmış bir cephesini, yazılı dile de tercüme etmek... Avrupa'nın suratına, ona karşı saygısızlığımızı vurmak istiyoruz; ona, insan olduğumuzu ve sıkı birer Portekizli olarak *kabul etmediğimizi*; kozmopolit dehaların, "dünyaca ünlü" düşünürlerin ve diğer palavraların bizde saygı ve takdir uyandırmadığını göstermek istiyoruz. Her şey hazır ve dergimizin ilk sayısı çok yüksek kalitede olacak –Portekizli oluş biçimi üzerine olanca ağırlığıyla çökmüş olan o esaret geleneğini kırabilecek... Ola ki projemiz hayata geçerken verimsiz çıkabilir, beklenen başarı başarısızlığa dönebilir. Ama hiç değilse, Avrupa idollerine karşı bir saygısızlık örneği vermiş olacağız; hiç değilse düşündüğümüz bütün kötülüğü yüksek sesle söylemiş olacağız, bu da az şey değildir."**

"Avrupa'yı hep aynı kaba saba adamlar olduğumuza ikna edecek dergiler düşündük, tasarladık. Irsi esaret yasasına karşı çıkmak istiyoruz. Bizimle işbirliği yapmak istemiyor musunuz? Cehenneme kadar yolunuz var! Ataları yeni denizler ve yeni topraklar keşfetmiş adamlar, bugün zekâyı tekellerine almak isteyen uluslararası bürokratlarda keşfedilecek hiçbir yetenek olmadığının keşfine soyunabilirler.

Ve bir mektup sonra, **"planımız, bir önceki mektubumda gözükebileceğinden daha geniş: gerçekte, size sözünü ettiğim yıkıcı bölüm kadar, yapıcı bir bölümü de var. (...) Özetle, meselemiz sadece bu: bir *Portekiz kültürü*nün inşaası, bu kültürü, tabir-i caizse hem pozitif hem negatif olarak yaratmak istiyoruz. (...) Ötekilerin Ülkesi'ndeki idolleri ustalıkla, özgünlükle ve ciddiyetle yıkmak istiyoruz... (....) Öyle bir düşünce, entelektüel duruş yaratmak ki, şöyle densin, evrensel olmakla birlikte sadece Portekiz'den çıkabilirdi."**

Aynı mektupta, kendi "takma isimleri"yle ilgili, diğer bütün yorumları elbette çürütmeyen ama kendi içinde yeni bir aydınlatma da getiren açıklaması:

"Bu takma isimli kişiliklere bölünme, şu açıdan da zaruri: şimdilik *sayıca* aşağı yukarı kimsemiz yok; bir kere böyle bir göreve her önüne gelen çağrılamaz, zira güçlü olmak ve düşünsel disiplin gerek, öte yandan Portekizlilerin yabancılara karşı esareti o raddede ki, *fikren* yanımıza almayı düşünebileceğim bazı kişileri *tamperaman* açısından yanımızda düşünemeyiz."

Ve gene aynı mektupta fışkıran, şu çelişki: **"İlk sayı Fransızca olacak, ikinci sayı İngilizce. Şimdilik Portekizce bir sayı yayınlamaya değer mi, bilmiyoruz. Tabii sadece özgün çalışmalar için ilginç olabilir, edebi, ya da o tarzda. Portekizce "bilimsel bir dil" olmadığına göre, özel durumlar dışında, onu felsefi veya sosyolojik tartışmalarda kullanmak gerekmeyebilir. Bu konuda bana fikrinizi bildirirseniz çok memnun olurum."**

Bugünlerde hep okuyorum Pessoa'nın mektuplarını, akrabalık hissiyle. Sadece bir edebiyat okurunun duyacağı akrabalıkla değil, bir "bugün" akrabalığıyla, bir periferik ülkenin karmaşalar içinde boğuşan (kimi zaman boğulan) isimsiz, anonim yurttaş akrabalığıyla da... **"Rüyamın karşılığı olamıyorum".** Bazı rüyalar kendi içlerinde o kadar kalabalık, o kadar yüklü, o kadar çelişkili olurlarsa böyle, hangi "kimlik" tek başına onların karşılığı olabilir?

Türkiye'de yakınımızda ve uzağımızda ve kendi içimizde kaç kere duyabiliriz, bir ağızdan çıkan ve ayrı istikametlere savrulan, ayrı ruhları konuşturan sesleri... Hem ezilmiş haysiyeti ayağa kaldıracak bir özgün bakışın, bize benzeyen, damgamızı taşıyacak bir sesin, bir duruşun isteği, hem Batı'yı takipteki, hissetmekteki, yakalamaktaki o "geri kalmama" hırsı, takıntısı; hem buradaki *soyut* bir ruhu savunma, hem buradaki *reel* ruhlara inançsızlık, hem özgün düşünce arzusu, hem dışardaki düşünce referanslarına dayanmaktan vazgeçememe (en müslüman imzalarda bile), hem oryantalistlere öfke, hem onlara imrenme; hem kaba saba kalma arzusu, hem incelme isteği, hem günahkâr olabilme ateşi, hem ahlâk bekçiliği, hem şeffaflığın özlemi, hem gölgelerin hasreti... Ve daha bugün, hem içten içe bir soygunun durmasını isteme, hem "eyaletleşme" ruhuna isyan...

Tarihin bir döneminde kültürü yenik düşmüş fırtınalı bir ülkede, bir ruh kaç saniye, kaç dakika "aynı" kalabilir? Pessoa, bu problematiğe modern çağda dahiyane bir yanıt getirdi. Batı'nın düşüncede ve üslupta "bütünlük"ü en yüksek mertebe olarak gördüğü bir dönemde (post modernizmden daha çok uzağız) o, bütünlüğün imkansızlığı karşısında, "sentez" gibi donuk bir hayale hiç dalmadan, cesurca, bir portakal dilimleri gibi böldü içindeki ayrı telden çalan bütün sesleri, ayrı ruhları, onların her birine yaşama hakkı ve vücut verdi...

Pessoa'nın bir zamanlar çılgın görülebilecek ülküsü çoktan gerçekleşti. Çağın ikinci yarısından itibaren, tek başına ülkesindeki kültürel rönesansın kamçısı, sürükleyicisi, ateşleyicisi oldu. Portekiz'i, edebiyatın en yüksek katına oturttu. Bugün daha da ötesini başardı. Borges nasıl periferik ülke aydını ve sanatçısının dünya kültürüne duyduğu o bulimik iştahı, o dinmez açlığı özgün bir edebiyata dönüştürmüşse, Pessoa, çok fırtınalı ülkelerdeki portakal dilimleri gibi ayrılmış ruhların tesellisi oldu.

Kıpırdamamanın iğretiliği, güdüklüğü. Rocky'nin 14 raund dayak yeyip, 15. raundda hepimiz için, tüm kaybedenler için indirdiği, . . nakavtı.

Panter Emel Köşesi

EMEL YILDIZ

Rektör Çuvalladı

Geçen gün sevgili **Kezban Hatemi** aradı, bana İstanbul Üniversitesi'ne gidip **Kemal Alemdaroğlu** için protesto, eylem, vs. yapıp yapmadığımı sordu. Zira Alemdaroğlu, okuldaki panolara **Hüseyin Hatemi** hocanın, beni onun üzerine saldırttığı türünden yazılar asmış, bu konuda mahkemeye başvurmuş. Yalanın, iftiranın okkalısı da ancak bu kadar olabilirmiş demek ki.

Benzetmek gibi olmasın...

Kezban Hatemi'ye böyle bir şeyin söz konusu olmadığını anlattım. Alemdaroğlu, üniversite bahçesindeki kedileri öldürttüğünde böyle bir protesto yapmayı elbette çok istemiştik arkadaşlarımla. Ama bunun Hüseyin Hatemi ve diğer hayvansever hocalara zarar verebileceğini, Alemdaroğlu'nun daha nice komplo teorileri üretebileceğini bilerek vazgeçmiştik. Kaldı ki ben en son **Prof. İsmet Sungurbey** emekli olmadan birkaç ay önce, İsmet hocayı ziyarete gitmiştim, üniversiteye. Hoca emekli olalı, yıllar var.

Tabii ki, bir bu denli yalana, iftiraya, karalamaya başvurulmasının altında yatan gerçekleri bulmak çok heyecan verici olacaktır, ama o benim işim değil, ruh hekimlerine kolay gelsin.

Bizi de Su Bassın

Şu sıralar şafak öncesi karanlıkta olduğumuzu düşünüyorum. Çünkü, bana çok umut veren, gerçek bir öykü okudum: "Pavlov'un laboratuarındaki köpekler belirli uyarımlara tepki verecek şekilde koşullandırılmıştı. Ayrıca tamamen eğitilip evcilleştirilmişlerdi. Ama köpeklerin yaşadığı bodrumu su bastığında, göz açıp kapayıncaya kadar öğrendikleri her şeyi unuttular."

Beni agresif bulanlara tekrar etmek isterim: "Hepimiz dostça, içten ve sevimli olanı, yani hoş olanı tercih ederiz. Ne var ki hepimizin, her şeyi radikal bir şekilde yeniden değerlendirmesini gerektiren yaygınlaşmış krizlerin bu sefil dünyasında, hoş olan belki de en yanıltıcı olandır."

Devlet Bahçeli ve beş bakanı Kırıkkale'ye geldiler diye 250 koyun ve 10 boğa kurban edilmiş. Gazetelerde, kan gölüne dönen yolun üzerinde cansız yatan koyunlar ve aralarından yürümeye çalışan Bahçeli'nin fotoğrafları vardı. Bu vahşetten daha da acıtıcı olanı ise, gazetenin kullandığı başlıktı: **"MHP'li Kırıkkale Belediyesi Kriz Tanımıyor."** Olayın tek dikkat çekilen yanı ekonomik boyutu olmuştu. Yoksa, kan gölünde, mütebessim yürüyen "Devlet adamları"nı iyice kanıksadık mı? Ölümlere alıştırılmanın sinsi ve sistemli işleyişi amacına ulaştı mı? Bir başka olay daha var, geçen günlerde, gerçekten sivil olan, toplum örgütleri ile Roma Sirki'ni protesto eylemi düzenledik. Basın açıklamamızın başlığı: **"Ahlaki Nedenlerle Roma Sirki'ni Protesto Ediyoruz"**du. Devamında da: "Bir canlı türünü yaşam alanından, eko sistemden çıkarıp doğasını bozarak, insan amaçlarına, eğlencesine, zevkine uygun koşullayarak, işkence ederek, bazı hareketler öğretip şov amacı ile kullanmak şiddetin en âlâsıdır. Benzer şekilde ayıların oynatılması, kurban kanlarının alınlara sürülmesi, şiddete dayalı bir kültür yaratmada etkili oldu. Şiddetin meşrulaştırılması diyebileceğimiz bu süreçler, ekranlarda duyulan ölüm haberlerinin önemsenmediği sistematik duyarsızlaştırmaya götüren kitlesel donukluk tavırları duygusuz, edilgen üretilmiş insan tipinin oluşumuna neden oldu. Hayvanları şov amacı ile kullananları biz de kullanabilir miyiz? Diğer canlılara tahakküm hakkını size kim veriyor?" metni yer alıyordu. Bu protesto İkitelli'nin dümbeleğinin çalıştığı gazetede **"Ölçüyü Tamamen Kaçırdılar"** başlığıyla yer buldu.

Sadece iki örnek bile, basının nasıl da devletin ideolojik aygıtı olarak kullanıldığı, buna iyice teslim olunduğunu açık seçik gösteriyor. Yaşadığımız bodrumu suların basacağı günü iple çekiyorum.

İşkenceli İtlâf

Yeni bir katliam haberi de, Akhisar Belediyesi'nden geldi. Kentte yaşayan sokak hayvanlarını akıl almaz işkencelerle öldüren belediye görevlilerinden sağlık memuru Mehmet Deyim ve zabıta memuru Adnan Selvi, yaptıkları işkenceyi savunmaya devam ediyorlar.

Şehirde bulunan Hayvan Dostları Derneği'nin yönetim kurulu görevlileri, bilgi almak için belediyeyi aradıklarında hakarete uğruyorlar.

Akhisar'da işkenceyle öldürülen hayvanların tümü aşılı ve kısırlaştırılmış durumdaydı. Belediye'nin uygulamalarından şikayetçi olan binlerce Akhisarlı ne yapacağını şaşırmış durumda.

Öldürmekten ve işkenceden zevk alan yöneticilerin her kademede, her görevde karşımıza çıkmasına alışacak mıyız? Alışmak zorunda mıyız?

Dokunuşlar

İlan-ı Aşk
Ah sevgisiz dünya yangınım sana

Koridor
Sürülmüş tüm odalardan
Hâlâ ıslık çalar gece

Kaplumbağa
Üç aydır küs hanımına
Kiralık ev aramada

İstasyon
Hep oradadır sanırsınız
Trene binip gitmiştir

Çocuk
Çok eskiden mağaraymış gökyüzü
Örmüşler kapısını
Maviye boyamışlar
Çocuk içerde kalmış

Uçak
En sabırsız tekerler
En çok mahkum toprağa

GÜNGÖR TEKÇE

Yara Bandı

gençtim, okul camlarına yapıştırılmış bantların
camda bıraktığı izden krepon sevda
uçan kuş resmi yalnız dal resmidir biraz da
duvar kağıtlarının sarısında eskimiş öğretmenler
birkaç dolu küllük unutulmuş arkadaş evlerinden
birlikte yatılan yataklar tek başına toplanırken

gençtim, ihaneti ömrümün saçımdaki ipeğe
günlüğü tutulmuş ama yapılmamış birkaç devrim
cüzdanımda saklanmış kitap kapağı eskizleri
eriyip gidiyor şimdi zararlar hanesinde
kalbimin sokağında bir çocuk bembeyaz öksüren
ah vapurlar unutur hep beni bir yere giderken

gençtim, çalma tuşu kırık grundig teyplerde
birkaç kırık keman sesi, lise gömleğimde
kalbimi öpsün diye cebimde yakalanan fotoğraf
birkaç çamaşır suyu lekesi zayıf karnemde
tutturur giderdim beyoğlu'ndaki bir klarnet sesinden
bir mezarlık çiçeği gittiği her yere ölüm götürürken

gençtim, ölü bulunan bir roman kahramanı
birkaç şiir kasedinin bozuk bandı yaralı yüzümde
bir evin eski sahibine gelen kayıp mektup yaslı pul
birlikte çıkılan evlerin pencerelerindeki sesten
garba düşmek gurbettir yavrum benim derken

ah camları kırık kalbim, benim en eski pencerem

şubat tarabya

ONUR CAYMAZ

Bu ülkede, tek başına, bırak desteği köstek oluna oluna ayakta durmak, tahammül edebilmek, mutlu olmak bir yana, gülümseyebilmek...
Ya vadan sonra, sanki saçmalamak bir mucizeyi daha zorlamak hakkımmış gibi, iradesiz gel-gitlerle bağımlı ol, temizlen, bağımlı ol, temizlen. Şansımı zorladığımı biliyorum. Şımarıklık ediyorum. Bana kızanlara "kendi paramla, kendi bedenime yaptığım sırf beni ilgilendirir" diyorum. Ama haklısınız biliyorum. Lanet olsun siz haklısınız biliyorum!

Desen: Togan

Sahne-i Ömrümden Meclis-i Dostaneye Hitabım

TOGAN

Sanırım bende bir çeşit intihar saplantısı var. Yaşamayı sevmediğimden falan değil. Ya sıkıldığımdan ya da saf ölümü merak ettiğimden. Acı çekmekten evet, ama ölümden tırsmıyorum ve bu benim için hiçbir zaman trajik ya da dramatik bir şey olmadı. Ama yaşamam birçok mucizeye maloldu. Ben çekip gitmek istedim, adetimdir, ama yukarılarda birileri "otur oturduğun yerde, işimiz var daha seninle!" diyorlardı. Öyle karamsarlıktan, mutsuzluktan falan değil. Sıkıldım mı duramam. Kediye uyar, cayarım. Sırf bundan...

4'ümde hastaydım bir böbreğimden. Doktor, "Çok kalmaz gider" dedi. Sonra birisi bir büyü döktü elinden, doktor öldü ben tek böbrekle yaşadım. Ama nasıl yaşadım.

Boktan bir çocukluk yaşadım diyebilirim. Hatırladığım en erken şeylerden birinde annem babamı bıçaklamaya çalışıyordu; babam da anneme bir sandalye fırlatmak üzereydi. Bıçağı annemin elinden alıp mutfağa sakladım. Babam sandalyeyi duvara fırlattı. Ayrıldılar. Ben ablamla birlikte babamda kaldım. Evde anne demek yasaktı. "AE" derdik. Ama anneme orospu demek yasaldı. Babam öyle derdi. 16 yaşımda merak ettim, gittim tanıştım kadınla. Orospu falan değildi. Modayla, antikalarla, otantik şeylerle uğraşan başarılı, yetenekli bir kadındı. Ama karakteri beni pek sarmadı. Isınamadım hatuna. O ağlamaklı, trajikomik şovunu sevmedim. "Yavrumm, yavrummm!" diyordu yapmacık bir şekilde, ben de "Buyrunn!" diyordum. Küçükken üzülürdüm ama çok. Anneler Günü'nde ağlardım. "Eee, naapçam ben şimdi!" diye.

Babam da, beni büyüten halam da geri kafalı, otoriter, saplantılı tiplerdi. Üniversite vakti gelene dek iyice daralttılar ruhumu.

Bu arada ilk mucizeyi ikincisi takip etti. Sarışın bir hezimet beni terk edince, bir kutu uyku hapını bir şişe sek sütle çaktım. Sarışınların ölümcül olabileceğini o zaman anladım. Doktor "bir saat gecikseniz, nalları dikecektiniz" demişti aynen. İşin ilginç yanı aynı hastaneye, benim tarafımdan terk edildiği için intihar teşebbüsü sebebiyle getirilen eski sevgilimle rastlaşmamızdı. O zaman "haydaa" deyip vazgeçmiştim zaten ölmekten.

Sonraki bir mucize de hiç neden yokken, sırf kafam karıştı ve hüzünlendim diye, aptal bir şarkıdan etkilenip, "vay canına, madem öyle.." deyip gazı açmış, mutfağın zeminine yatmıştım. Bir arkadaş aradı, naaber dedi, naapıyorsun. Hiiç, intihar ediyordum ben de tam dedim. Bize yakın bir arkadaşını aramış. Kız geldi eve, kurtardı beni. "Niye" dedi. "Bilmem, coştum öyle" dedim.

4'üncüsü daha ilginçti. Bir silah almıştım kendime. İçinde 1 metreden yakından ateşlendiğinde ölderme etkisi olan bayıltan kurşunlar vardı. Sıkıldığım bir ara hadi Rus Ruleti oynayalım deyip, tek mermi koyduğum silahın topunu iki kez çevirdim ve şakağıma dayayıp sıktım. İlk seferde, "BOM!" kan içinde yere yığılırken "Ha siktir" dedim son söz olarak. Mermi parçaları kafatasına girmiş ama beyne ulaşamamış. Al bir mucize daha. Hayal meyal hatırladığım birkaç şeyden biri, ben ölürken taksicinin "döşemeler kan olmasın abi" dediği; beni hastaneye götüren arkadaşların ölürsem gözlüğüm kimde kalsın hatıra olarak diye tartıştıkları ve babamın yoğun bakıma gelip "geçmiş olsun oğlum, aferin" demesi absürd şeyler.

Uyuşturucuları ve alkolü iyice abarttığım zamanlarda karaciğer testi için gittiğim doktor, böyle gidersen 4 sene anca yaşarsın demişti. Aşağı yukarı 4 sene önceydi...

Demek ki daha ölmemen gerekiyor diye düşünüp vazgeçtim ben de bu intiharcıl triplerden. "Du bakalım şindi noolcak" şeklinde yaşamaya başladım arta kalanı. Pek de memnunum halimden şimdilik. Ama yine haldır huldur. Yine yokuş aşağı el freni bırakılmış Desoto kamyonlar gibi serin, hızlı sakin, boşvermiş, asmadan yüzümü. Lakin hâlâ ispatlayabilmiş değilim parasız da mutlu olunur tezimi.

Bu ülkede, tek başına, bırak desteği köstek oluna oluna ayakta durmak, tahammül edebilmek, mutlu olmak bir yana, gülümseyebilmek... Yaşadığım bunca zırvadan sonra, sanki saçmalamak bir mucizeyi daha zorlamak hakkımmış gibi, iradesiz gel-gitlerle bağımlı ol, temizlen, bağımlı ol, temizlen. Şansımı zorladığımı biliyorum. Şımarıklık ediyorum. Bana kızanlara "kendi paramla, kendi bedenime yaptığım sırf beni ilgilendirir" diyorum. Ama haklısınız biliyorum. Lanet olsun siz haklısınız biliyorum!

Şimdi, fırtınadan sonra, tek başıma, kirasını ödediğim odamda, zırdeli evsahibem, kedim, ince ince tıngırdadığım santurum, yazılarım, dostlarım ve kendimle huzur içinde bir duman üfleyip kadeh kaldırıyorum geçmişime.

Her şeyin ilkini yaşadığım bin kocalı bakire yosmam İstanbul'a kaldırıyorum kadehimi "Ey tavrına secdeye yıkıldığın kahpesi, izin ver de biraz daha koklayayım göğüslerini sen vizite diye ciğerimi sökmeden önce. "Allahın varsa allahından yoksa İstan-bul"

Ve hazır kafayı bulmuşken, bana hâlâ lanet olası zavallı uyuşturucu bağımlısı pislik gözüyle bakan herkese fikrimin en apolitik, gönlümün en boşvermiş, zikrimin en dangalak, tavrımın en delikanlı ve ruhumun en kalender yanından bir "Ha'...di ordan" çekip santurumla bestemi çalmaya, kalemimle ahvalimi yazmaya, ömrümü gönlümce düzmeye devam ediyor, hepinize hayırlı yolculuklar diliyorum.

toganoo@hotmail.com

Pürtelaşım her zaman fazla yaktim yok benim
Müptelayım her demde gönlüm aşka tok benim
Santur çalar söylerim meşkenazım yok benim
Gönlüm muhabbet çeker başka bir bok istemez

Şu aleme 10 sene ciğerimden verdim ben
Göğsümde açtı bir gül, güle bülbül oldum ben
İster idim alim olmak lakin serkeş oldum ben
Alem alemet ister, aşık sözü iplemez

Ben bir garip toganım demi çeker otururum
Peygamber mağrasına ilahi ağ dokurum
Gönlüm zengindir lakin aklen biraz fakirim
Şol Kemâli aşık anlar haybeciler dinlemez

İşbu merede ben gönül verdim öz verdim
Dostlar tavuk istediler ben onlara kaz verdim
Kalmak isterdim lakin yaradana söz verdim
Togani eyvallah der başka bir laf söylemez

Aşık Togani

EVEREST
www.everestyayinlari.com
TEMMUZ

Serge Bramly
Yatak Odasında Terör
Eyvah! Sade, "bir yeryüzü cenneti" dediği Picpus'e hapsedildiğinde, tam kafasına göre bir tiyatro oyunu sahneliyor...

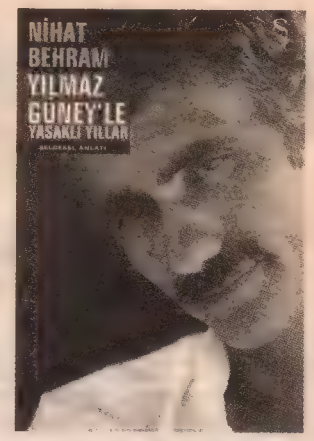

Nihat Behram
Yılmaz Güney'le
Yasaklı Yıllar
Cezaevi günleri ve müthiş firaron öyküsü... O, halkın gözünde, hâlâ ve daima Çirkin Kral...

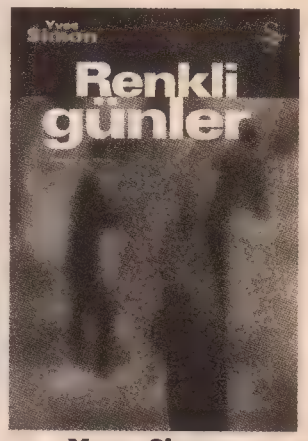

Yves Simon
Renkli Günler
Foucault'nun, "insan ruhunun derinliklerine inmeyi göze alan bir yazar" diye nitelediği Yves Simon'dan yeni bir roman...

ALFA Basım Yayım Dağıtım Ltd.
Ticarethane Sk. No:41/1
34410 Cağaloğlu-İstanbul
Tel : +90 (212) 511 53 03
Fax : +90 (212) 519 33 00

9 yaşına geldiğinde, onu haftalarca yatağa bağlıyacak psikolojik bir rahatsızlık, bir 'ruhsal çöküş' yaşayan küçük Andrew, bu hastalığıyla, yıllar sonra dünyayı değiştiren dahilerin şizofreni ve paranoya gibi hastalıklardan mustarip olduğu iddialarına bir yenisinin daha eklenmesine sebep oldu. Mart 1999'da İngiltere'nin en ünlü otizm uzmanlarından Doktor Judy Gould, Pop Art'ın kurucusu Andy Warhol'un otistik olduğunu iddia etti. Doktora göre, hemen hemen hiç konuşmayan, detaylara ve düzene aşırı düşkün olan Warhol'un bu davranışları otizmin klasik semptomlarından birisiymiş...

Pop Art'ın 'Fosforlu'su...

ENDER ÖZKAHRAMAN

"Yeni sanat yapıldığında, artık hiç de yeni değildir"
Andy Warhol

1987'deki esrarengiz ölümüyle birlikte Andy Warhol, içinde yaşadığımız dünyanın görsel yapılanmasında önemli değişimlere yol açarak, **Pablo Picasso** ve **Jackson Pollock** ile birlikte geçtiğimiz yüzyılın en önemli üç sanatçısından biri sayılmıştır. Onu böylesine önemli kılan, bu üçlü listeye sokan neden nedir peki? Bu nedeni kendisinden sonraki tüm sanatçıları etkileyen Pop Art akımının öncüsü sayılabilecek eserlerinde mi, yoksa oldukça fırtınalı görünen hayat hikayesinde mi aramak lazımdır? Kimbilir? Belki de genel geçer birçok 'önemli' kavramla dalgasını geçip, sanata hep ironiyle bakmasıdır onu bu kadar önemli kılan.

Bütün yönlerini bir yana bırakalım Andy Warhol'un, bir an için onu sade bir Amerikan vatandaşı olarak düşünelim. Karşımıza, sırf günlüğündeki ve hayat felsefesini anlattığı kitabındaki yazılarıyla bile oldukça ilginç bir karakter çıkacaktır. Warhol'un sanat anlayışı, sanatın geçmişiyle ve tüketim toplumunun değerleriyle hesaplaşarak vardığı nokta, genel anlamda sanatın geleceğini de etkileyen bir anlayış olmuştur. Şimdi, onun ustalık dönemini yaşadığı 80'li yılları bir yana bırakıp 50'li yılların başına geri dönelim: İkinci Dünya Savaşı'ndan yeni çıkmış bir Amerika var karşımızda! Bu dönemin üniversitelerde okuyan kuşağını genellikle savaş yıllarının bunalımlı çocukları teşkil etmektedir ve bunlardan birisi de o yıllarda Pennsylvania eyaletinin Pittsburgh kentinde Carnegie Teknoloji Enstitüsü'nde okumaktadır. Henüz 20'li yaşlarının başındaki bir genç sanatçı adayından bahsediyoruz; adı Andrew Warhola'dır bu genç sanatçının... Slovakya'dan, Karpat sıradağlarının bir vadisindeki **Mikova Köyü**'nden ABD'ye göçmüş bir ailenin üçüncü oğlu olarak Pittsburgh'da, 6 Ağustos 1928'de dünyaya gelmişti. Pittsburgh'un sisli, puslu ortamında; mavi yakalı çelik işçilerinin arasında Dickensvari bir ortamda büyümüştü.

Çocukluğunda o da birçok akranı gibi çizgi-roman tutkunuydu ve kendisine hediye edilen bir oyuncak film projektörü ile karikatürleri evinin duvarına yansıtıyor, ilk çizimlerini bu desenlerden esinlenerek yapıyordu. 8 yaşındayken kendisi için alınan Kodak Brownie makinasıyla ilk fotoğraflarını çekti. 9 yaşına geldiğinde, onu haftalarca yatağa bağlıyacak psikolojik bir rahatsızlık, bir **'ruhsal çöküş'** yaşayan küçük Andrew, bu hastalığıyla, yıllar sonra dünyayı değiştiren dahilerin şizofreni ve paranoya gibi hastalıklardan mustarip olduğu iddialarına bir yenisinin daha eklenmesine sebep oldu. Mart 1999'da İngiltere'nin en ünlü otizm uzmanlarından Doktor **Judy Gould**, Pop Art'ın kurucusu Andy Warhol'un otistik olduğunu iddia etti. Doktora göre, hemen hemen hiç konuşmayan, detaylara ve düzene aşırı düşkün olan Warhol'un bu davranışları otizmin klasik semptomlarından birisiymiş...

Bu rahatsızlık dışında, genel olarak sağlıklı bir çocukluk dönemi geçiren Andrew'a 1939 yılında bir radyo alındı ve Andrew meraklı bir radyo dinleyicisi haline geldi. Üç yıl sonra, verem yüzünden babasını kaybetti. Ancak, çok sonraları hayat hikayesini anlatırken babasının maden ocağında bir kaza sonucu öldüğünü anlatarak, hikayeyi genişletip efsanevi bir atmosfere büründürmek isteyecektir. Bu çarpıtma, Warhol'un çok sonraları ortaya çıkacak olan **"yaşam hikayesini bir sanat yapıtı olarak sunma"** isteğinden doğmuş olsa gerek.

Genç Andrew Warhola, Hiroşima'ya atom bombasının atılmasından bir ay sonra Carnegie Teknoloji Enstitüsü'ne kaydolmuştu. Pittsburgh'daki bu okul, sanat eğitimi veren okullar arasında, ticari sanat tekniklerinin öğretildiği ender okullardan biriydi ve Andrew burada devlet bursuyla okuyacaktı. Görsel tasarım bölümündeydi. Burada, görünür ve çarpıcı bir etki bıraktıkları için reprodüksiyon tekniklerini öğrenmeye adamıştı kendisini. Arada, karikatür üzerine de çalışıyordu. 1947'de **George Grosz**'un litografilerinden oluşturarak yaptığı yüksek sanatı yeren resimlerini sergilemek istedi, ancak Grosz'un da üyesi olduğu **Pittsburgh Sanatçılar Derneği** buna izin vermedi. Bu olay, Warhol'un asi ruhunun, sisteme karşı çıkan tavrının ilk ipuçlarını vermesi açısından önemlidir.

1948'de soyadındaki son harfi attı ve artık kendisini Warhol olarak tanıtmaya başladı (Hala bu 'a' harfine sahip çıkan biri olmamıştır).

Okulunu bitirdikten sonra Pittsburgh'dan ayrılıp New York'a yerleşti. Kimi zaman grafik tasarımcı, kimi zaman da ayakkabı desinatörü olarak birçok moda dergisinde çalışmaya başlamıştı. Ticari sanatçı adı altındaki kariyerinin ilk adımlarıydı bunlar. Andy Warhol, kariyerinin başında güzel sanatlara yönelik **"oksidasyon"** teknikleri geliştirmişti. Soyut Dışavurumculuğa benzer efektler yapan bu tekniğin esprisi metalik boyaya idrar karıştırmaktı. Atölyesine gelen dostlarını okside edilmiş kanvasa yapılan Pollock resimlerine işetiyordu. Bunlar, Jackson Pollock **maço**luğuna indirilen Warhol darbeleriydi aynı zamanda.

Henüz 20'li yaşlarında olmasına rağmen bir **'ticari sanatçı'** olarak oldukça iyi kazanıyordu. New York 116 Doğu 75. Sokak'ta yeni bir daire aldı ve annesiyle birlikte kalmaya başladı. İlk televizyonunu burada,1950 yılında aldı. O zamanlar ancak parası olabilenlerin sahip olabileceği bu **'makine'**ye Warhol büyük bir hayranlık duyuyordu.

Savaş sırasında her yanı kaplayan umutsuzluk dalgasının sirayet ettiği sektörel alanlar arasında televizyon, sinema ve müzik başı çekiyordu. ABD'nin, savaştan yorgun çıkmış bir ülke görünümünden kurtulup, tüm sektörlerinde topyekûn bir canlanmanın peşinde olduğu bu yıllarda birçok Amerikan markası henüz dünya piyasalarına hakim değildi. **L'evis** Mumford, Owight **McDonald** gibi isimler kariyerlerini işte bu umutsuzluk dalgasının üzerine kurmanın yollarını ararken, **Elvis Presley** Memphis'te, **Marilyn Monroe** Holywood'dadır. **Truman Ca-**

pote, Tennessee Williams gibi dönemin genç yazarları ise yeni bir edebiyat dili arayışındayken **Mick Jagger, Rolling Stones**'u paylaşacak arkadaşlarını bulmanın peşindedir.

Arayışlar halinde geçen bu dönemde,1952'de, Warhol **"Truman Capote'un yazılarından uyarlanan 15 çizim"** adı altında bir sergi açtı. Bu yazara büyük bir hayranlık duyuyor ve bunu da gizlemiyordu Warhol. İki sanatçı, sonradan yakın arkadaş olana değin devam etti bu hayranlık süreci. Artık kendisini New York'a da kabul ettiren, her yaptığı tasarımla olay olan, her çizimiyle hayranlık uyandıran genç bir sanatçıydı çünkü o...

Uzakdoğu'yu, Mısır'ı ve Avrupa'yı kapsayan üç aylık dünya turunu bu dönemde gerçekleştirdi. Dünyayı biraz daha iyi kavramasına neden olan bu gezinin izlerini sık sık hissettirecektir. 30'lu yaşlarına yaklaştığında estetik ameliyatla burnunu düzelttirmişti ve halen New York'un en çok ödenen ve aranan sanatçılarından biri, belki de birincisiydi.

"Andy Warhol Enterprises Inc." adlı şirketini kurup Philadelphia ve Chicago'da şubeler açtı. Warhol'un sanatını bu kadar iyi ifade etmesini, onun taviz vermeyen, katı ticari tavrına bağlayanlar çoktur. Günlüğündeki bir sayfada yazılı şu nota dikkat edelim: **"Bayan Lachman bir resim istiyormuş; indirimli fiyata. Ve de kocası Revlon'un üçte birine sahip! Asistanım ona indirim olmadığını söyleyecek..."**

Warhol, olgunluk döneminin ilk adımlarını attığı bu yıllarda, sanatın kuru bulduğu o ciddi anlatımına duyduğu tepkiyi açık açık dışa vurmaya başlamıştır artık. Sanatın toplumdan uzaklaşmasına, yabancılaşmasına ve yüceltilmesine karşı olduğundan kendi sanatını olabildiğince popüler kültüre ve endüstriyel üretime yaklaştırmaya çalışıyordu. Basit, genel geçer ve klişe olanı özgün sanat eserine çevirme isteği tamamen sanattaki o kuru ciddiyet anlayışına duyduğu tepkinin sonucuydu. Teknolojik destekle yaptığı özgün baskı (serigraf) denemeleri -Coca Cola resimlerini ele alalım- hem günlük nesnelere estetik bir boyut kazandırıyor, hem de geçmişten bu yana gelen klasik sanat estetiğini deforme ediyor, ucuzlatıyordu. Warhol'un ilkini 1962'de **"do it yourself painting"** (kendi kendine yap) tekniğiyle her birini farklı renklerde yaptığı özgün baskı denemeleri bir ekrandan aktarılarak yapılıyordu. Bu, aynı imgeyi çok kez yinelemek suretiyle yaptığı resimler (Mona Lisa, Campbell Çorba Konservesi, vb...) tamamen sanat ürününü sanatçının kişiliğinden ve duygularından bağımsız kılacak mekanik bir üretim boyutuna indirgeme isteğinin sonuçlarıydı. Trajik ölümüyle birlikte **Marilyn Monroe** da bu tarz resimlerin en çok tercih edilen nesnesi haline gelmişti.

Warhol, 1963'te yeni aldığı bir daireye **'Factory' (Fabrika)** adını verdi. New York'taki genç ve yeni fikirlere sahip sanatçıların çoğu bu yeni stüdyoya mutlaka uğruyor, mutlaka Warhol klanının çalışmaları hakkında bir söz sarf ediyordu. Warhol klanının içinde **Gerard Malanga** gibi şairler, **Jane Holzer, Robert Olivio** gibi oyuncular vardı. Artık, sadece özgün baskı ve resim çalışmaları yapılmıyor sinema filmleri de çekiliyordu Factory'de.

Andy Warhol'un banal ve yoz olarak değerlendirilen birçok kültürel öğeye duyduğu ilgi, sanatının tekniğiyle anında estetik bir tasaya dönüşebiliyordu burada.

Campbell Çorba Konservesi ya da diziler halinde yaptığı Coca Cola resimlerinde izleyiciyi, aslından kat kat büyütülmüş bu nesnelerden çok, bir süre sonra yüzeydeki renk ve leke ilişkileri etkilemeye başlar. Bu tarz uygulamalarıyla tüketici kültürün olağan ve yoz gerçeklerini, tüketim nesnelerini ve popüler kişileri eserlerine konu olarak alan Warhol, gerek uygulamalarındaki endüstriyel niteliğiyle, gerek sanat hakkındaki boş ve derinliği olmayan açıklamalarıyla **'yüksek sanat'** mitini güçsüz kılmayı başarmıştır. Bir diğer ilginç yönü de onun, yine **"kendi kendine yap"** projesi kapsamında yarım bıraktığı resimleridir. Bitirilmemişlik ve eksiklik olgusunu sanatsal kimliğin oluşma sürecindeki metaforu olarak kullanır Warhol.

1968, Warhol'un **Valerie Solanis** tarafından vurulduğu yıldı. Valerie, Factory'deki genç, yaratıcı, duygusal ve zihinsel hasarları olan ve pasif olarak kontrol edilebilen, sanatçı grubuna dahil olmak isteyen onlarca kişiden biriydi. Stüdyoya, sanatçıya zarar vermek için silah getiren ilk kişi o oldu. Diğerleri de silah kullanıyordu ama yalnızca tablolara ateş edip, bunu sanatın bir parçası olarak kullanmak için... Warhol, günlüğünde şöyle anlatır vurulduğu an hissettiklerini: **"Vurulduğumda, iki kurşun midemi, karaciğerimi ve omurgamı deldi. Doktorlar, herkes, ben de dahil, öleceğimden emindik. Hepimiz hazırlandık ve sonra ben ölmedim. Ama her zaman ölmüş olmayı diledim ve hâlâ diliyorum, çünkü her şey geride kalmış olurdu. Ölmek, bir insan için en utanç verici şey olmalı, çünkü bütün detaylarla bir başkasının ilgilenmesi gerekiyor. Ölüyorsun ve birisinin cesetle ilgilenmesi, cenaze ile ilgilenmesi gerekiyor; tabutu, servisi, mezarlığı ve giyeceğin giysileri seçmesi ve makyajınla ve giydirilmenle ilgilenmesi gerekiyor. Ona yardım etmek ve hatta bütün bunları kendin yapmak istiyorsun ama, ölüsün ve yapamıyorsun. Bütün hayatını hiç kimseyi problemlerinle sıkmayacak ve kendine bakacak kadar para kazanmaya çalışarak geçiriyorsun ve yine de en büyük problemi başkasının kucağına bırakıp gidiyorsun. Utanç verici bir olay... Ölüm anında neden yok olunmadığını bir türlü anlamıyorum; her şey, her zaman olduğu gibi devam eder ve sen orada olmazsın. Ne güzel... Her zaman kendi mezar taşımın boş olmasını istediğimi düşünürüm: Tarih, isim yok!.. "**

Yoko, Andy ve John, popüler tarihin en meşhur pozlarından birini verirken...

1970'lerde Warhol'a öyle çok talep geliyordu ki, sürekli ısmarlama baskılar yapıyordu. Sipariş işlerin dışında Warhol sanatının gerçek yüzünü yansıtan resimlerin ortaya çıkışı 1972'den sonraya denk düşer. Çin-Amerikan ilişkilerinin yeniden başlaması Warhol'a feyz verdi ve **Mao** resimleri çıktı ortaya. **Mao'yu, Mick Jagger, Paloma Picasso, Muhammed Ali, Albert Einstein** ve daha onlarca ünlünün portreleri izler.

1986'da İtalyan sanatçı **Enzo Cucci**, Warhol'a eski bir fotoğraf gösterir: Bu fotoğrafta genç **Lenin**, bir grupla birlikte görünmektedir. Warhol'un sanatsal bir müdahaleyle fotoğraftaki gruptan çıkarttığı Lenin, kitaplara yaslanır. **Lenin**'i kıpkırmızı bir fonda kullanması politik bir yorum olarak görülmemelidir. Bu resmin yarattığı etki, parlak bir ışığa baktıktan sonra gözlerimizi kapattığımızda gördüğümüz alev rengi gibidir. Açık olarak kendi sanatı dışında başka herhangi bir yöntem kullanmadan iletişim kurmayı tercih etse de, Warhol'un tutarlı bir stil ve kişilik oluşturması için gösterdiği özen sonsuz bir çaba gerektiriyordu. Andy Warhol, kapitalist toplumun **"sanat eserine ticari değer biçerek onu basit bir obje statüsüne indirgeme"** tehtidine karşı sanat eserini ticarete çevirerek geliştirdiği yöntemle, **Baudelaire**'in dönemindeki tavrının benzerlikler taşıması ilginçtir.

Neredeyse her an karşı karşıya olduğumuz ve önemsiz bulup yüz çevirdiğimiz **'şeyler'**i estetize ederek, bunları güzel ya da çirkin oluşuna önem vermeden yapması, ortaya çıkan eserin güzelliğini eserin kendisiyle sınırlayan yaklaşımı, Warhol sanatının önemle üzerinde durulması gereken bir başka yönüdür.

Warhol'un uğraşı kendince çok basittir: İmgeleri ve insanları ünlendirip onları hoşa gider hale getirmek ve birbirleriyle ne kadar benzer olduklarını göstermek... Ona göre: **"Pop Art, şeyleri sevmenin bir yoludur"**

Marcel Proust'un **'şeyler'** hakkındaki görüşleriyle örtüşen bir yaklaşımdır bu:

"Şeylere ancak biz, kendilerine ait bir varlıkları olduğu inancıyla bir ruh kazandırabiliriz, onlar bu verdiğimiz ruhu korurlar ve içimizde gelişirler..."

Belki bir teorisyen değildir Andy Warhol, ama büyük bir problem çözücü olduğu muhakkaktır. Hep ticariliği, başarısı ve eşcinselliği ile tanımlanmıştır ve bunlar zamanının **'kötü'** sözcükleri olduğu için Andy Warhol'un belki de en anlamlı başarısı bunları **'iyi'**ye çevirmesi olmuştur.

Bu yazının sonuna yakışacak en iyi cümle, onun 11 Mart 1978, Cumartesi günü günlüğüne düştüğü nottur bence: **"Bugün birçok randevum vardı, ama evde kalıp kaşlarımı boyamaya karar verdim..."**

π Sayısı Değilsin Hani!.. Çapımla Uğraşma Benim...

GÜLAY BATUR

İLK DERS TABİAT BİLGİSİ... TİPİ TİPİNE UYMASA DA, ELMA AĞACINI NEDEN SEVMESİN KAVAK?

ONLAR DA BİR GÜNÜN BİRİNDE, BİRİ ELMA VERİRKEN DİĞERİ YA KAĞIT, YA KİBRİT OLACAK.

BUNU ELMAYA YAPMIYCAKTIN, ADIMI KAVAĞA KAZIMIYCAKTIN. BAK BU YÜZDEN KALPSİZ KALDIN.

ABİ KARNIM AÇ PARA VERSENE.

SONRA Bİ ÇOCUK YURTTAŞLIK BİLGİSİNDEN SINADI SENİ.

YOK YA! PARA VEREYİM DE TİNER AL DİMİ? YEMEZLER OĞLUM HADİ HADİ...

BUNDA DA, ÖRGÜTLERE YÜZ VERMEYEN DEVLET BABANDAN KOPYA ÇEKERKEN YAKALANDIN.

SAĞLAM KAFA DEDİN, SAĞLAM VÜCUT İSTEDİN, DÜZENLİ CİNSEL YAŞAM DİYE AŞKIMIZA ÇİZGİLİ PİJAMA GİYDİRDİN.

BENCE BİRAZ MANİK, BİRAZ PANİK AZAK, BİR AŞKA DAHA ÇOK YAKIŞACAK.

BİLİRİM, SEN ONLAR GİBİ, NE YASAK SİGARA İÇERKEN YAKALANDIN NE DE OKULU KIRIP DAĞLARA KAÇTIN. DİSİPLİNİ BOZMAKTAN ÖLDÜLER...

AMA, SENİN DE ATTIĞIN TOKATLARI TOPLASAM Bİ DAYAK EDER..

ÖLÇEMEZ BUNU MÜLKÜN TEMELİ. BENDE İLAHİ ADALETE VERDİM ŞİKAYET DİLEKÇEMİ...

CEZA OLARAK BİR LAMA YÜZÜNE TÜKÜRECEK.

AYNI NOKTADA OLDUĞUMUZU SANMA SAKIN, ASLINDA ARAMIZDA 360° LİK BİR FARK VAR.

YA DA; BEN ELMAYIM, SENSE FİKRİ KIT, VİCDANI KIT ÜLKENİN DİBİNE DÜŞEN ARMUT. SENLE İŞLEME GİRMEM.

HEM KAĞIT OLMUŞ, HEM KİBRİT.. HANİ O KAVAK ŞİMDİ O, SENİN KALBİNİ YAKACAK.

EVLİLİK CÜZDANI

AYIKLAR SENİ BİLMEZ AMA... SARRAFLARIN KITTIR NOTU. ONLAR SENİ HAL VE GİDİŞTEN SINIFTA BIRAKACAK...

YENİ RAKI

Gazlı Bez

ALTAY ÖKTEM
altayoktem@yahoo.com

En çok da "uzaylılara taş atma" konusu tartışıldı. Değerli Türk köylüsü nasıl olur da uzaylı komşularımızı taşlar? Oysa bu ülkede yaşayan herkes bilir; köylüler kendilerini tehlikede hissettiği, yabancılarla karşılaştığı zaman taş atar. Onlar için doğal bir davranıştır bu. Şehirliler ise tecavüz eder. Aradaki farkı görebilmek için 66 bin gene ihtiyaç yok. 3-4 bin tanesi yeter.

24 Şubat 1948'de Paule Thevenin'e yazdığım bu mektubu yayınlamak zorunda kaldığım için kendimi asla affetmeyeceğim. Üstünden çok zaman geçti; bavulu hazırladığımı daha dün gibi hatırlıyorum, ama Paule'e ulaştım mı, şu anda onun yanında mıyım, bilmiyorum. Bu arada bir sürü aşk cinayeti işlendi, bir sürü yer bombalandı. Bunların kaçından ben sorumluyum, kaçından Paule, hiç fikrim yok. Güzel olan da bu zaten.

Hadi Bize Gidelim; Sana Gen Haritamı Göstereyim

Nostalji işte; ilkokuldayken bütün sınıf cümbür cemaat pul koleksiyonu yapardık. O zamanlar kızları eve çağırıp pul koleksiyonunu göstermek pek modaydı. Şimdiki çocuklar harika mı bilmiyorum ama, play station'la oynamaktan, scooter'a binmekten pullara rağbet eden kalmadı. Yıllar yılı özenle biriktirdiğim pullar da elimde patladı. Atsan atılmaz, satsan satılmaz. Çağırsam kimse gelmez pullarıma bakmaya.

Şimdi durup dururken; yani iki kadeh şarap içip, biraz **Tori Amos**'un şizofrenik sesini dinleyeyim derken, kendi kendime yaralarımın kabuklarını soyarken nereden geldi aklıma şu pul meselesi?

Bilim bu kadar ilerlemişken kimse pul koleksiyonunu merak etmez tabii. Çekmecede biriktirdiğin mikro çipleri, olmadı gen haritanı gösterirsin. Hani şu vücudunun derinlerinde yer alan 66 bin gen var ya, onları...

Şimdi bilimle yakından ilgilenen muhterem Türk gençliği "yuh be!" diyordur hep bir ağızdan. "İnsanda 66 bin değil, 35 bin gen var." Gerçi gen görmeye gelen karşı-cinsin bu tür hesap hatalarını önemseyeceğini sanmıyorum ama, yine de söyleyeyim:

Geçenlerde ABD'deki Ohio Üniversitesi, insanda sanıldığı gibi 35 bin değil, 66 bin gen olduğunu açıkladı. Ayrıca, bunun şimdiye dek yapılmış en büyük bilimsel buluş olduğu da duyuruldu. Tori'nin sesini biraz daha açıyorum, bir kadeh şarap daha dolduruyorum. Bunu yaparken eskisinden çok farklıyım elbette. Şarap şişesine uzanırken vücudumda 35 bin değil, 66 bin gen sallanıyor artık.

Meğer herkesi yanlış değerlendirmişiz; bakanlıklara kendi adamlarını tıka basa dolduran bakanların, bankaları hortumlayan nadide iş adamlarının, soyguncuları kastederek "verdimse ben verdim, n'olcek" diyen devlet büyüklerinin, "hayata dönüş" adını verdikleri operasyonla mahkumları katledenlerin, kafamızda cetvel kıran öğretmenlerin, hatta geçen hafta, daha tanışır tanışmaz sağ elinin işaret parmağını emmeye çalıştığım, "daha adımı bile bilmiyorsun, köpek gibi niye parmağımı emiyorsun" diyerek beni rencide etmekten çekinmeyen pembe saçlı kızın... hepsinin 66 bin geni varmış meğer.

İnsan 35 değil, 66 bin gen taşıyan hemcinslerinin biraz daha doğru dürüst, biraz daha aklı başında olmasını bekliyor doğal olarak. Sinirlenip bir kadeh daha şarap doldurasım geliyor; sanki köpekler önce adını sorup, sonra parmağını emiyor kızın.

İşte bilim bu kadar gelişti, gen haritası değişti, daha birkaç ay önce ufo'lar sardı memleketi. 66 bin gen taşıyan gazeteciler de günlerce haber yaptılar bunu. Bu da yetmezmiş gibi, çok aklı başında bilim adamı pozlarıyla fotoğraf çektiren birtakım ufo uzmanları, sosyologlar, psikologlar demeçler verdiler muteber medya mensuplarına.

En çok da "uzaylılara taş atma" konusu tartışıldı. Değerli Türk köylüsü nasıl olur da uzaylı komşularımızı taşlar? Oysa bu ülkede yaşayan herkes bilir; köylüler kendilerini tehlikede hissettiği, yabancılarla karşılaştığı zaman taş atar. Onlar için doğal bir davranıştır bu. Şehirliler ise tecavüz eder. Aradaki farkı görebilmek için 66 bin gene ihtiyaç yok. 3-4 bin tanesi yeter.

Amann, neyse... Herkesin geni kendine. Herkesin cehennemi de!

Hazırlıklı Yakalanıyorum Saplanacak Bıçaklara

Sevgili Paule Thevenin,

Çok üzgünüm ve bu üzgün olma hali fazlasıyla yakışıyor bana. Kim olduğunu bilmiyorum, ayrıca kim olduğunu bildiğim birinin dün gece Karga Bar'da eğilip ayakkabılarımı yalaması, üstelik bunu erotik bir davranış sanması acı veriyor bana. Demek ki sana; yani tam olarak vücudu oluşmamış birine yazmanın sakıncası yok. Gerçi yazılı metinler; Tevrat, Bin Bir Gece Masalları ve Kasabanın En Güzel Kızı beni yalanlayan dipnotlarla dolu. Ne yapabilirim sevgili Paule, hadi zamanın bizi onaran bir şey olduğunu kanıtladım diyelim. Çok çalıştım ve bunu başardım. Ne olacak; saatler yine aynı hızla ilerleyecek bütün ana karalarda ve Sormagir Sokak'ta. Çok üzgünüm Paule.

Sana bu mektubu yazıp yazmama konusunda epey düşündüm. Sandığın gibi kağıdı, kalemi hemen almadım elime. Düşünürken Gonorph'un Daşşağımda Derman Yok adlı demosunu dinledim. Özellikle Dübüromania, Grandma's Pusy, Menstrual Period of Teen Pussy is Very Bloody adlı parçaları üçer kere dinledim. Antonin Artaud'un Taçlı Anarşist'inden on beş sayfa okudum ve "Maddede tanrı yoktur. Dengede tanrı yoktur. Tanrılar kuvvetlerin ayrılmasından doğmuşlardır ve onların tekrar birleşmesiyle öleceklerdir" bölümünün altını çizdim. "İnsan anatomisini dans ettirin" cümlesini de karaladım.

Gördüğün gibi, düşmenin bir anlamı yok. Çok geçmeden bir uçurum daha çıkıyor karşına. Önüne çıkan her uçurumdan düşecek kadar da hayata bağlı olamaz insan. Kurban etmenin de, kurban edilmenin de bir işe yaramayacağı çok açık sevgili Paule. Kutsal sayılan o kurban kanı da sonunda kanalizasyona karışacak ve hepimiz yeterince kirleneceğiz, ne güzel.

Sana bu mektubu neden yazdığımı anlamışsındır artık. Hayatta büyük bir boşluk var ve zaman kaybetmeden o boşluğu dolduracak kirli birkaç köşe daha bulmamız gerekiyor.

Yardımın gerekiyor sevgili Paule. Kesilecek kaç damar ve yüzümüzü yansıtmayı reddeden kaç ayna kaldı parçalamamız gereken? Şırıl şırıl akan nehirleri ve rengarenk çiçekleri sevmeyen kaç kişi kaldı, sen bilirsin Paule. Gerçi bazı çiçekleri ayrı tutabiliriz. Örneğin Fenike erguvanı kokusuyla, rengiyle ulaşılmazdır. "Aybaşı akıntısındaki turuncu öğeyle karışıp değişmiş kırmızı renk: Bütün antik dünyada ünlü olan Fenike erguvanının kökeni işte budur" demişti o soylu deli; bizim Artaud.

Sevgili Paule, nehirlerin yatağında yalnız akmasına öyle alıştım ki, belki vurmak isteyen olur diye sırtımı dönüyorum dostlarıma. Hazırlıklı yakalanıyorum yani saplanacak bıçaklara. Yine de bir kurşunun dizkapağını parçalarken çıkardığı sesi seviyorum. Elimde değil Paule, seviyorum.

Bizim dışımızda gelişiyor her şey. Oysa gerçekten dışımız var mı, onu bile bilmiyorum. Ama içimiz var, eminim. Çünkü patlayıcılar olduğuna göre, havaya uçurulacak bir yerler de var demektir.

Sevgili Paule, sürekli herhangi bir yere gitmekten yoruldum. Çay bardaklarını, rüyalarımı, yastığın altında bulduğum kırmızı ruju, topluiğneleri, sigara izmaritlerini, Ramazan'ın bir peçeteye yazdığı şiiri, özenle biriktirdiğim saç tokalarını, küçük heykelcikleri, cesetleri... tıka basa doldurdum bavula. Geliyorum.

Kimsin, nesin bilmiyorum Paule. Sanırım sana geliyorum!

24 Şubat 1948

www.altayoktem.com

MACERA DEVAM EDİYOR

3. KİTAP YOLDA

Harry Potter

ve

Azkaban Tutsağı

Harry Potter ve Sırlar Odası
J.K. Rowling
Çeviren: Sevin Okyay
416 s.,
5.500.000 TL

Harry Potter ve Felsefe Taşı
J.K. Rowling
Çeviren: Ülkü Tamer
360 s.,
5.500.000 TL

Maceraya katılın!

Harry Potter internette hediyeler dağıtıyor: www.harrypotterturkiye.com ve www.showtvnet.com/harrypotter

YKY

YAPI KREDİ YAYINLARI KİTABEVLERİ

YAPI KREDİ KÜLTÜR SANAT YAYINCILIK

DEEP PURPLE BİR DAHA
8 Eylül Cumartesi
Bakırköy Fildamı Arena

Long Play

KADIKÖY KARGA BAR'DA BU AY
02 08 01 Perşembe 60&70's Bahadır
03 08 01 Cuma Funked Up Dj SaLtUk
04 08 01 Cumartesi Crossover Bahadır
(Devamı Karşı Sayfada Altta)

DENİZ DURUKAN • dendur66@hotmail.com SAYI:22 GÜVEN ERKİN ERKAL kertenkele@hotmail.com

Popülizmi Doğru Şekilde Kullanmak İstiyoruz

*Umut (gitar ve vokal), Koray (bas gitar), Kaan (davul) ve Hayko (klavye)'dan oluşan grup 1993 yılında kurulmuş. O günden bu yana müzik içerisinde kendilerini ifade etmeye çalışan **Alt Geçit**'le Kadıköy'Karga Bar'da underground yapımlar, popülizm ve ilgi çeken şarkıları "Katil Çocuklar" üzerine konuştuk.*

Altgeçit yeni bir grup değil. Ama elimdeki demo sizin ilk çalışmanız. Başka demo çalışmalarınız olacak mı?

Umut: Aslında bu demoyu yayınlamayı düşünmüyorduk. Bu demodaki iki parçayla Roxy'e katılmıştık. Eski davulcumuzla beraber stüdyoda yaptıklarımızı da bu cd'ye kaydettik. Yayınlama konusunda kararsızdık, sonradan "hadi yapalım" dedik. Cebimize birkaç kuruş para kalır, kayıt masraflarını çıkarırız diye düşündük. Sanırım ilk ve son demomuz olur. Bundan sonra yasal albüm çıkarmayı düşünüyoruz.

Peki size underground bir grup diyebilir miyiz? Böyle bir derdiniz yok gibi duruyor...

Kaan: Underground olma gibi bir derdimiz yok, olmayacağız da zaten. Çıktık mı, bilineceğiz.

Hayko: Şu anda underground olabiliriz, ama albüm çıkınca underground olmaktan çıkacağız.

O zaman kendilerini bu şekilde nitelendiren gruplar underground olmak zorunda mı kalıyor, yoksa bilinçli olarak seçenler de var mı?

Hayko: İşin özü, zorunluluktan kaynaklanan bir seçim bu. Şirketlerin genel bir tavrı var. Albüm yaptığında size bir pay ayırmıyorlar. Yani reklam, klip gibi işleri sen yapmak zorunda kalıyorsun. Bunların da çoğunu yapamadığın için underground olmak zorunda kalıyorsun. Ama bunun zorunluluk olduğunu düşünmeyen, kendi isteğiyle underground kalan gruplar da var.

Demoda "Katil Çocuklar" adlı bir şarkı var, kim bu katil çocuklar?

Umut: 1993 yılında kuzenimle uğradığım bir saldırı sonucunda, yani toplumda var olan şiddetten payımı aldıktan sonra yazdığım bir şarkı. Müziğini kadro değiştikçe yenileme gereği duyuyoruz. Ama sözler ilk yazıldığı haliyle duruyor. Sonuçta bana ait, özel bir hikaye. Fakat grup arkadaşlarımın da kabulleneceği, genele dair mesajlar içeriyor.

Bütün şarkılarınız için söyleyemeyeceğim ama, bu şarkının belki de uğradığınız şiddetten dolayı sözleri oldukça sert. Sound ise oldukça soft...

Hayko: Bu aslında bizim tarzımız değil. Umut'un yaşadığı bir olay üzerine yazılmış bir şarkı. Zaten Kaan'la ben o zaman yoktuk. O yüzden bir tek o şarkıyı baz almak doğru olmaz. Yani bizim şu anki ortak bir tarzımız değil.

Kaan: Ciddi bir politik tavrımız yok.

Umut: "Yalancı Bahar" şarkısı da çok yumuşak değil. Aslında provokatif bir şarkı. O da yaşadığımız şeylerin sonucunda ortaya çıktı. "Yalancı Bahar" bazı çiçek dallarını harcar, baktığında her şey çok güzel gibi görünür, ama bu bir aldatmacadır. Aslında ben böyle sözler yazmak istiyorum.

Antifaşist, anarşist bir tavrınız var gibi duruyordu...

Koray: Elbette var.

Kaan: Renkli küpeler takıyorum, satanizm olaylarında siyahlar giydim baştan aşağı... Pasif gibi dursa da bir tavır koyuyoruz bu tarz düşünen insanlara.

Koray: Öyle. Sonuçta tavır bu.

Umut: Kendine anarşist diyen adamlar, bize de siz anarşistsiniz, ama underground kalmama gibi isteğiniz var, diyorlar. Sonuçta o faşist dediğimiz düzene bir şekilde biz de gireceğiz. Albüm çıkarma aşamasında, yok reklamıydı, satışıydı gibi şeyler olacak. Bunlar kapitalist sistemin getirdiği sonuçlar. Böyle bir yola girmek zorundasın. Diyelim önemli bir konserde çalıyorsun, oradaki ses düzenini kuran adam sana amatör grup muamelesi yapıyor. Sen tat alamıyorsun. Dinleyici için keyifli olmuyor. İşte bundan dolayı popülarite kaygısı olacak, daha iyi müzik yapmak için...

Katil Çocuklar
adlı şarkıdan bir bölüm

Yerinde olsaydım faşist
yapmazdım bir hata daha
Çünkü umurumda değil
yediğim dayak dayaksa
Ne vazgeçtim düşüncelerimden
ne de vazgeçeceğim
Şunu kafana iyi sok faşist
ben taviz vermeyeceğim

Hayko: Iyi şeyler yapmak için popülarite kaygısı olmak zorunda. Sesini duyurmak istiyorsan, popülizmi kullanmak zorundasın. Eğer para kazanamazsan, kendine çalarsın, ya da birkaç kişiyle oturur konuşursun. Ama popüler olmak, müzikte taviz vermek anlamına da gelmiyor. Biz doğru bir şekilde kullanmak istıyoruz popülizmi. Bizden sonra çıkacaklara bir basamak olmak istiyoruz.

Peki popülizmden yararlanma aşamasına geldiğinizde Katil Çocuklar gibi bir şarkı yapar mısınız?

Hayko: Mesela "Katil Çocuklar"a klip yaptığımızda belki yasaklanacaktır. Bu şarkıdaki sözlerin biraz daha ortada olması lazım, örneğin "Yalancı Bahar" biraz daha sanal bir şey. Tavrınızı koyduğunuz zaman, hiçbirimizin çok da sağlıklı müziklere sözler yazacağımızı sanmıyoruz. İçinde mutlaka protest bir şeyler olacaktır. Bu şarkılar çaldığında, dinlendiğinde herkes farklı bir şey algılayabilir. "Katil Çocuklar" gibi sözleri olan şeyler yapacağımızı sanmıyorum. Ama içerisinde hep mesajlar olacaktır.

Umut: Aslında yoruma açık olacak...

Hayko: Enstrümantal müzik dinler gibi... Kimi şiddet hissedebilir, kimi de hüzün...

Yani istediğimiz hikayeyi koyabiliriz o şarkılara...

Umut: Evet, olgunlaşmakla ilgili bir şey.

Kaan: "Katil Çocuklar" önceden yapılan bir şarkı.

Koray: Şu anda daha düzgün düşünüyoruz.

Umut: Her yaşın fikri farklıdır. Bazı şiirler, bazı yaşlarda yazılır, ister istemez değişir.

Ben de merak ediyordum bu çocuklar olgunlaşmış mı diye...

Hayko: Eee!!! nasıl gidiyor?

"Katil Çocuklar" bana Kargo'nun "Badlik Amiri" adlı şarkısını anımsattı. Bir etkilenme var mı?

Kaan: Benim öyle bir şarkıdan haberim bile yok.

Umut: Biz bu şarkıyı 1993'de yaptık. Söz ettiğiniz şarkıyı hiç dinlemedim. Şarkının içeriği benziyor mu bilmiyorum.

Konusundan söz etmiyorum, şarkının ritmi, söyleme biçimi çok benziyor.

Umut: Böyle şeyler her zaman olur. Ister istemez bazı şeyler birbirine benzeyebilir. Bu sadece müzikte değil, her alanda bu tip şeyler olabilir. Türkiye'de etkilendiğim birilerini keşke sayabilsem. Ama canlı performansını beğendiğim kişiler var. Yalnız Hayko'yla ben, Moğollar'a rodilik yaptık. Oradan etkilendiğimiz çok şey var.

Kaan: Bu grupta herkesin dinlediği bir şeyler var. Genelde yabancı müzik dınlıyoruz. Umut'un dinlediği tarz farklı, Koray'ın farklı... oralardan bir şeyler kalıyordur.

Hayko: Şu anda Türkiye'de rock müzik yapan grupların arkasından geliyoruz, belki onları ilerde geçeceğiz, ya da geçemeyebiliriz. Ama bizim de arkamızdan birileri gelecek. Biz yol açmak istiyoruz. Tıpkı diğer grupların bize açtığı yol gibi. Onlar olmasaydı rock olmayacaktı, biz de olmayacaktık.

Osman Murat Ülke, askerliğe gitmeme hakkını kullanmak isteyince birtakım olaylar yaşandı, siz de ona destek verdiniz.

Sivil itaatsizliğe dikkat çekmek ve Osman Murat Ülke'ye destek olmak için "Vicdani Bir Konser-1" adlı bir konser düzenledik. Bizce askere gitmeme hakkını insanların kullanması gerekir. Daha sonra siyasal bir partinin desteğiyle böyle bir konser tekrar düzenlendi, ama biz çağrılmadık. Biz de bunun üzerine ikinci kere İTÜ'de alternatifini düzenledik. Neyse, bu konserler başarısız olmuş ki, Osman Murat Ülke'nin ardından vicdani reddini açıklayan yalnızca bir iki kişi daha çıktı. Zaten konserde çalan ve bize teoriyi veren ağabeylerimiz sağ olsunlar teker teker askere gidip geldiler. Pratik zor tabii.

Son arzularınız...

Umut: Her şeyi yaşamış olarak ölmek
Koray: Sadece müzikle anılmak
Kaan: Hayatım boyunca müzik yapmak
Hayko: Arkadaşlarıma katılıyorum...

Battle Of Bands

Ülkemizde müzik yarışmalarından söz edildiğinde, ağırlıklı olarak rock topluluklarının yer aldığı ve ciddi kabul edilebilen az sayıda organizasyon vardır. Bunlardan birisi olan Yıldız Üniversitesi, Üniversiteliler Müzik Yarışması (1988 – 1993 arası 5 kez düzenlenmiştir) en iyi örneklerden birisi olarak hatırlanıyor. Bir diğeri Roxy Müzik Günleri 6.sını geride bıraktı. Üçüncü örnek olarak vereceğimiz Boğaziçi Üniversitesi ise bu yıl üçüncüsünü gerçekleştireceği "Battle Of Bands" yarışmasıyla karşımızda. Bu müzik yarışmasına katılacak olan topluluklara önemle duyurulur: Yarışma için son başvuru tarihiniz 7 Eylül 2001 Cuma. Finale çıkacak olan topluluklar 6 Ekim Cumartesi günü Boğaziçi Üniversitesi'nde sahne alacaklar. Yarışmanın jüri üyeleri şu şekilde sıralanmakta; **Erdem Çapar**: Hammer Müzik, **Şule Üstekin**: Dublemoon, **Pelin Opçin**: İKSV, **Nurbanu Anter:** Sony Müzik, **Nalan Demirci**: EMI Kent Müzik, **Bengi Ünsal**: BMG Müzik, **Osman Kaytazoğlu**: Radyo Eksen, **Güven Erkin Erkal**: Stüdyo İmge **Ayça Acet**: Universal Müzik, **Cenk Ünnü**: Müzisyen. Yarışmayla ilgili ayrıntılı bilgileri şu adresten alabilirsiniz; www.radyo.boun.edu.tr

Yeraltı Alemi

Underground müzik ortamlarını izleyebileceğiniz en sağlıklı kaynakların yine underground fanzinler olacağını hatırlatıyor ve bu ayın fanzinlerini sunuyoruz.

Feedback; Bu fanzin Denizli'den yayın yapıyor. Denizlili bir topluluk olan Kum Saati'ni bu sayıda tanıyabilirsiniz. feedback@punkmail.com

İdiot Zine; Tamamı yerli toplulukların parçalarından oluşan bir complication cd bu sayının yanında bedava veriliyor. http://idiotzine.8m.com

Rock Station; Bu sayıda, "Uluslararası Ankara Rock Station Müzik Festivali'nin kesinleşen toplulukları açıklanıyor. http://rockstation.kayra.net

Eternity Magazin; Yine Aydın'dan bir fanzin. Yayıncısının ağırdan almasıyla biraz gecikmeli olarak buluştuk. Ama röportajlar oldukça sıkı. http://www.eternitymagazine.cjb.net

G.E.E

Raflarda Bu Ay

Self Prodüksiyon ve demo albüm satış noktaları:
Beşiktaş; Pena Müzik, Kadıköy; Akmar Pasajı, Bahariye; Rock Art, Bakırköy; Cafe Inn, Beyoğlu; Köstebek, Atlas Pasajı, Anabala Pasajı

Komple Kayıp
Self Yapım / Kayıp Stüdyo

Kayıp Stüdyo'da doldurulan, Afşin, Perch, SuperMarket, Kill Frenzy, 0216, İhtiyaç Molası, Larva, Spacer, Proud Pilot, CV4, EverWake adlı grupların birer şarkılarından oluşan bu toplama albüm, oldukça profesyonel bir şekilde kayıt edilmiş. Deneysel müzikten, elektronik müziğe, punktan, rock'a kadar her türlü tadı bulacağımız Komple Kayıp, piyasadaki yasal albümleri hem kayıt açısından, hem de nitelik açısından aratmayacak düzeyde. Bu çocuklara (özellikle 0216, Proud Pilot, Afsin, Larva) gittikçe yükselen bu seslere dikkat... **D.D.**

Leş / Leş Gibi
Self yapım

Bakunin'in "Emir, özgürlüğün suratında patlayan bir tokattır" sözünden yola çıkan anarkopunk grubu Leş, "Leş Gibi" bir demo çıkarmış. Arka kapağında tanıdık politikacı ve iş adamlarının gözü ve ağzı bantlı fotoğrafının yer aldığı demodaki parçalardan bazılarının adları şöyle; "Anarşi Her Yerde", "Mavili Dallama" ve "Yatağan Zehir Soluyor"... Leş, punk'ın kirli soundunu çok sıkı mesajlarla birleştirmeyi başarmış. Artık her çocuğun "şimdi anarşist olduk" deme zamanı. **D.D.**

Berith / Fall Asleep
Self Yapım

Bursa'nın 1997'de kurulan ilk black metal topluluğu ilk demosuyla karşımızda. Kurulduğu ilk dönemlerdeki konserlerin çeşitli fanzinlerce olumsuz eleştiriler toplaması Berith'i küstüreceğine aksine daha da bilemiş. Hayal dünyalarından yola çıkıp oluşturdukları 4 parçalık bu demo albüm, black metal türünün tutkunlarınca takdirle karşılanıyor. Kullanılan efektler tatmin edici olmayabilir; kayıtların Berith'in home stüdyosunda gerçekleştiğini göz önünde bulundurun. www.berith.freeservers.com **G.E.E.**

Less / Brains In Boots
Self Yapım

İzmir'in punk - hard core ortamlarından bir topluluk. Albümde birisi Türkçe toplam dokuz parça yer almakta. "TV Rüyaları" adlı çalışmanın sözlerinden bir bölümü hemen aktaralım: "**Doğdum ve yaşamayı öğretmeye başladılar / Kimi nasıl ve ne kadar seveceğime karıştılar / Medyanın piçleri ve devletin kuklaları / Hepsi olacaklar bu isyanın kurbanları.**" Anlaşılacağı üzere öfke dolu liriklerle karşılaşacağımız bir çalışma söz konusu. Punk'ın "oi" ve "skate" alt başlıklarına iyi bir yerli örnek olmaya aday bir demo. Yoldan çıkmaya karar verdiyseniz tuşları tıkırdatmaya başlayın. collectivo@yahoo.com **G.E.E.**

Pisslicks / Salacak Canavarı Yine Hortladı
Self Yapım

Üsküdar'da kabus sürüyor... Rashit'ten tanıdığımız Tolga Özbey'in tek kişilik bir proje olarak başlayan ve geçen yıl "Çiçekçi Elektrikli Testere Katliamı" adlı demosuyla tanıştığımız Pisliks (Bu defa; Pisslicks) akmaya devam ediyor. Gürültü tarihimizdeki yerini çıkar çıkmaz sağlama alan bu albüm "Nefreti Kusmak Lazım" adlı bir çalışmayla açılmakta. Ve gerçekten de tüm parçalar banda adeta kusar gibi dökülmüşler. Punk'tan çıkıp grind core kapılarına dayanan bir sound söz konusu. Tolga bu demoyu piyasada fazla dolaştırmıyor, ama isteyene gönderiyor. Meraklısı için; no-copyright@hotmail.com **G.E.E.**

Altgeçit
Self Yapım

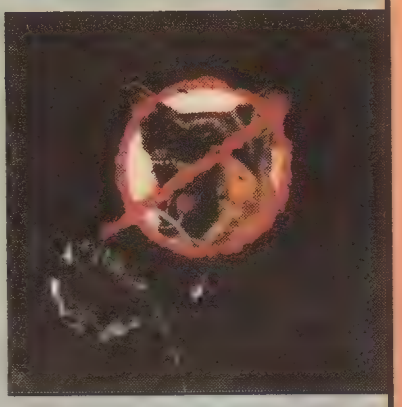

Altgeçit'i uzun süredir Radyo D - Maximum Rock ve internette bulabildiğiniz iki parçayla tanıyordunuz. Antifaşist düşüncenin marşı haline gelen "Katil Çocuklar" ve "Korkuyorum" adlı çalışmalarına üç yeni parça daha eklediler. Bu demo için toplam 18 ayrı kapak çalışması yapmışlar. Yandaki röportajda çıkarmayı düşündükleri albüm için piyasa kuralları neyi gerektiriyorsa yapabileceklerini belirtmişler. Altgeçit'in ilk dönemini bilmek adına bu demoya sahip olun. http://altgecit.hypermart.net **G.E.E.**

Drain Of Impurity / Sordid Acts Of Torture
Self Yapım / Drain Productions

Batu Çetin ve Başar Çetin tarafından kurulan topluluk grindcore severlere sesleniyor. Kayıtları ve tüm enstrümanları Batu ve Başar kardeşler üstlenirken, canlı davul kayıtlarında ise "Cenotaph"tan Cem Devrim Dursun baget sallamış. Bu arada kayıtların Avusturya'da gerçekleştiğini belirtelim. Albümün son parçalarında kulağa çarpan techno ve rave vuruşlar topluluğu diğer grind topluluklarından ayırırken bir sonraki kayıtlarda neler olacak diye meraklandırıyor. http://go.to/drainofimpurity **G.E.E**

Anıl Yiğit Filiz / Kutup Yıldızı
Self Yapım

Henüz 16 yaşında İzmirli bir genç. "Sick Issues" adlı bir toplulukta bas gitar çalmakta. 9 parçadan oluşan bu demoda bir şarkıda sözleri Sinan Tuncalı yazmış, bir çalışmada da ablası Günseli Filiz vokalde yer almış. Bunların dışında tüm gitar, bas, vokal, davul, program, klavye söz, müzik, düzenleme Anıl tarafından ortaya konmuş. Bu demo yakın gelecekte yıldızı parlayacak birisinin ilk albümü olarak, yer alacağı arşivlerde önemli bir parça olacaktır. İsteme adresi; Ataraxia Distro PK 84 Manisa **G.E.E.**

Deli Gömleği / Soytarı
Self Yapım

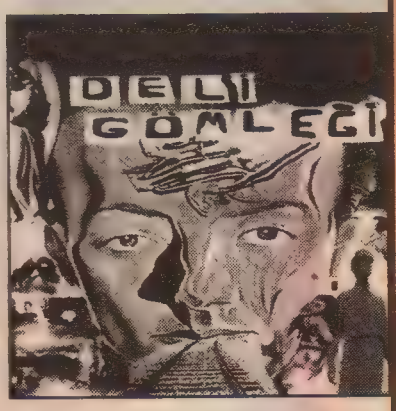

Bu ayın sıkı demolarından biri de Deli Gömleği imzasını taşıyor. Topluluğun ilk adı Sefil Şah olan, Deli Gömleği'nde "Bir Milyon Baloncuk" adlı şarkı Hüseyin Erinç'e, diğer şarkıların söz ve müzikleri Özver Yılmaz'a ait. Burak(bas), Özgür(davul) ve Özver(vokal,gitar)'den oluşan grup, Soytarı", "Sefil Şah" ve "Kirli Yeşil Kazak"la hayatımızın kanayan yerlerine dokunmuş. Sis Müzik Stüdyolarında kayıt edilen bu demo, iyi müziğe hasret kalanlar için bulunmaz bir fırsat. **D.D.**

Afsin / Nothing New
Self Yapım / Kayıp Stüdyo

İşte bu alemde neler oluyor, dedirtecek bir çalışma daha. Bu ay tanıtacağım demoları dinlerken hep bu kelimeleri söyledim. Afsin yaptığı bu çalışmayla belki de ayın demosu sıfatını hak edecek kadar etkileyici. Yarı akustik, yarı elektronik ve birtakım deneysel çalışmaları da içeren Afsin tek kişilik bir proje. Yine Kayıp Stüdyo'da doldurulmuş olan demo aynı kayıt kalitesini bize tattırıyor. Alın ve dinleyin, çünkü söylenecek çok söz yok, ama dinlenecek çok demo var bu ay. **D.D.**

Kadıköy Karga Bar'da Bu ay

08 08 01 Çarşamba	Tortoise	Bahadır	21:30...
09 08 01 Perşembe	Independent	Bahadır	21:30...
10 08 01 Cuma	Form&Function	Bahadır	21:30...
11 08 01 Cumartesi	Electroniq Ruffcut Sessions	Dj Pinhead	21:30...
14 08 01 Salı	Abstract Sound By	Ta : Fu	21:30...
15 08 01 Çarşamba	Air	Bahadır	21:30...
16 08 01 Perşembe	60&70's	Bahadır	21:30...
17 08 01 Cuma	Industry	Bahadır	21:30...
18 08 01 Cumartesi	Neo Funk	Bahadır	21:30...
21 08 01 Salı	Sonic Youth	Bahadır	21:30...
22 08 01 Çarşamba	Tricky	Bahadır	21:30...
24 08 01 Cuma	Real Time FX v18.0	Bahadır	21:30...
25 08 01 Cumartesi	80's	Dj 'A'	21:30...
28 08 01 Salı	Brian Eno	Bahadır	21:30...
29 08 01 Çarşamba	Indie Gecesi	Ayşe Kutlu&	21:30...
30 08 01 Perşembe	Hoping Madness For Hips	Dj ztRon	21:30..
31 08 01 Cuma	90's	Bahadır	21:30...

HEMEN BİLGİ

Dünyada 30'dan fazla ülkede yayımlanan Decouvertes dizisi şimdi Türkiye'de.
Tarih, Resim, Müzik, Arkeoloji, Spor gibi 15 ana başlık altında 150 kitap...
Bilmediğiniz, ya da çok iyi bildiğinizi düşündüğünüz için artık ilgilenmediğiniz,
ama belki de hiç tanımadığınız Dünyalar, Kişiler, Yapıtlar, Dönemler için
yeni bakış açıları kazanmanızı sağlayacak kaynaklar.
Konusunda uzman kalemlerin metinleri, zengin görsel malzeme, tümü renkli, kaliteli baskı.

YKY Genel Kültür Dizisi

6.000.000 TL

Bizans'ın Altınları

Venedik'ten Kudüs'e, Kiev'den Kahire'ye uzanan, onbir yüzyıl boyunca varlığını sürdüren bir imparatorluğun kalbi:

Bizans'ın tarihi, devlet yapısı, kültürü, toplumsal yapısı, kentleri, köyleri, mimarisi, ekonomisi, eğitimi, edebiyatı, inançları.

Allah'ın Resulü
Hz. Muhammed

İslam araştırmacısı Anne-Marie Delcambre, dünya tarihinin efsanevi eksen değişikliklerinden birini, İslamiyet'in doğuşunu anlatıyor.

Batılı bir gözle, son büyük tektanrılı dinin kurucusu Hz. Muhammed: Yaşamı ve Mücadelesi.

6.000.000 TL

6.000.000 TL

İsa
Beklenmedik Tanrı

Dinbilimci ve papaz Gérard Bessière'in yetkin anlatımıyla bir inancın doğuşunun ve ışığının yayılışının hikâyesi.

İsa Peygamber'in yaşamı üzerine yanıtsız kalmış, şüphe içeren sorular, doğruluğu kanıtlanmış öyküler, mucizeler.

Mayaların Kayıp Şehirleri

Claude Baudez ve Sydney Picasso'dan, neredeyse bir polisiye roman kurgusuyla, müthiş bir uygarlığı saran gizemli perdenin aralanış öyküsü

Maya alfabesinin sırları, mitler, taşlardaki işaretler, yeşimtaşı suratlı krallar, kılavuz kitaplar, kutsal yılanın sagasıyla...

6.000.000 TL

YKY

YAPI KREDİ YAYINLARI KİTABEVLERİ: • İSTANBUL: 212-293 08 24 / 502 • İZMİR: 232-463 82 90 • ANKARA: 312-435 85 94 • E-posta: ykkultur@ykykultur.com.tr
• Web Sitesi:www.yapikrediyayinlari.com • YAPI KREDİ KÜLTÜR SANAT YAYINCILIK TİC. VE SAN. A.Ş. 212-293 08 24, 252 47 00

"Herkesin Babasının Anlatacak Bir Hikayesi Var"

CÜNEYT ÖZDEMİR

Oturma odasında kalabalık bir grup oturuyoruz. Masanın üzerinde ev yapımı kek ve poğaça var. Uzun zamandır yememişim. Uzanıp bir kek alıyorum. Önce genelgeçer konulardan konuşuyoruz, sonra sıra asıl konumuza geliyor: **Kemal Sunal**'a... Daha doğrusu Kemal Sunal belgeselineе... Eşi, **Gül Sunal** ve oğlu **Ali Sunal**'ın ne zaman Kemal Sunal adı geçse hala içleri titriyor. Ama bir yanda **Nihat Özcan**, diğer yanda belgesel ekibi ve bir kenarda ben, kapalı bir kutuyu açmaya çalışıyoruz. Gül Sunal sürekli aynı cümleyi tekrar ediyor: "Elbette bir Kemal Sunal belgeselinin yapımına yardımcı olmak istiyoruz, ama bunu Kemal Sunal'ın izin verdiği ölçüde özel hayatına girerek yapma taraftarıyız." Ali de aynı fikirde... Hem onların, hem de bizim işimiz zor. Kemal Sunal, Türk sinemasının en çok bilinen ama özel hayatında en az tanınan starıydı. Ve şimdi ölümünün üzerinden bir yıldan uzun bir zaman geçtikten sonra bile anısı kendi hakkında yapılan bir belgeseli kontrol ediyor.

Ben poğaçalara uzanırken, Gül Sunal içeriye gidiyor ve elinde siyah beyaz fotoğrafların bulunduğu bir albümle geri geliyor. Bizim için belki de sıradan sayılabilecek bir albüm. O ise elinde hafife alınmayacak ağır bir yaşanmışlık cüzdanını taşıyor. Koca bir hayatın siyah beyaz yılları, köşe taşları, adres defterleri saklı o albümün içinde, biliyoruz.

Kemal Sunal'ın, yani eşinin, yani **Ali** ve **Ezo**'nun biricik babalarının resimli tarihi o albümün , o albümlerin, o mektupların, o anekdotların içinden seçilecek belgelerle kamuya ulaşacak.

Biz birer belgeselci heyecanı ile fotoğraflara bakıp nerede, ne zaman çekildiğini öğrenmeye çalışırken, bir yandan biliyoruz ki mahrem bir dünyanın da kapılarını zorluyoruz. Ve yine biliyoruz ki nazik ve incitici sınırları da masum sorularımızla aşıyoruz. Gül Sunal kibarca uyarıyor: "Kemal Sunal hakkında bir belgesel yapılacaksa, o Kemal Sunal'ın özel hayatına onun izin verdiği ölçüde girerek yapılmalı. Ama sineması, elbette kamuya mal olmuş hali ile apayrı..."

Günlerdir işte bu sınırı düşünüyorum kafamda. Bir belgeselci ya da bir haberci için ne kadar zorsa, bir izleyici için de o kadar zor olmalı bu sınırın çizgilerini çekmek. Özel hayatın yağmalandığı ve/veya ranta dönüştürüldüğü bir coğrafyada bu tür konulara kafa yormak, biliyorum ki bir çeşit lüks tüketim. Belki seyirci sorumluluğu bireysel olarak hepinize kolayca kaçılacak bir açık kapıyı aralıyor ama kameranın arkasında duruyorsanız etik olarak kimi değerlere de sarılmanız, korumanız, kollamanız, ama ilk önce kafa yormanız gerekiyor.

Yıllardır aralıksız haber peşinde koştuktan sonra, son birkaç aydır kendimizi belgesel dünyasına iyiden iyiye kaptırmış durumdayız. Ve bu geçen aylar içinde şunu anladık ki televizyon , özellikle de, haber koşusu ve özellikle de günlük haber koşusu haber profesyonellerine sorulması gerekli pek çok küçük ama önemli soruyu sormasına, cevap aramasına fırsat bırakmıyor. Ve haber dili ya da televizyon dili ,çekim aşamasından , kurguya , hatta sunumuna kadar geçen bir süreç içinde koca bir klişenin gölgesinin altında kalmış durumda (bu konu ile ilgili geçtiğimiz sayılarda **Murathan Mungan**'ın **Milliyet Sanat** dergisindeki **Klişeler** konulu yazısını okumayanlara tavsiye etmek isterim).

Özel ile kamusal alan ise nerede ise yer değiştirmiş. Yani sınır taşları yanlış yerlere dikilmiş. Kamusal olması gereken, özel sınırını aşamıyor, özel kalması gereken ise bilinçli olarak kamulaştırılıyor. Burada akla gelen ilk örnek **Hüsamettin Özkan**'ın bilinmezliği ya da Tarkan'ın özel arşivinden çalınan çıplak fotoğrafları değil. Bunlar da aslına bakarsanız son günlerin klişe örnekleri... Amacımız bir haber - belgeselci gözü ile baktığınız zaman kullanılan televizyon dilinin ve o dilin olmayan etik kurallarının uzağına düştüğümüzü vurgulamak.

Çünkü yazılı medyada bir kitap ne demekse, televizyon medyasında da belgesel o demek. Yazar çizer takımının paylaştığı çilekeşliği televizyonda da belgeselciler yaşıyorlar. Üstelik neresinden baksanız bir kitap yazmak ile kıyasladığınızda belgesel yapmak çok daha masraflı. Ve getirisi çok satar bir kitap ile kıyaslandığında komik bile olamayacak kadar trajik...

Ama para her şey de demek değil. Bunu da tecrübe ile sabit gördük ve hâlâ da görüyoruz...

Bir yandan büyük bütçe gerektiren belgesel projelerini hazırlıyoruz, ama diğer yandan da boş durmuyoruz. Baktık bize bizden başka kimsenin faydası yok, iş başa düştü, bir kamera edindik. Şu yeni çıkan el kameralarından. Hani artık pek çok orta sınıf ailenin çeyiz sandığında bulunan sıradan yarı amatör, yarı profesyonel kameralardan bir tanesini...

Uzun seyahatler yapacak bütçemiz ya da zamanımız yoktu. İşe ilk kendi çevremizden başlayalım dedik. **"Herkesin babasının anlatacak bir hikayesi var"** işte böyle doğdu. Kıbrıs savaşına katılmış ve sonrasında susmuş sıradan bir askerin hikayesini kendi anlatıyordu. Savaş hakkında kimse ile konuşmamış, ilk çıkartmadan sonra 3 ay kaldığı adayı kimse ile paylaşmamıştı. Oysa bir zamanlar savaştığı adada kızı Kıbrıslı bir genç ile evlenmiş ve o da adaya bu sefer savaş için değil torunlarını ziyarete gitmeye başlamıştı. Bir ziyaretine biz de gittik. Elimizde o küçük kameralardan biri vardı.

Kıbrıs savaşı denilince akla hep o bildiğimiz klişe anlatımlar geliyor. Bugüne kadar hep generallerin, diplomatların anlattığı bir savaşı ilk kez sıradan bir askere anlattırdık. Hem de çıkartmada ilk indikleri yerden, ele geçirdikleri köylere kadar, bizzat yerinde...

Bir baba oğul samimiyetinde birer gazeteci ve emekli asker olarak konuştuk. Kimi zaman gözyaşlarını tutamadı, kimi zaman şehitlikte asker arkadaşlarının mezarlarını aradı, bulamadı... Savaşa katılan binlerce askerden biri de olsa ilk kez sıradan bir asker, Kıbrıs gibi bir savaşı, klişelerin dışında olanca sıcaklığı ile anlattı. Otobiyografik sayılabilecek bir belgeselde bugün hâlâ Kıbrıs konusunda kapımızı çalan kayıp kişiler, kayıp mallar hakkında cidden ilginç ve bizi de şaşırtan ipuçları çıktı.

Okan Bayülgen'in **Zaga**'sının gerçek yaratıcıları **Birleşik Heyecanlar** kapılarını bizim için araladı.... Günlerce sürse de 30 dakikalık bir belgeseli montajladık.

Farklı bir üslup denedik. Mesela müzik olarak Arjantin'den bir trio'yu kullandık. Sonra biz tamamen mesafeli durmayı denedik. Hiç söze girmedik, her şeyi o askerin anlatımı ile, onun gözünden verdik.

Televizyon dilinden daha ağır bir dil kullandık. Bilerek. İnsanlar duyduklarını o an düşünsün, sadece duymasın, hissetsin de istedik.

Sonra bu kaseti birkaç arkadaşımıza yolladık . Ve o televizyon klişesine tosladık.

Gelen tepkiler iyiydi. Ama bir kanalın genel müdürü bu belselin başında benim de çıkıp bir anons patlatmamın iyi olacağını düşünüyordu. Bir diğer yönetici ise belseli keselim ve parçalarını (özellikle askerin heyecanla ağladığı yerleri) kendi belgesellerinde kullanalım, diyordu.

Biz de yapılması gerekeni yaptık.

Şimdilik, nurtopu gibi belgeselimizi alıp bir rafa kaldırdık. Amacımız uygun bir kanalda yayınlamak ya da festivaller ya da özel gösterimlerle bu belseli paylaşmak.

Ama bu arada da boş durmadık. Bu sefer ki belgeselin adı **"Festival"** di...

Anadolu coğrafyasında iki ayrı köşedeki iki ayrı anlayıştaki festivali anlatıyordu. Bu sefer küçük kameramızla önce Hakkari-İstanbul sanat köprüsü çerçevesinde Hakkari'ye gittik. Günlerce çekimler yaptık. Sonra yine o küçük kameramızla Kaş'daki Likya festivaline gittik. Orada da günlerce çekim yaptık. Bir tarafta polis aramaları, diğer tarafta, deniz kıyısının ferahlığı vardı. Bir yanda Hakkari dağının gölgesi düşüyordu festivalin üzerine, diğer tarafta Akdeniz güneşinin kızgınlığı...

Hakkari'de Vecdi Sayar ve düzenleme komitesi kimi ulaşım ve konaklama ihtiyaçlarımızda yardımcı oldu. Kaş'da bu yıl 5. kez yapılan Likya festivalinde ise Hülya **Aksular** inanılmaz bir vefa örneği göstererek bize bir belgeselci olarak her türlü yardımı esirgemedi.

Ve sonra yine BİRLEŞİK HEYECANLAR'ın kapısını çaldık. Şu anda elimizde bir belgeselimiz daha var.

Ekranın bir yanında Hakkari duruyor, diğer yanında Kaş. Tam 25 dakika boyunca iki farklı şehrin, iki farklı kültürün, ortak bir coğrafyadaki **Festival** coşkusunu izliyorsunuz. Televizyonunun alışıldık anlatısı ile karşılaştırdığınızda, karşınızda farklı ve yeni bir anlatım duruyor.

Biliyorum ki kullandığımız bu dil de zamane klip kurgularının tamamen dışında ve farklı. Muhtemelen televizyon kanalları da o farklılığı kaldırmayacak ve o klişelerinin içinde yine burun kıvıracaklar, ama yine biliyoruz ki birileri bu belgeselleri seyredecek ve ne anlatmak istediğimizi anlayacaklar.

Başa dönersek, ister kendi çizdiğiniz sınırlar içinde isterseniz, başkalarının sınırları içinde hem bir izleyici, hem de potansiyel bir belgeselci olarak sorumluluğumuz var. Nasıl kitap yazmak zaman zaman bir mecburiyete dönüşüyorsa belgesel yapmak da böyle bir mecburiyet. Ama yalnızca yapmak değil. Yayınlamak ve en önemlisi izlemek de...

Yanisi, seçme özgürlüğümüzü iyi kullanmak gerekiyor. Demokrasi yalnızca bir parlamento ve hükümet tartışmaları demek değil. Nasıl kitapların tek bir biçim ve anlatısı yok ise televizyonun da yok. Olmamalı ya da... Sizin de farklı belgeselleri izlemeye hakkınız var. Ama tabiiki Kemal Sunal gibi yine sizin seçtiğiniz ve çizdiğiniz sınırlar içinde.

Bir şey daha var: Evde yapılan poğaça ile kekin yerini hiçbir pastahane poğaçası ya da keki tutmuyor..

Bir baba oğul samimiyetinde birer gazeteci ve emekli asker olarak konuştuk. Kimi zaman gözyaşlarını tutamadı, kimi zaman şehitlikte asker arkadaşlarının mezarlarını aradı, bulamadı...

Doğrucu Davut

FERZENDE KAYA

Abdurrahman Dilipak. Sadece yazar. "İslamcı" kısmından hoşlanmadığı için biz de kullanmıyoruz. Dilipak, medyada en çok boy gösteren yazarlardan. Bunun dışında kendisini sık sık sivil toplum eylemlerinde görüyoruz. Özellikle farklı kesimden insanların, toplumsal barışı sağlama adına yaptıkları eylemlere, suyun öte yanından destek veren tek isim sayılıyor. Yaşadığımız birçok sorunu toplumsal barışın olmamasına bağlıyor. "Birbirine bu kadar tahammülsüz duran bir toplum, vakti zamanında tarihin derinliklerinde birbirine nasıl sabredebilmiş?" diye soruyoruz Dilipak'a, aldığımız cevap ilginç: "Bir yanda Yezidiler, öte yanda Sünniler, Caferiler, Ermeni, Rum, Yahudi, otuz halk, onlarca dil ve gelenek.. Barış içinde özgür.. Tarih bize tecrübe birikimi ve bir baht kaynağı olmalı.. Din ve gelenek bu açıdan bizim için bir şanstır, tehdit değil. Birileri bizim kanlarımız ve gözyaşlarımız üzerine kendilerine iktidar ve servet üretti." Doğrucu Davut'un testinden, "geçer" notu alan Dilipak'a son olarak hayattan beklentilerini soruyoruz: "Adalet, barış, özgürlük diliyorum. Yarım kalan kitaplarım var. Daha çok okumak istiyorum. Resim yapmak istiyorum.. Hayal gerçeğin anasıdır derler. Ömrüm ve imkanlarım vefa ederse yapacak çok işim var."

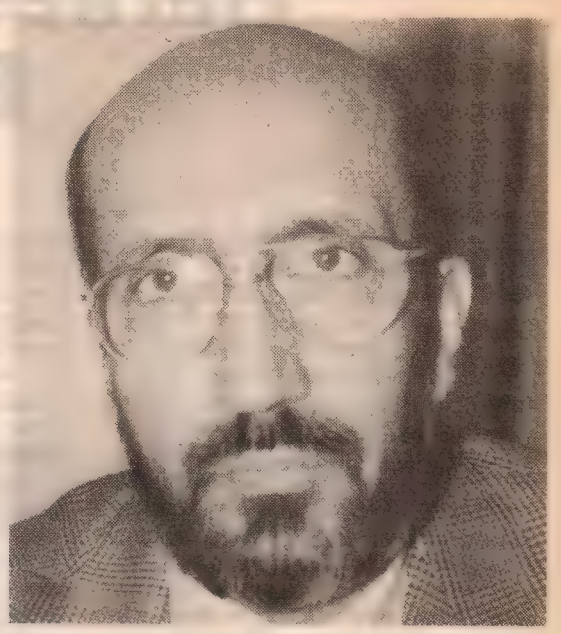

"Picasso İle Ortak Yönümüz Ressamlığımız"

1 - Bir zamanlar Toktamış Ateş'le oluşturduğunuz ikiliyi kimlere benzetiyorsunuz?
a) Zeki Alasya, Metin Akpınar
b) Edi ile Büdü
c) Nokta ile Virgül
d) Yavru ile Katip

C) Nokta ile Virgül

Neden?
Belki şişman uzun olarak Yavru ile Katip'e benzeyebilir. Ya da Nokta ile Virgül'e. Ya da iş ortaklığı, ortak bir program yapmak açısından Akpınar ile Alasya'ya ama biz mizah programı yapmıyorduk.. Mesela neden Hacivat ya da Karagöz'e benzemeyelim. Ama biz daha çok kendimize benziyorduk. Biz farklı idik ve insanca barış içinde birarada yaşayabilirdik.. Bu sıradan basit gerçeği örneklemek istedik.

2 - Hayatınızın kabusu aşağıdakilerden hangisidir?
a) Yekta Güngör Özden Cumhurbaşkanı, Vural Savaş Başbakan olmuş
b) Taliban Türkiye'de iktidarı ele geçirmiş
c) 28 Şubat yeniden yaşanıyor
d) Türkiye tekrar padişahlığa geçmiş

A, B, C, D) şıklar...

Neden?
Çünkü; Yekta bey ve Vural bey tevbe etmişse ne âlâ, Taliban da öyle. Tersine bir 28 Şubat ne iyi olurdu. Meşruti bir padişahlık, 28 Şubatçı bir yönetimden daha iyi olabilir. Ama ben insan haklarına dayalı katılımcı ve çoğulcu, şeffaf bir hukuk devletinin hepsinden daha iyi olduğunu düşünüyorum. Türkiye'nin kurtuluşu için bu çağdışı, zorba, diktacı, zihniyetten kurtulmamız gerek.

3 - Aşağıdakilerden hangisi başınıza gelebilecek en kötü şey olur?
a) Çevik Bir ile ıssız bir adaya düşmek
b) Derviş yerine görevlendirilmek
c) Koalisyon ortağı olmak
d) İsmail Türüt'e menejer olmak

A, B, C) şıklar...

Neden?
Çünkü, Çevik Bir'in andıçları ve şimdi çoğu sanık brifingçi dostları, Derviş'in Amerikalı dostları, koalisyonun cinnet ortamı herhalde beni çok yorardı..

4 - Batı kültürü içinde doğup yaşasaydınız, ne olurdunuz?
a) Hıristiyan demokrat yazar
b) Ünlü bir ressam
c) Bir film yıldızı
d) Çiftçi

Cevap yok...

Neden?
Tahminde bulunmak zor, ama ben Müslüman bir yazar/sanatçı olmak isterdim. Ben aslında çiftçilik de yaptım, resimle de ilgilendim, spor da yaptım, sinema ile de ilgilendim. Sonuçta ben buyum.

5 - Allah ..... yazdıysa bozsun.
a) Bedri Baykam'la dünür olmayı
b) Banu Alkan'la evli olmayı
c) Reha Muhtar'a konuk olmayı
d) Dilipak olmamayı

Cevap yok...

Neden?
Çünkü Allah'ın takdiri yücedir. Ben her halukârda sadece hamd makamında olurdum. Ben o söze hiçbir şekil ve şartta katılmıyorum ve beni ben olarak yarattığı içinde hamdediyorum ve şükrediyorum. Hamd, Alemlerin rabbı Allah içindir.

6 - Hangi kurum olmasaydı, hayatınız zehir olabilirdi?
a) Medya
b) Silahlı Kuvvetler
c) Diyanet
d) Politika

A, B ve D şıkkı

Neden?
Yalancı bir medya, darbeci bir ordu, dini devletin emir komutasına sokan bir diyanet, varlık ve meşruiyet temellerine ihanet eden bir politikanın olması, olmamasından daha iyidir.

7 - Eflatun gibi bir devlet kurmuş olsaydınız, o devlette kimlere yer vermezdiniz?
a) Gazetecilere
b) Laiklere
c) Dincilere
d) Generallere

Cevap yok...

Neden?
Herkes kendi meşruiyet zemini içinde varolacaktır. Bir başkasının varolması ya da olmaması benim irademe bağlı olmamalı.

8 - Ne uğruna neyi feda ederdiniz?
a) Saçlarım için sakalımı
b) Öküz için Akit'i
c) Ahiret için dünyayı
d) Aşk için parayı

C) Ahiret için dünyayı...

Neden?
Çünkü yaratılış gayemiz bu. Bu dünya geçici bir gölgeliktir. Gerçek olan Ahiret yurdudur.

9 - Bundan önceki hayatınızda kim olabilirdiniz?
a) Uzun Hasan
b) Deli İbrahim
c) Abdülhamid
d) Neron

Cevap yok...

Neden?
Çünkü, ben bu dünyaya ilk kez geliyorum.

10 - Hangi yönünden dolayı Napolyon olmak istemezdiniz?
a) Bücür olması
b) Eşcinsel olması
c) Parayı çok sevmesi
d) Kendini imparator ilân etmesi

A, B, C, D şıklar

Neden?
Çünkü, hiçbiri ben değilim. Kötülüklerden / yanlışlıklardan yanlış beğenmek istemem.

11 - Picasso ile ortak yönünüz aşağıdakilerden hangisidir?
a) Endülüs
b) Kel olmanız
c) Ressamlığınız
d) Güzel ses

C) Ressamlığımız...

Neden?
Çünkü, benzerlik değil; resim anlayışı, resimlerindeki hayata bakışı, nonfigüraftif resim anlayışını, onun anlatım dilini beğeniyorum.

12 - İstanbul dışında nerede yaşamak isterdiniz?
a) Mezarı Şerif
b) Tahran
c) Bağdad
d) Paris

Cevap yok...

Neden?
Altında mıdır, üstünde midir cenneti âlâ Yek sengine tüm Acem mülkü fedadır.
(Dilipak burada aşka gelip, şiir okumaya başladı... DD)

13 - İslami konuları yazmasaydınız, ne yazmak isterdiniz?
a) Aşk
b) Sanat
c) Spor
d) Havadan, sudan

A, B, C şıklar...

Neden?
Çünkü, İslam meşruiyet çerçevesinde hepsini kuşatır.

14 - Görebileceğiniz en kötü rüya ne olur?
a) Taliban'ın sanat danışmanı olduğunuzu görmek
b) Doğu Perinçek'in yardımcısı olduğunuzu görmek
c) Cehenneme gittiğinizi görmek
d) Ölümsüz olduğunuzu görmek

C) Cehenneme gittiğimi görmek...

Neden?
Çünkü, görebileceğim en kötü rüya o...

15 - Dünyaya tekrar geleceğinizi varsayarsak, aşağıdakilerden hangisi olarak gelmek isterdiniz?
a) Enkırmen
b) Şehir hatları vapurunda kaptan
c) Süleymaniye camisinde vaiz
d) Kültür Bakanlığı'nda müsteşar

Cevap yok...

Neden?
Halimden memnunum.

16 - Aşağıdaki kavramlar size neyi çağrıştırıyor?
Sivilleşme: Siyasal toplumun alanının daraltılması ve toplumun kendisi ile ilgili alanlarda bizzat kendisinin karar verebilmesi
Militarizm: Askeri yönetim, askercilik
Demokrasi: Halk iktidarı
Şeriat: Hukuk devleti / meşruiyet. Bir dinin emir ve yasakları

17- Hayat felsefeniz aşağıdakilerden hangisidir?
a) En kısa yol bildiğin yoldur
b) Zaman sana uymuyorsa sen zamana uy
c) Her şeye maydanoz olma
d) İşi bileceksin işe gitmeyeceksin

b) Zaman sana uymuyorsa, sen zamana uy...

Neden?
Çünkü, benim felsefem şu: Bilgi, dürüstlük ve cesaret. Bunlar erdemli insanların karekteridir. Bilgili bir insan gerektiğinde zamana uyar.

18 - Doğrucu Davut hakkında ne düşünüyorsunuz?
a) İnananların yüz akı
b) Mert çocuk maşallah
c) Araf'ta kalır inşallah
d) Bunun neresi doğrucu

Cevap yok...

Neden?
Siz kendinizi nasıl hissediyorsanız öylesiniz. Öyle olun, mutlu iseniz ve yaptığınız şeylerin hesabını Allah'a vereceğinizden eminseniz devam edin. Herkes gibi sizin de insanca, barış içinde özgür ve mutlu olmanızı istiyorum.

Şairlerin, özellikle bu ülke şairlerinin garip bir şekilde, gelişmiş kehanet duyguları var. Birçoğu mesela kaç yıl yaşayacaklarını, nerede, nasıl ve ne biçimde ölebileceklerini dizelerinde kestirebilmişlerdir. Bu şairlerden biri de M. Ergin Günçe. Yanda Ergin Günçe'nin ölmeden önce yazdığı son şiiri görülüyor. Sanki bu şiiri yazdıktan kısa bir süre sonra, hem de bir uçak kazasında ölebileceğini sezmiş gibi... Siz ne dersiniz? Sevgi ve saygıyla anarak...

Ergin Günçe
1938 - 1983

M. Ergin Günçe, 1938 Şubat'ında Giresun'da doğdu. İlk ve ortaokulu, anne ve babasının öğretmen olmaları nedeniyle Anadolu'nun çeşitli yörelerinde okudu. 1953 yılında İstanbul Erkek Lisesi'ni birincilikle bitirdi. Aynı yıl, Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesi'ni kazandı. 1960 yılında SBF'yi bitirip Orta Doğu Teknik Üniversitesi, İdari Bilimler Fakültesi'ne asistan olarak girdi. 1964 yılında London School of Economics'te ekonomi dalında 'master' derecesini aldı ve ODTÜ'ye döndü. 1967 yılında Sorbonne Üniversitesi'nde başladığı doktora çalışmasını, çeşitli nedenlerle ara vererek, 1972'de İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'nde tamamladı.1974-79 yılları arasında Fransa ve Almanya'da çalıştı. 1979-80 yıllarında Türkiye'ye dönüp Başbakanlığa bağlı olarak danışmanlık yaptı. 1980 yılında yeniden, çok sevdiği öğretim üyeliği görevine, ODTÜ'ye döndü. 16 Ocak 1983'te Esenboğa'daki uçak kazasında yaşamını yitirdi. 1961 yılında evlenen Ergin Günçe'nin Dadal isminde bir oğlu vardır.

Kitapları: *Gencölmek,*
Türkiye Kadar Bir Çiçek

AVCI

Kalbim bu sessiz sonbaharda
Bugünkü atlaslara inanma sakın
Düz bir tepsidir dünya
Yolun sonuna ulaştın artık
Güzel bir durum kıyısındasın;

Bir kırmızı fenersin bir hayli dokunaklı
Uzayan kar tipisi altında
Kalbim,dağların kaybolmuş senin
Kurtlar falan inmiştir bembeyaz ovalara
Bir ağlayışı sustuğun belli
Şarkıları söylerken

Kalbim,göller bölgesindesin
Ne olur gölgeli yollardan yürü
Başında bir şapka güneşten sakın
Gözlerinden okuyorum acını
Bir aile yangınında testilerin kırılmış
Kavrulmuş gitmiş sanki çocukların

Kalbim benden hatırlısın bilgeler arasında
Avcısın,çünki bir orman içindesin
Sulardan içiyorsun,meyvalardan yiyorsun
Tırmanmak istiyorsun bir tepe daha
Güleçsin nedense bir çocuk gibi
Köpeğine gençliğini anlatıyorsun

Güneş bir portakal çığlığıyla battı
Tutukluk yapıyor kırma tüfeğin
Derme çatma kulübenden uzaksın
Kalbim bir telgraf çek kendi kendine
Seni bekliyor yolculuğun
Tenha bir istasyonda

İlk karakola teslim ol ya da
Köpeği bir dostuna emanet bırak
Ormanda bir köşeye göm fişeklerini
Anıları bir müzeye gönder istersen
Bunca yıl yaşadın yakalanmadın
Güzel suçlar işledin,bir tarih oldun artık
Eğer bana sorulacak olursa

Her hüznü her sevgiyi ayakta alkışladın
Gül kökünden bir pipo
Bir yasemin ağızlık
Yadigar kalsın bezirgan başı
Tüm avcılara yadigar kalsın

Ergin Günçe

Nitrogliserin

EFLATUN NURİ

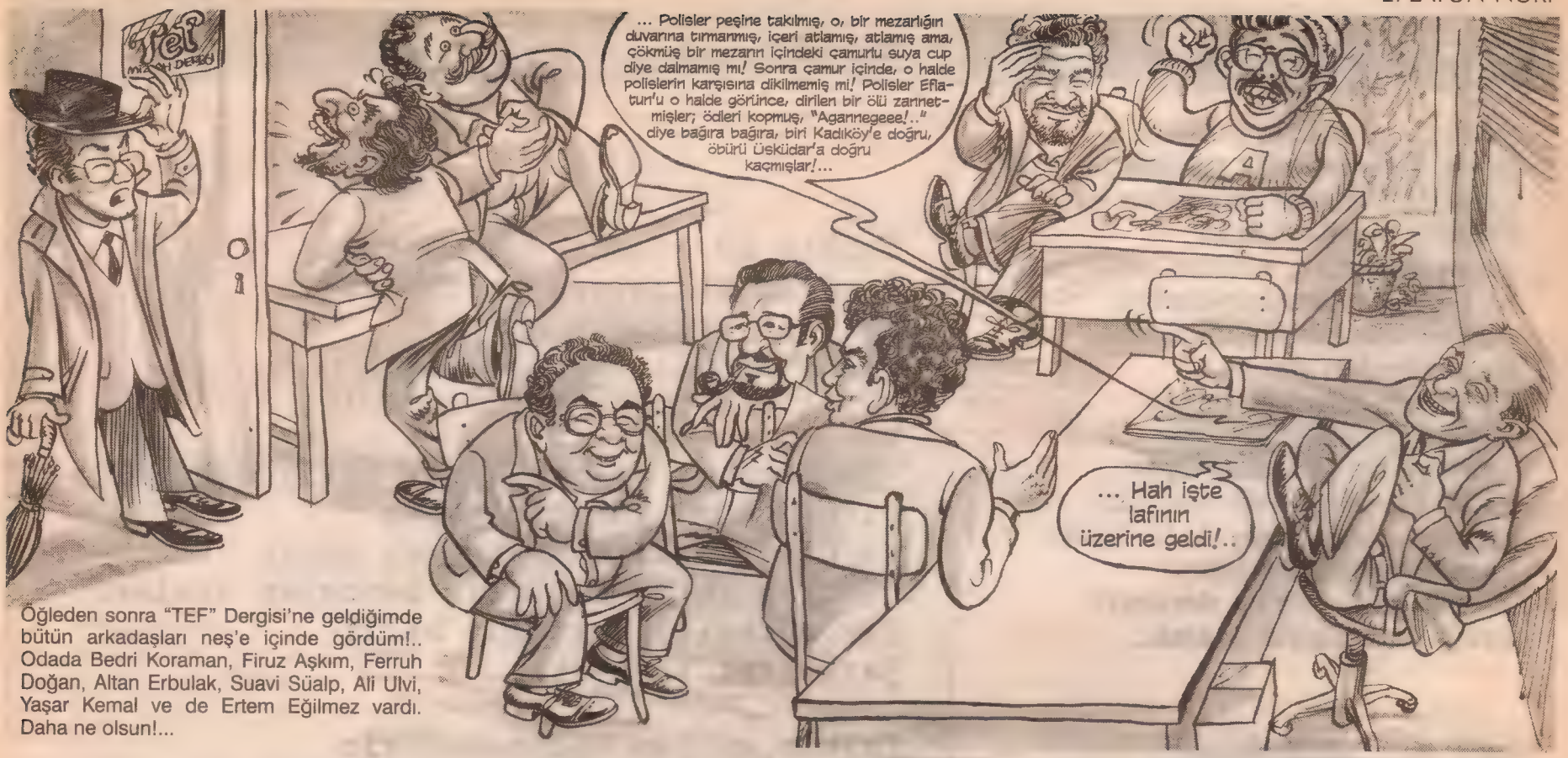

Öğleden sonra "TEF" Dergisi'ne geldiğimde bütün arkadaşları neş'e içinde gördüm!.. Odada Bedri Koraman, Firuz Aşkım, Ferruh Doğan, Altan Erbulak, Suavi Süalp, Ali Ulvi, Yaşar Kemal ve de Ertem Eğilmez vardı. Daha ne olsun!...

... "TEF" Dergisi çıkarken Refik Erduran ve Ertem Eğilmez, Çağlayan Yayınevi'ni kurmuşlardı. Bu ara Yaşar Kemal'e de bir roman siparişi verilmişti. Yaşar Kemal ilk "İNCE MEMED"i Çağlayan Yayınevi için yazmıştı...

Ama Ertem, o bir halk kahramanı. İnsanların iyiliğine, yardımına koşuyor.. Haksızlıklara başkaldırıyor. Zalimin, kötünün, ırz düşmanının karşısına dikiliyor.

... Yaşar Kemal'in gözleri döndü, yüzü bembeyaz oldu ve, "Ben pezevenk miyim!.." diye bağırarak, bir boğa gibi bana doğru saldırdı. Burnundan soluyor, ağzından köpükler saçıyordu!...

.. Dostluklarımız her şeye rağmen bozulmazdı. Yaşar Kemal, çok iyi bir insan, eşsiz bir dosttur. Bir an parlar, saman alevi gibi, o sevecendir insanı kendine bağlayan davudî sesiyle söylediği kelimeler herkesi büyülerdi. Ondan özür diledim ve "Kötü bir niyetim yoktu", dedim. Biraz sonra kalktım, Ertem'e, "Benim Cağaloğlu'nda bir işim var, akşama doğru uğrarım" dedim. O, "Aman Eflatun n'olur uğrama", dedi. Bütün arkadaşlar gülüştü! Yaşar, "Dur ben de Cumhuriyet gazetesine gidiyorum beraber çıkalım" dedi. Yolda bir ara "Ertem işi biliyor!" dedi. Sonra "Ertem'e dün akşam sabaha kadar hayatını anlatmışsın, herif dumanaltı olmuş. Sait Faik'le bir gün "Küçük Sahne"nin fuayesinde Kulis'deydik, Sait bir ara senden bahsetti; ona bir sürü şey anlatmışsın adam: "Bir duble viski içtim, sanki bir fıçı içmiş gibi oldum, Eflâtun çizer olacağına yazar olsaydı keşke" demişti. Ertem'e anlattığın, Aziz Nesin'le ilgili öyküyü çok beğendim..

Çok güldüm, "Polisleri nasıl korkutup kaçırdığını filan" dedi, ona "Oooo!. Bende daha ne hikayeler var, o bir şey mi?" deyince: "Anlatsana ulan!" dedi...

Yıl: 1950. Menderes Meclis kürsüsünde, elindeki "Yeni Baştan" gazetesini, milletvekillerine göstererek "İşte beyler kominisitlerin peşinden gittiği adam "Marks" ve yazdığı "Kapital"in tefrikası görüyor musunuz, Koministler memleketimizde cirit atıyorlar" diyerek gazeteyi hedef gösteriyor. O günlerde de Nazım Hikmet serbest bırakılmıştı. "Nazım Hikmet" gazetesi de "Nazım Hikmet artık serbest yarın gazetemizi ziyarete gelecek" diye bir de manşet atılmıştı. O gün Aziz Nesin bana: "Eflatun güzel bir resim kağıdı hazırla bugün Nazım Hikmet bize gelecek güzel bir resmini yap, önümüzdeki sayı "Yeni Baştan"ın kapağına koyacağım" dedi. "Medet", "Marko Paşa", "Yeni Baştan" "Nazım Hikmet" gazete ve dergileri Osmanbey matbaasında basılıyordu. Menderes Meclis kürsüsünden adresi vermişti. Biz de ne akılsa! Üstüne üstlük Nazım Hikmet'i bekliyorduk... Neden böyle bir ortam seçilmişti?

Sait Faik - Yaşar Kemal... Bu resme bakınca hep kulağım çınlıyor!

ÖNDE: Yaşar Kemal, Esat Balım ARKADA: Can Yücel... ***Foto: Nurhan Balım***

... Beyazıt meydanında sağcı talebelerle, bir kısım değişik kesimlerden halkın da toplandığı haberi yayıldı. Matbaanın sahibi Osman bey, kan ter içinde "Acele herkes matmaayı boşaltsın, kapıları kapatıyorum" diye bağırıyordu. Matbaada büyük bir panik başlamıştı makineler "stop" etti. İşçilerin çoğu, elini yüzünü yıkamadan kendini dışarı attı. Beyazıt meydanından "Kahrolsun komünistler" diye sesler uğultular geliyordu... Aziz Nesin, Osman Bey'e "Ben gitmiyorum!" dedi. Osman bey şaşırdı. Bu ara ben de "Ben de gitmiyorum" dedim, Aziz'in gözleri parladı..

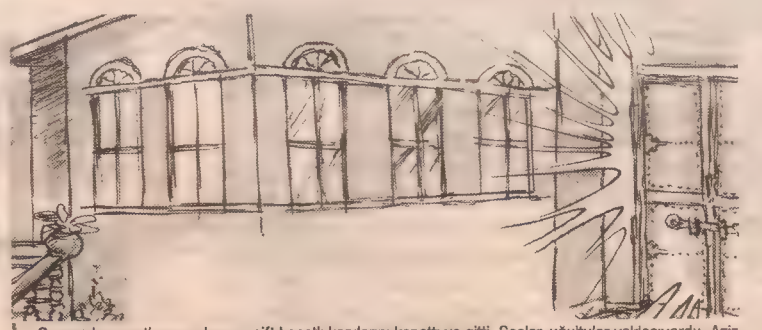

... Osman bey matbaanın devasa çift kanatlı kapılarını kapattı ve gitti. Sesler, uğultular yaklaşıyordu. Aziz Nesin gitti, kapının demir kolunu indirdi; kapıları içerden de sağlama almak istiyordu. Bahçede küçük bir havuz vardı, içi bahçeyi saran akasya ağacının dökülen mor çiçekleriyle doluydu. Kırmızı birkaç balık bu çiçekler arasında dolaşıyorlardı. Biz havuzun başında demir kapıya karşı tahta bir bankta oturuyorduk. Aziz Nesin hiç konuşmuyordu gözlerini kapıya dikmişti. Sesler ve uğultular iyice yaklaşmıştı.

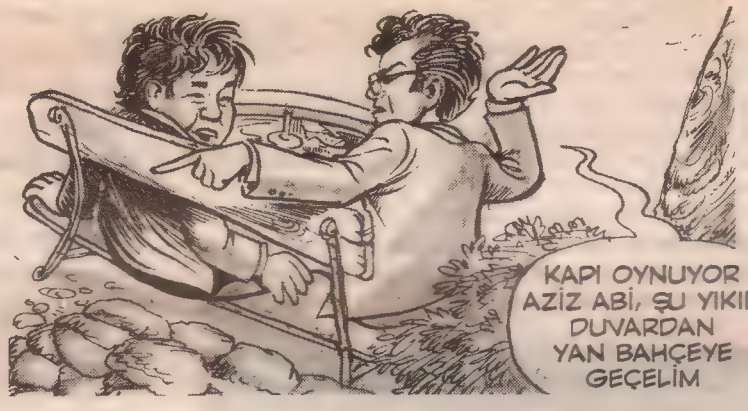

.... Ve nihayet binlerce insanın hep bir ağızdan "Kahrolsun Komünistler" diye bağırarak demir kapılara yüklendiğini film gibi seyrediyorduk. Kapılar esnemeye başladı. Aziz abiye, "Gidelim" dedim, O "Nereye?" dedi. Komşu bahçenin yıkık duvarını gösterdim "Buradan bahçeye geçelim, oradan da hanın bahçe kapısından girip, sokak kapısından çıkarız" dedim

... Bir çırpıda sokak kapısına geldik, sağa sola baktık Osman bey matbaasını basmaya gelen binlerce talebeden yalnız biri, arkadaşlarına yetişmeye çalışıyordu. Hâlâ "kahrolsun komünistler" diye yer gök inliyor ve matbaanın kırılan camlarının şangırtısını duyuyorduk.

... Ve biletlerimizi alıp Çemberlitaş'daki Şafak Sineması'na girdik... Onun boyu kısaydı, benim de miyopum vardı, en ön sıraya oturduk. Hala talebelerin "Kahrolsun Koministler" diye haykırmaları duyuluyordu. "Ölüm Yolcuları" adında bir gerilim filmi oynuyordu. (*) Filmin konusu, yanan bir petrol kuyusunu söndürmek için iki "Nitrogliserin" yüklü kamyonun, ufak bir sarsıntıda patlayan çok tehlikeli bu maddeyi, çok zor şartlar altında taşımaları...

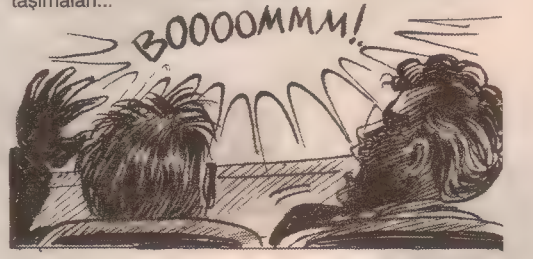

... Her an, ha patladı ha patlayacak diye seyirciyi tedirgin eden bir filmdi. Kamyonun biri patladı, herkesin yüreği ağzına geldi. Nihayet öbür kamyon sağ salim yerine ulaştı da seyirci bir "OH!" dedi ve film bitti... Hava kararmıştı, tam dışarıya çıktık, Aziz abi birden koluma yapıştı, gözleri faltaşı gibi açılmıştı tam karşımızda tramvay yolunda sıkışmış üzerinde "Dikkat Tehlike" yazan kırmızı bir benzin dolu Tanker duruyordu!?.

... Aziz abi "Nereye gidiyoruz Eflatun?" dedi, ben de "Sinemaya" dedim, yüzüme baktı!..

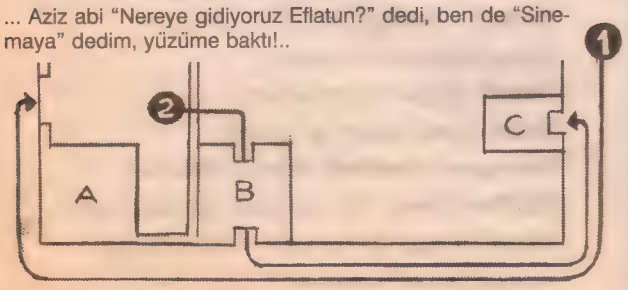

1 - Beyazıt Meydanı'ndan yürüyen talebelerin izlediği yol.
2 - Eflatun'un Aziz Nesin'i kaçırdığı yol
A - Osmanbey matbaası
B - Komşu hanın bahçeden sokağa çıkış yolu
C - Çemberlitaş "Şafak Sineması"

Karikatüristler Derneği, 1 Nisan gecesinde Nurettin Sözen (Belediye Reisi iken) Alev Coşkun, İlhan Selçuk, Ferit Öngören ve Aziz Nesin aynı masadaydı, ben bu Aziz'le yaşanmış ortak anımızı anlattım. Aziz: "Yahu Eflatun bir gün Çatalca'ya gel buraları detaylı bana anlat "Eflatun Nuri" diye bir kitap çıkarıcam demişti, ben de: "Yok abi ben yazacağım" demiştim. Çünkü aklıma Ertem'in durumu gelmişti.

DİPNOT: 1950 yılında talebelerin Osmanbey matbaasını bastıklarını yazan gazetelerden birinin "Sinemalar" sütununa bakılırsâ, o gün Çemberlitaş "Şafak" sinemasında "Ölüm Yolcuları" filı inin oynadığı görülebilir. E.N.

Ulucanlar katliamından Burdur cezaevindeki bedenyazımlarına, hayata döndürüşlerden ölüm oruçlarına, devalüasyonlardan hortumlara dek bir sürü köpekbalığı var türünü anlamaya çalıştığımız. Galiba bizde şöyle diyor, arkadaşı saldırıya uğrayan ayaktaki soğukkanlı bilimadamı "bir dakika, radyodan haberleri dinleyeyim de ne olduğunu anlayalım... ya da bekleyelim, yarın gazeteden öğreniriz bizi kimin ısırdığını..."

Sizi Hangi Tür Köpek Balığı Isırdı?

SÜREYYYA EVREN - RAHMİ G. ÖĞDÜL

Dikkat dikkat! Ve içten içe damar çatlata çatlata yayılan, ama üstü hemen örtülen bir mini şok: **Hayata Dönüş Operasyonları**'yla ilgili **Adli Tıp Kurumu**'nun raporları açıklandı –ve hiçbir şey daha önce duyulanlara uymuyor! İnanmak istenilenlere uymuyor! Üstelik savcılık raporları da kafa karıştırıyor. Entelijensiya bilincinde sessiz bir dalgalanma oldu. Bazı otlar kıpırdadı bazı taşların yeri değişti. Ve sessizce başka gerçeklere yer açıldı.

Burada özellikle şu çarpıcı: Daha önce de anmıştık. 19 Aralık 2000 Hayata Dönüş Operasyonu'nun medya sunumları, ders olarak okutulacak derecede belirgin, üzerine tezler yazılabilecek ve dikkatle incelenmesi gereken önemli bir dezenformasyon klasiği olduklarını bir kez daha ispatladı. İletişim disiplinleriyle akademik düzeyde ilgilenenlerin bu manipülasyon-dezenformasyon-misinformasyon harikasını atlamaları büyük bir kayıp olacaktır. Dönüp dönüp başvurulabilecek bir iktidar başyapıtı!

Entelijensiya, her şeye ve her teoriye rağmen, resmi onay almamış bilgiyle arasına koyduğu mesafeyle şaşkınlıkla yüzleşti.

Operasyonun hemen sonrasındaki dezenformasyon günlerinde bütün yazarlar, okur-yazarlar, arkadaşlar, tanışlar ve onların gizli zihinleri aynı bakış açısının girdabına kapıldılar. Açıkça itiraf edenler yazıyor, diğerleri de konuşuyordu ve yazılıp çizilip söylenenler merkezi perspektifin üç aşağı beş yukarı aynısıydı. O zamanlar bakın şu dergide bunlar yazıyor, şu tutuklu bunları söylüyor dediğinizde, birden bir soğuma hissediyordunuz çünkü merkezi perspektifin dışı **"kabul edilebilir inandırıcılıkta"** bulunmuyordu.

Şimdi aynı bilgiler resmi bir ağızdan gelince ikna olundu. Çok ilginçtir... **Melville**'in **Moby Dick**'inde pusulalarla ilgili bir bölüm var. Bazı şimşekler gemideki pusulaları bozmaktadır ve eğer tek bir pusula bozulduysa gemide en dipte köşede kalmış en alttaki sandığın en ücra noktasına saklanmış pusula da bozulur...

Bizde de benzeri bir durum var; resmi bir bilgibozumü şimşeği çaktığında yalnız güvertedeki pusulalar bozulmuyor, en köşedeki en marjinal ve aslında kimsenin fark etmediği yazar da birden bozuluyor ve aynı telden çalmaya başlıyor, ibre olmadık yönlere savruluyor. Sonra bir gün merkezi şimşek değişiyor, başka bir yönü gösteriyor, bakıyorsunuz bizim ücra pusula da bu yeni değişime uymuş.

Çok tatlı bir bilimadamları hikayesi geliyor akla: İki adam denizin üzerinde teknede duruyorlar. Bunlardan bir tanesi ayağını suya sarkıtmış, teknenin kenarında oturuyor. Birden önlerindeki suda bir anafor oluşuyor ve ayağını sarkıtan adamın bileğine bir köpekbalığı dişlerini geçiriyor. Görmüyor musun, diye bağırıyor can havliyle, bir köpekbalığı beni ısırdı. Ötekiyse, soğukkanlılıkla köpekbalığının türünü soruyor...

Ulucanlar katliamından Burdur Cezaevi'ndeki bedenyazımlarına, hayata döndürüşlerden ölüm oruçlarına, devalüasyonlardan hortumlara dek bir sürü köpekbalığı var türünü anlamaya çalıştığımız. Galiba bizde şöyle diyor arkadaşı saldırıya uğrayan ayaktaki soğukkanlı bilimadamı "bir dakika, radyodan haberleri dinleyeyim de ne olduğunu anlayalım..ya da bekleyelim, yarın gazeteden öğreniriz bizi kimin ısırdığını..."

Öbür gün de arkadaşına müjdeyi veriyor: "Merak etme, bacağındaki ısırığa rağmen kredi notun düşmemiş... paniğe gerek yok."

Emeğiyle geçinenlerin haklarını ve yaşam alanlarını yitirdikleri, çalışanların köşeye sıkıştırıldığı bir vahşi kriz döneminde yaşanıyor bunlar.

Entelektüelin, gerçeği tutkuyla aramak için bilgi silahıyla donanmış durumda olduğu varsayılır, önüne sunulanı deşebilir, kurcalayabilir, sorgulayabilir o. Bu erkini medyaya teslim etmesi ve hazır gerçekler bekler bir hâl alması kendi kendini yıkıcıdır öncelikle. Şairin **"yazı, iktidarların oyunudur,"** sözünü haklı çıkartıyor bu.

Gerçeği aramak, markette hazır-gerçek reyonu dolaşmaktan farklı her zaman...

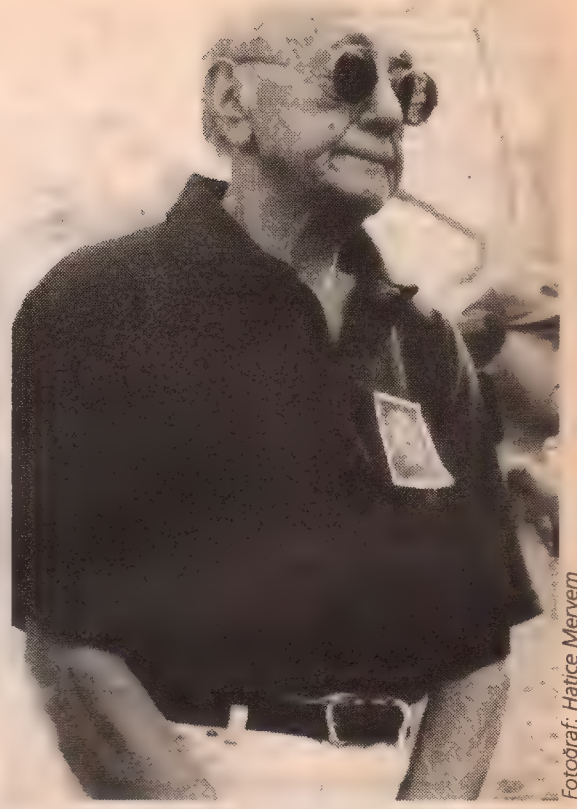

Fotoğraf: Hatice Meryem

İlhan Berk ile isim - şiir oynadık. Biz sorduk, o da ismin karşılığını "dize"lerle verdi.

İlhan Berk İle İsim - Şiir Oyunu

SELİM TEMO

Edip Cansever: *Bir gece kuşu! Yeryüzündeki bütün gecelerde onun bir payı vardır. Yeryüzündeki bütün gecelerden sorumluydu. Bir de ateşböceği diyebilirim onun için.*

Cemal Süreya: *Bir ihtişam şairi! İhtişam; galiba onun şiirini anlatacak tek sözcük gibi.*

Mehmet Fuat: *Şiir kokusu en gelişmiş olanımız -ama yazmayanımız da! Şiir eleştirisi hemen hemen yok! Bir araştırmacı; araştırmacılığı seviyor. Şiir eleştirisi çok az, yok bile diyebilirim!*

Nurullah Ataç: *Bütün bir kuşağın, özellikle bizim, büyük penceremiz oldu: Bize ve dışarıya bakan bir pencere.*

Enis Batur: *Yeni kuyrukluyıldızlarımızdan!*

Hüseyin Cöntürk: *Eleştiri alanında ilk kılıç sallayanlardan. Yazık ki o da kapandı!*

Ülkü Tamer: *Ülkü Tamer'i şiir daha çok seviyor. Yazık ki şiir Ülkü Tamer'i daha çok seviyor!*

Turgut Uyar: *Kökensel büyük yalnızımız!*

Ahmet Oktay: *Benim güzel şövalyem!*

Sezai Karakoç: *Büyük pırıltım!*

küçük İskender: *Siyanür ve arsenik!*

Ece Ayhan: *Büyük papazım!*

Fazıl Hüsnü Dağlarca: *Büyük Ağrı Dağı!*

Behçet Necatigil: *Kapalıçarşımız!*

Talat Halman: *Mücahit!*

Murat Belge: *Güzel adam!*

İsmet Özel: *Benim iyi şairim!*

Süleyman Demirel: *Yaprak dökümü!*

Haldun Taner: *Kör Üsküdar! Bir İstanbullu!*

Hilmi Yavuz: *Onu şimdiki haliyle nereye koyacağımı bilemiyorum!*

Metin Altıok: *Benim büyük tragedyam!*

Ahmed Arif: *Silahsız bir kovboy!*

İlhan Berk: *Benim!*

TİMUR DANIŞ

Liren

Dağcılık ile ilgili, gittim, gezdim, gördüm, geldim, yazdım türü yayınlarımız pek fazla da, geçmişe ait kitap yazmak deyince biraz çuvallamaktayız. Hiç yok değil ama dilimizde yazılmış dağcılık kitaplarının sayısı iki elin parmağını geçmiyordu. Bugünlerde durum biraz değişiyor gibi. Çok sayıda dağcılık kitabının yayına hazırlandığını biliyoruz. Elimizde dosyasını tuttuğumuz, Dr. Bozkurt Ergör'ün "Dağcılık" kitabı bunlardan biri.

Dağcılık, Turizm, Kitaplar, Anılar, Belgeler...

Geçtiğimiz ay yazılı ve görsel medya iki olayla ilgilendi. Birincisi, Ağrı Dağı'na kuzey rotasından, ilk solo çıkışı yapmayı deneyen **Sertaç Tümerdem**, zirveye ulaştı fakat dönüş yolunda düşerek öldü.

İkinci haber ise **Nasuh Mahruki**'nin 20 dağcı ile birlikte gene kuzey rotasından Ağrı'ya tırmanacağıydı.

Ben bu olayları takip ederken bir yandan da, önümüzdeki günlerde, **Dr. Bozkurt Ergör**'ün Dağcılık (Anılar-Belgeler), adı ile yayınlanacak kitabının dosyasını okuyordum. Bozkurt Ergör Türkiye Dağcılığının "Reis"i, üç dönem Dağcılık Federasyonu başkanlığını yapmıştır. Ergör birçok çıkışının yanında, Aladağlar Demirkazık doruğu ile, Ağrı'nın zirvesine ilk kez kış mevsiminde ulaşmıştır.

Bozkurt Ergör'ün yayına hazırlanan kitabını okurken çok ilginç bilgilere rasladım. Kitap yayınlandığında çok renkli bir tartışmanın başlacağını görür gibiyim.

Dağların doruklarına çıkmak çok önemlidir. Çünkü zirveye çıkmak insanlara, kişisel tatminin yanında, yaptıkları işin zorluğuna göre ün de kazandırır. Aynı zamanda, dağcılık, zirveye çıktın, çıkmadın tartışmalarını da içinde barındırır. Bozkurt Ergör de kitabında, bazı zirve çıkışlarının doğru olmadığını yazmış. Ergör'ün iddiaları içinde bir tanesi var ki, çok ilginizi çekeceği muhakkak;

İsterseniz olayı Bozkurt Ergör'den dinleyelim;

"Seneler sonra başka bir gazetecinin palavrasına da şahit olduk. Cumhuriyet Gazetesi'nde Ağrı Dağı hakkında bir röportaj yayımlanıyordu. Gazetede bir de fotoğraf yer almıştı. Ön planda bir kişi ve kayalara iliştirilmiş gazete flaması, arka planda da karlar seçiliyordu. Altında da muhabirimizin Ağrı'nın zirvesinde Cumhuriyet flaması ile birlikte görülüyor diye yazıyordu. Fotoğraf, Ağrı'nın zirvesinde çekilmemişti. Çok aşağılarda, olsa olsa 4000-4200 metre civarında bir yerde çekilmişti. Çünkü Ağrı'nın zirvesinde hiç kaya parçası yoktu. Her taraf karla, buzla kaplı ve bembeyazdı. Nasıl olsa kimseler fark etmez, nereden bilecekler diyerek bu fotoğraf basılmıştı. Gazetenin muhabiri ise ülkemizin dünya çapında meşhur Nobel ödülüne aday gösterilen bir yazarıydı.

Bu yazarla sonradan bir vesileyle tanışmıştık. Tanıştıktan sonra bir ara dağcılık konusu gündeme geldi. Bizim Ağrı Dağı'na çıkmış olduğumuz söylendi. Bu vesileyle kendisi de Ağrı Dağı'nın tepesine çıktığını söyledi. Ben de Ağrı röportajının palavra olduğunu söyledim. Zirveye çıktığında ısrar etti. Bizim birkaç defa Ağrı'ya tırmanmış olduğumuzu öğrenince ve bu işin uzmanı olduğumuzu görünce gerçeği söyledi.

Ağrı'ya hiç çıkmadığını, zaten çıkamayacağını, dağın eteklerine kadar tırmandığını ve fotoğrafları burada çektiğini itiraf etti. Sonra şöyle devam etti: 'Gazetecilik zaten biraz da palavra işidir. Bende bir sürü senaryolar vardır. Mecbur kalınca oturduğum yerden bu senaryolara göre haber yazar gönderirim.' Bir zamanlar Gerze'de çok büyük bir yangın olmuştu. 1956 yılında çıkan bu yangında neredeyse kasabanın tümü yanmıştı. Bu büyük felaketi izlemek için gazetesi kendisini Gerze'ye göndermiş. Seller yüzünden köprüler yıkılıp yollar kapanınca kasabaya ulaşamamış ve bulunduğu yerden Gerze'deymiş gibi olayı kafasından atarak yazıp göndermiş. "Deprem, yangın, sel vb. bu doğal afetler her yerde aynıdır. Yapacakları tahribat da bellidir. Örneğin depremde evler yıkılır, insanlar ve hayvanlar enkaz altında kalır, su boruları patlar, yangınlar çıkar, yarıklar oluşur vb. Bu görüntüler her yerde aynıdır. Mecbur kalınca ben elimdeki senaryoları biraz süsler sanki gerçek gibi haberi yazar yollarım. Gerze'de de öyle yapmıştım. Radyodan öğrendiğim tahribatla ilgili haberlere dayanarak, senaryoyu süslemiş ve haberi gazeteye yollamıştım,' demişti. Kulakları çınlasın." (Sf.28-29)

Bozkurt Ergör'ün sözünü ettiği yazarı herhalde anladınız. Açıklamayı gene Ergör'den dinleyelim:

"İbrahim bey kalabalık olduğundan yazları pek gelmezdi adaya. Konuşmayı pek sevmezdi. 1960 yıllarında arada sırada dostları da onu ziyarete geliyordu. Bunların başında **Zeki Baştımar** ve **Yaşar Kemal** de vardı. Nobel adayı yazarımızla tanışmamız da bu vesile ile olmuştu.

Yaşar Kemal, **Cumhuriyet Gazetesi**'ne bir röportaj vermiş, bunun yanında da **Toros Yayınları**'ndan çıkan **Bu Diyar Baştan Başa** kitabında, **Nuhun Gemisi Peşinde** başlığı ile yayınlanan yazıda Ağrı zirvesine çıkışını anlatmış. Ben bu bilgiyi Dağcılar ve **Doğa İnsanları İçin Pastoral Dergisi**'nin 93 Yaz 2. Sayısı'ndan aldım. Dergide yayınlanan satırlarında Yaşar Kemal Ağrı zirvesine çıkışını şu satırlarla anlatıyor;

"Ağrı'nın Tam Tepesi'nde. Önümde geniş bir alan ağarıyor. Burası Ağrı'nın tepesidir. "

"Tepe bir buz düzlüğü. Geniş ve dümdüz. Bir kilometre kadar, ortasında bir uçtan bir uca uzanmış, derince bir çukur. Burada bizden başka bir şey yok."

"En sonunda olacak gibi değil, doruktan aşağıya kendimi atarcasına hızla yürüyorum.

İkinci kamptan ayrılırken dönüp Ağrı'nın duman içinde, bulut içinde ağaran başına bakıyorum. Çok uzak, korkunç bir dünya. Dün ben oraya çıktım öyle mi? Bir türlü anlamıyorum."

Doğubeyazıt'ta tanıdık tanımadık kime rastlasam soruyor.

"Tepeye çıkabildiniz mi?

"Çıktık" diyorum.

Bozkurt Ergör'ün kitabında ilgimi çeken bölümlerden biri de turizm ile ilgili olanıydı. Ergör, turizmin dağlara bulaşması ile dağcılık camiasında koltuk kavgalarının, yozlaşmanın, gruplaşmanın, karalama devrinin başladığını söylüyor.

Genelkurmay'ın yabancılara Ağrı Dağı'na çıkış izni vermesinden sonra eşlik işi de dağcılık federasyonunun tayin edeceği rehberlere verilmiş. Bu dönemde Bozkurt Ergör Dağcılık Federasyonu Başkanı ve bu görevden hiç hoşnut değil. Çünkü o asıl işlerinin dağcılık eğitimi vermek olduğuna inanıyor. Fakat "kabak" federasyonun başına patlıyor ve rehberlik işi federasyona veriliyor. Federasyon 26 dağcıya rehber sertifikası veriyor.

Ayrıca, **Dağcılık Rehber Yönetmeliği** tasarısı hazırlanıyor. Bu sırada turizm firmaları işin içine giriyor. Çünkü orada çok tatlı bir pazar var. Turizmciler rehberlik belgesi istiyor. Federasyon bunlara belge vermiyor, çünkü dünya standartlarında hazırlanan yönetmeliğin çıkmasını bekliyorlar. Yönetmelik çıkarsa çok az kişinin sınavı başarabileceğini gören turizmciler yönetmeliğin çıkarılmamasını başarıyorlar. Bir süre sonra federasyon yönetimine gelen kişiler 26 kişinin rehberleğini iptal edip, ömründe dağ görmemiş yüzlerce kişiye rehberlik belgesi dağıtıyorlar.

Bozkurt Ergör'ün yıllar önce dağcılığı yozlaştırdığına inandığı turizmin, bugünlerde gene Ağrı'dan ortama sızdığını görüyorum.

Cumhuriyet Gazetesi, **"Akut Başkanı Nasuh Mahruki ve daha önce Everest Tepesi'ne tırmanmış yedi yabancı dağcıyla birlikte toplam yirmi kişilik ekibi, 22-23 Temmuz tarihinde Ağrı Dağı'na tırmanacak"** haberini veriyordu. Aynı haberin ilerleyen satırlarında **Iğdır Valisi Mustafa Tamer** "Eskiden Ağrı Dağı'nın Iğdır'a bakan yüzünün tehlikeli olması nedeniyle tırmanış yapmak yasaktı. Ancak dağın bu özelliği dağcıların sürekli ilgisini çektiği için bu yasağı kaldırarak dağcılara izin verdik" diyordu.

Nasuh Mahruki'nin **Yahoogroups**'a ulaşan mektubundan, Mahruki'nin bu tırmanış adına dünya çapında bir bağış kampanyası düzenlendiğini ve elde edilecek geliri **Akut**'a bırakılacağını öğreniyorduk. Aynı zamanda toplanacak paranın % 10'u **TEGEV**'e, %10'u da Everest'te hayatını kaybeden **Babu Chiri Şerpa**'nın köyünde yapılacak okula verilecekti.

İlk bakışta **"gönüllülüğe"** dayalı, tam da **"Sivil Toplum Kuruluşu"**na yakışır, örnek bir davranış değil mi? İnanmadan önce, Iğdır Valisi'nin, yukarıda söylediği sözlerin devamını okuyun: "Dağın Iğdır'a bakan yüzünün de turizme açılmasını istiyoruz."

Bu arada gene Mahruki'nin elektronik mektubundan öğrendiğimize göre bu bir Akut organizasyonu değil. Organizasyon Akut'un değil ama, gelenlerin "Bağış" olarak bulacakları paralar AKUT'a gidecek. Organizasyon AKUT'un değil (anlaşıldığına göre organizasyonu Nasuh ve George Martin yapıyor) ama Mahruki dağa AKUT olarak kalabalık bir grup halinde gitmenin çok uygun olacağını düşünüyor; bu sayede yapılacak işlerin yükü paylaşılırmış.

Mahruki'ye göre Ağrı dağına çok özel bir tırmanış düzenliyorlar. Vali beye göre ise dağ turizme açılıyor. Bozkurt Bey'in kitabından, Ağrı'nın önceki dönemde turizme açılması ile, dağcılıkta yozlaşma, gruplaşma, karalama devri başladığını öğrendim. Şimdi Ağrı, yeniden turistik dağcılığa açılıyor. Bakalım, turizmin dağcılığa bulaştıracağı yeni melanetler neler olacak.

Ağrı Dağı'na kuzey rotasından, ilk solo çıkışı yapmayı deneyen Sertaç Tümerdem, zirveye ulaştı fakat dönüş yolunda düşerek öldü. Ailesine ve tüm yakınlarına başsağlığı diliyoruz.

*** Dağcılık (Anılar-Belgeler)**
Dr. Bozkurt Ergör Hasat Yayınları

Dr. Bozkurt Ergör - Dağcılık (Anılar - Belgeler) Yakında çıkıyor.

Kötü Şair Şerafettin 'Fi Zamanlar'

ŞİİR ve OYNAYAN : ŞERAFETTİN KAYA
SENARYO - KAMERA : OYLUM GÖLBAŞI
OYNAYANLAR : SÖZAY ve CEBO

Eski zamanlar taşıyorum
Öldüğüne sevinen solgun resimler
Mum ışığına saklanmış dilekler

Yokluğun biriktiği bir göl oldum
Kırılgan yüzgeçlerim zor taşır beni artık

Eski zamanlar taşıyorum, hep yürüme..
Baştan başa yırtık köy evleri..

Kendine tecavüz eden şehvet hastalıkları
Uzaklarını kaybetmiş dar zamanlar taşıyorum

Kavuşulamayan sevdalar, kırık dökük ayrıntılar..
Şimdilerde tükettim eskilerimi

Kendimi satıyorum alnımın en ortasından.

Sözümün içine sakladığım
Beylik bir tabanca gibi öfkemi satıyorum

yürüyen bir heykelimiz var mı?
Size onu satıyorum

Deliren göz bebeğimin gördüğü mutsuzlukları
Parmak uçlarımı, yüzümün astarını...

Bana düşmeyen yağmurların ıslattığı ne varsa...
Eskiden ne kalmışsa...

Öküz okuru rahmetli Çiftçi Mehmet'in anısına...

kotusair@hotmail.com PIRANHA

Kağıt Gemi

SUNAY AKIN

Elindeki fenerin ışığı önünü aydınlatırken, ocakta attığı acemi adımları yıllar sonra şöyle anımsar: "Üzülmez, bir kömür madeni için ne anlamlı bir ad. Bu Üzülmez adı nereden konmuş, neden konmuş, kim koymuş? Mutlak bir öyküsü, bir anısı vardır bu Üzülmez adının. Oldukça yorulmuştum; rutubet, karanlık, havasızlık gücümü yeniyordu. Biraz duralım, diyeceğim ama Ali'nin, bu şehir çocuğu da pek cansızmış demesinden çekiniyorum. Tünel giderek daralıyor, tavan alçalıyordu."

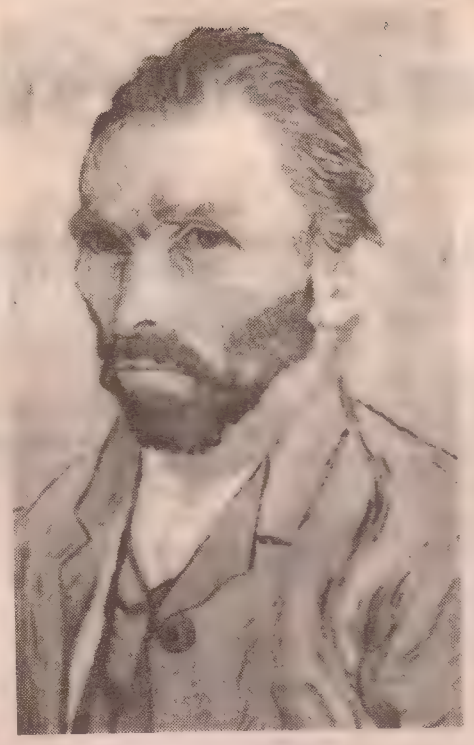

Gogh'un Oğlu ve Ofluoğlu

Yirmi beş yaşındaki papaz, eline geçen küçük bir coğrafya kitabının sayfalarını çevirmeye başlar. Kitapta, Belçika'nın güneyindeki Borinage adı verilen bölgenin anlatıldığı bölüm, genç adamın ilgisini çeker: "Kömür madencisi Borinage'a özgü bir tiptir, gün diye bir şey yoktur onun için, pazar günleri dışında gün ışığından hiç faydalanmaz. Solgun, ölgün bir lambanın ışığında, daracık bir galeride, bedeni iki büklüm, kimi yerde sürünerek çalışır."

Başvurusu kabul edilip **Borinage** bölgesinde görevlendirilen ve resim sanatına da ilgi duyan genç papaz, Gogh'un oğlu Vincent'dır. Madenciler arasında yaşamaya başlayan **Vincent Van Gogh**, kardeşi **Theo**'ya yazdığı mektupta, madencilerin resmin ne demek olduğunu bilmediklerini, ama hepsinde bir resim havası olduğunu yazar. Madenlerde yaptığı geziler hakkında kardeşine bilgi vermekten de geri kalmaz: "Yeraltında akan sular ve eski galerilerin çökmesi yüzünden birçok kazalar olurmuş bu madende. Kapkara bir yer burası, bütün çevresi de ilk bakışta donuk ve kasvetli."

Zonguldak'taki kömür ocağında çalışmaya başlayan bir genç işçinin, daha ilk gününde grizu patlaması yaşanır. İki ölünün çıktığı ocağa çalışmak için giren genç işçi, kazma sallayacağı derinliğe kırk beş dakikalık bir yürüyüşten sonra ulaşılacağını öğrendiğinde, şaşkınlığını belli etmemeye çalışır. Elindeki fenerin ışığı önünü aydınlatırken, ocakta attığı acemi adımları yıllar sonra şöyle anımsar: "**Üzülmez,** bir kömür madeni için ne anlamlı bir ad. Bu Üzülmez adı nereden konmuş, neden konmuş, kim koymuş? Mutlak bir öyküsü, bir anısı vardır bu Üzülmez adının. Oldukça yorulmuştum; rutubet, karanlık, havasızlık gücümü yeniyordu. Biraz duralım, diyeceğim ama Ali'nin, bu şehir çocuğu da pek cansızmış demesinden çekiniyorum. Tünel giderek daralıyor, tavan alçalıyordu."

Mücap Ofluoğlu adındaki işçi aslında madenci değil, tiyatrocu olmak istemektedir. 1938'de **Devlet Konservatuarı Tiyatro Bölümü**'nün sınavında, elenen yüzü aşkın aday arasından son beşe kalsa da, İstanbul'da bir kişi alındığından kendini kömür ocağının kapısında bulur. Her ne kadar ocağın kapısında "Üzülmez" yazıyor olsa da, Ofluoğlu'nun bu duruma üzülmediğini söyleyemeyiz!..

Vincent Van Gogh papazlık yaptığı maden işçilerinin yaşamından kendini soyutlamaz, hatta onların **"geceleri sevimli bir ışık"** sızan evlerine konuk olur. Hele akşamüstü, güneşin battığı saatte, işçilerin kapkara suratlarıyla kulübelerine dönerlerken sokaklarda çizdikleri tablo, papazı oldukça etkiler. Kilisenin, madencilerin arasına karışmasından, onlardan biriymiş gibi davranmasından rahatsızlık duyup görevine son vermesine üzülmez **Van Gogh**. Çünkü o, Borinage'de geçen iki yılda, resimden başka bir işle uğraşamayacağını çok iyi anlamıştır.

Mücap Ofluoğlu, turneye çıkan *İstanbul Şehir Tiyatrosu*'nun Zonguldak'a geleceğini gazetede okuduğunda sevincini gizleyemez ve yanında çalıştığı Osman Usta'ya birlikte gitmeyi önerir. **Osman Usta "Ben ne anlarım tiyatrodan"** dediyse de, genç madenciyle üç gece üst üste tiyatroya gidip, üç oyunu da izler.

İstanbul Şehir Tiyatrosu'nun kentten ayrılmasından sonra, maden ocağının derinliğine doğru yaptıkları bir yürüyüş sırasında, genç adamın oyunları tenkit etmesinden etkilenen Osman Usta, yüzünü elindeki fener ışığının aydınlattığı Ofluoğlu'na şunları söyler: "Sen bu tiyatro işini çok seviyorsun anlaşılan; haklısın da, insanın zihnini açan, düşündüren, dinlendiren bir iş. Eh, parası da fena değilse, vazgeç madencilikten."

Gogh'un oğlu **Vincent** ve Ofluoğlu Mücap!... İkisi de maden ocaklarının karanlığından çıkan, dünyamızı aydınlatan iki sanatçı. Bu iki güzel insanın yakasına **"Kömür"** adlı yayınlanan ilk şiirimi iğneyle tutturuyorum:

Yine bir kömür
kütürder sobada
kayıp bir madencinin
kalbi rastgeldi
atıverdi sıcak odada

Kapımın önüne döşettiğim mayınların işe yaramaması ihtimal dahilinde. Lazer tabancamın tutukluk yapması da söz konusu. Yüzüme kezzap atsam, yine tanır mı beni?!

zararlı tesadüfler bataryası

küçük İSKENDER

-"Yılbaşı bir hindiye ne ifade ederse, sen de benim için aynı şeyi ifade ediyorsun." dedim. Rıhtıma doğru yürüdüm; bir gemiye dönüşebilsem açılacaktım. Yolcu alır mıydım: Hayır! Kalbimin filikaları delikti!

-"Hani çok sevmiştin beni?!" dedi arkamdan.

-"Ben de herkes kadar salağım! Hiç değilse bunu anlayabilirsin!" diye yanıtladım onu. "Bir gün korku filmi çekebilirsem, başrolde seni oynatacağım!"

-"Bitti mi yani?!" diye sordu.

-"Hiçbir şeyi tamamlayamadım, bitti diyemem. Belki, yarım kaldı demek daha doğru. Çünkü çarpıktı. Çünkü aleladeydi. Çünkü lüzumsuzdu."

-"Ölmemi ister miydin?!"

-"Fiillerin yakasını bırak! Senin fiillerle işin olamaz. Sen yalnızca bir öznesin."

-"Çok kabasın."

-"Yontamadın. İyi bir heykeltıraş arıyorum artık!"

Ayrılıklara replik yazan, algı gücü kuvvetli bir senaristtim. Sirke sineğine bile tirat attırabilirdim klavyemin başına geçtiğimde. Onu terkettim. Onu sonsuzluğa ulaşmak adına terkettim. Şimdi çıkması olası bir dünya savaşı için tetikte bekleyen bir gaz maskesi olarak çalışıyorum. Maaşım iyi. Kafam güzel. Seks şampiyon!

Ya dönerse korkusuyla yaşamaktan da sıkıldım. Kapımın önüne döşettiğim mayınların işe yaramaması ihtimal dahilinde. Lazer tabancamın tutukluk yapması da söz konusu. Yüzüme kezzap atsam, yine tanır mı beni?! Kilo aldım. Saçımı uzattım. Telefon numaramı değiştirttim. Başka bir eve taşındım. Su tesisatını söktürdüm. Tuttuğum takımı bıraktım. Beni bulabilmesi imkansız gibi görünse de, inatçı bir sevgiliden tehlikelisi yoktur bilirim: Sanırım, intihar etmem gerekecek.

Ben her zaman alelade aşkların vaziyeti kurtarma operasyonlarına benzediğini iddia etmişimdir. Çiftleşmenin komik yanlarını düşünmek hakikaten eğlendirici, sonra bir o kadar da sıkıcı: Birleşme esnasında çıkartılan sesler kadar tuhaf bir şey yoktur bu kainatta!. Taptığınız birinin gırtlağından yükselen böğürtü yataktaki konsantrasyonunuzu bozar ve siz o an uydurulacak bir başağrısı bahanesinin aslında çok önemli bir vazifeyle görevlendirildiğini görürsünüz.

-"Başka biri mi var?!" diye sordu.

-"Bir başka *'başka biri'* daha yok! Başka biri sensin! Ve bu bir *'başka biri'* benim bütün dengelerimi altüst ediyor. Yalnızlığımın sürati seni korkutuyor."

-"Senin burcun değişmiş. Eskiden bir balık gibi davranırdın. Şimdi akrep gibisin."

-"Babamın beni nüfusa geç kaydettirdiğini öğrendim. Burç değişikliği ondan!"

-"Yine yeni bir rol yazıyorsun kendine."

-"Ve bu yeni oyunda tek başıma sahneye çıkıyorum. Stand-up yapıyorum anlayacağın!"

-"Understand-up da yapsan farketmeyecek! Çünkü sen bir domuzsun!"

-"Ve sen genç bir müslüman olarak domuz eti yememen gerektiğini biliyorsun!"

Sonunda gidiyor işte! Sonunda ben büyük bir BEN olarak bütün sebzeleri çiğ, bütün meyveleri pişirerek atıştırmanın ve üstüne bira dondurması almanın zevkini artık yalnızca KENDImle paylaşabileceğim. Skor ne olursa olsun, maçı ben kazanacağım!

h_artboy@hotmail.com

Sıkı durun, 70'lerden bugünlere ekonomik bir öngörü geliyor. O zamanın düş insanları diyorlar ki: 21. yüzyıl insanı bir kilo elmaya iki bin lira ödemek zorunda kalabilir. (Bir kilo elma bugün ne kadar allasen?). Onun için insanlar doğal yiyecekler yerine daha ucuz olan konsantre haplarla beslenecekler. (Oysa bugün peynir-ekmek almakta bile zorlanıyorlar. Onlara hap falan ikram eden de yok bildiğim kadarıyla!).

70'lerden 2000'lere Şuursuz Bir Bakış

MİNE SÖĞÜT

Belki bu yazıyı 2000 yılının başında yazmak daha doğru olurdu ama akıl edemedim işte. Yaz sıcağının ortasında karıştırdığım 1979 yılına ait bir almanak aklımı çeldi. Bundan tam yirmi iki yıl önce insanların nasıl bir gelecek hayal ettiğinin neşeli bir dökümü vardı almanakta. Gelecekle ilgili düşler kurmak, herhalde yüzyıllardır büyük bir oyun insan için. Ama almanaktaki dökümе bakılırsa bu oyun 70'lerde bayağı bir cesaret kazanmış. Teknolojinin başdöndürücü bir hızla ilerlediğini gören insanlar, aynı hızla düş kurmaya başlamışlar. Ama galiba düşten daha hızlı gitmişler! İşte o düşler ve işte bu günler:

Yüz yaşına kadar yaşamak bir umut olmaktan çıkıp, sıradan bir şey olacaktı. (Kaç kişi 70'ini görebiliyor bu ülkede?).

Hayal bu ya, evimizi baştan aşağıya **robotlar** çekip çevirecekti. Düğmeye basacaktık, robot, kahvemizi üstünde dumanı getirecekti. (Robotlar yerine zengin evlerde çok az parayla çalışan Moldovyalı, Ukraynalı, hizmetçiler var bugün).

Kalabalıklaşan dünyada belki sakin temiz tatil yerleri kalmayacaktı, ama insanlar artık tatil için **Mars**'a, **Ay**'a ya da **Venüs**'e gideceklerdi. (Biz hâlâ Marmara'nın leş gibi denizinde serinlemeye çalışıyor, ha bire de boğuluyoruz).

Kanser ortadan kalkacaktı. Kentlerin çevresine, güneş ışınını emip zararlı maddelerden arıttıktan sonra yeniden dağıtan dev filtre sistemleri kurulacaktı. (Biz hâlâ evimizin karşısına kurulan baz istasyonlarının sağlığa zararını ispatlamak için çırpınıyoruz).

İki bin yılında sağlık dünyasında müthiş bir ilerleme olacaktı. İnsanoğlu bozulan, sakatlanan tüm uzuvlarının yerine mükemmel nitelikler taşıyan **biyonik uzuvlar** kullanacaktı. Zenginler, hiç bozulmayan bir metalden yapılan ve vücuda otomatik olarak uyum sağlayan suni böbreği parayı bastırıp satın alabileceklerdi. (Estetikte gerçekten sıkı bir ilerleme oldu, ama insanlar hâlâ paraları olsa bile nakil edilecek organ bulamadıkları için sapır sapır ölüyorlar).

Genetik mühendisliği alıp başını gidecek, **klonlama** sıradan bir iş olacaktı (Bu kurulan hayallerin içinde gerçekleşmeye yakın olan birkaç tanesinden biri!)

Sıkı durun, **ekonomik bir öngörü** geliyor. O zamanın düş insanları diyorlar ki: 21. Yüzyıl insanı bir kilo elmaya iki bin lira ödemek zorunda kalabilir. (Bir kilo elma bugün ne kadar allasen?). Onun için insanlar doğal yiyecekler yerine daha ucuz olan **konsantre haplarla** beslenecekler. (Oysa bugün peynir ekmek bile almakta zorlanıyorlar. Onlara hap falan ikram eden de yok!).

Evlerimizde **görüntülü telefonlar** olacaktı (Eh bu da çok uzak bir düş sayılmaz). Gazeteyi artık kağıt baskılardan değil televizyondan okuyacaktık. (Adı ortada yok ama haksızlık etmeyelim internet fikrine bayağı yaklaşılmış.)

Güneş enerjisinden maksimum düzeyde yararlanılacaktı. Evdeki en küçük elektrikli alet bile güneş enerjisiyle çalışacaktı. Arabalar bile güneş enerjisiyle yürüyecekti. (Petrol pazarını hangi aklı selim kendi eliyle itecekti acaba?).

İlkokullarda öğretmen yerine **elektronik beyinler** olacaktı. (Aklınıza gelen ilk on öğretmensiz köyü yazın. Hatta okulsuz köyü de yazın!).

Bu arada makineler birçok iş kolunu ele geçirdiği için işsizlik ciddi bir problem olacaktı. (Bakın bu pek isabetli bir düş. Ya da kabus mu demeli. Makinelerin artmasına bir de nüfus artışını mı eklemeli...).

Biyonik insanlar olacaktı ya, o yüzden spor dalları da biçim değiştirecekti. Artık insan gücü değil mekanik güçler yarıştırılacaktı. Hatta hatta roketlerin yarıştığı **uzay rallileri** düzenlenecek, astronotların oynadığı **uzay futbolu** gözde olacaktı. (Hâlâ Afrikalı, Asyalı koşucular olimpiyatlarda harikalar yaratıyorlar. Futbol da değişen tek şeyse, ortada astronot falan yok, birbirlerini resmen öldüren taraftarlar var).

İsabetli bir düş daha: **Cep bilgisayarları**. Hava durumundan, hisse senetlerine kadar her şeyi cebinizde taşıdığınız küçücük bilgisayardan öğrenebilecektiniz. (Hiç mübalağası yok; bu aynıyla vaki valla!).

Dev kentler yerden tasarruf için ilginç bir gelişme gösterecek ve **dev gökdelen** boyutlu binalar hem gökyüzüne, hem de aynı oranda yeraltına uzanacaktı. İçten ve dıştan yanmaz malzemelerle donatılan binaların yanı sıra bir de yer altı mahalleleri oluşturulacaktı. Kirası ucuz ama sağlık koşulları mükemmel mahalleler yapay ışıkla aydınlatılacak, dev aynalarla yansıtılarak elde edilen güneş ışığı sayesinde buralarda park ve bahçeler bile yaratılabilecekti. (Güneydoğu'da hâlâ mağara evlerde yaşayan yoksul insanlar olduğu doğru mu? Peki ya büyük şehirlerde çoluk çocuk sokakta yatanlar?)

70'li yıllarda 2000'li yılların insanlarının biyonik uzuvlar taşıyacağı hayal ediliyordu. O zamanlar hiçkimse 21. yüzyılda insanların böyle nahif buluşlarla oyalanacağını aklına bile getiremezdi.

21. yüzyılda televizyon o denli gelişmiş bir eğlence olacaktı ki, temaşaya dayanan tüm eğlenceler, sinemalar ve gece kulüplerinin sigara dumanlı zeminlerinden alınıp TV stüdyolarından evlere aktarılacaktı. (E, bu da aynıyla vaki!)

Bu arada insan, uzayı bayağı bir keşfedecekti. Ama ortada önemli bir sorun vardı. Başka canlara ulaşılacaktı ya; ya bunlar barışçıl ve iyi niyetli uzaylı dostlar olmazsa? O zaman feci bir **uzay savaşının** ortasında bulacaktı kendini dünya. (Çok şükür bu da olmadı. Ama insan uzayda bulamadığı savaşı kendi olanaklarıyla çeyrek asır boyunca mazallah hiç aralıksız sürdürmeyi başardı!)

Şimdi de bu düşlerin kurulduğu yıllara bir bakalım. **1970-80** arası dünya nasıl bir dünyaydı? O on yıl içinde neler oldu da 20 yıl sonrası için böyle düşler kuruldu:

O yıllarda tüm dünyada teröristlerin silahlarıyla kanlı öyküler yazılıyordu. **Basklar**, **Filistinliler**, **Kuzey İrlandalılar**, **İtalya**'dan **Arjantin**'e şehir gerillaları ve **Almanya**'da **Kızıl Ordu Fraksiyonu**... **Türkiye**'de sağ sol çatışmaları, halkın gözünde (ne yazık ki) hızla teröriste dönüşen bir gençlik. Teröre başvuranların çoğu dünyadaki ters giden şeyleri düzeltmek için yola çıkmışlardı. Ama o terslik öyle bir terslikti ki, iyi niyeti de teröre dönüştürebilmişti. Uçaklar kaçırılıyor, işadamları rehin alınıp öldürülüyor, halkların, insanların kurtuluşu için yapılan eylemler hep kana bulanıyordu.

Aynı on yıl içinde insanlar ilk kez **"enerji bunalımı"** diye bir kavramla tanıştılar. Hiç tükenmeyecekmiş gibi görünen enerji kaynakları artık tükenme sinyalleri veriyordu. Üzerinde yaşadığımız dünyanın bir gün insanoğlunun ihtiyaçlarını karşılayamayacağı gerçeğiyle yeni yeni yüzleşiliyordu.

Bu arada savaşlar durmak bilmiyordu. **Vietnam**, savaşın en korkuncunu tanıdı. **Türkiye**, **Kıbrıs Barış Harekatı**'nı yaptı. **Kuzey İrlanda**'da bitmek bilmez bir iç savaş vardı. **Afrika** ülkeleri kaynıyordu. **Kamboçya** kan gölüydü. **Mısır**'la **İsrail** savaşıyordu. Bir de o yıllarda geri kalmış ülkelerde açlıktan ölen insanların sayısı savaşta ölenlerinkinden daha fazlaydı.

İşte insanlar böyle bir dünyada yaşarken geleceğe pembe gözlüklerle baktılar. Sandılar ki **2000** gibi sihirli bir rakam, yaşamı bulunduğu yerden alıp cennete götürecek. Kendilerini sınırsız düş kuşunun kanatlarına bıraktılar. Hayallerde uçuştular. O kadar iyi niyetliydiler ki (ya da o kadar kötü değillerdi ki), gelecekte binalara zarar vermeden sadece canlıları ortadan kaldıran bir bomba yapılabileceğini, hâlâ açlıktan ölen insanlar olacağını ve dünyanın geleceğe doğru yürürken dibe batacağını düşleyemediler. Ya da düşlemek istemediler.

Sandılar ki çeyrek asır, insanın aklının başına gelmesine yetecek! İnsanoğlu tüm enerjisini yaşamı kolaylaştırmak için harcayacak; dünyanın kirlenmesine, enerji sorununa, savaşlara, açlığa, teröre çözüm bulmak için kolları sıvayacak; artık birbiriyle savaşmayacak, olsa olsa uzaylılarla uğraşacak!■

eskiseyler@hotmail.com

Sessiz dedikodular da birer törendir başkaları tarafından izleniyorsa, kasabın eti kuşbaşı doğrayışı, veznedarın para sayışı, bir kişi daha varsa, en ucuzundan da olsa bir gösteri sunabiliyorsa, bir de onu izleyen varsa, hele bir de gözleyen, işte başladı. Yaşamak bir tören. Yalnızlıksa ıstıraptı. Yalnız tanrının izlediği gösteriler tören değildir.

Hadi Çıkalım

NİLÜFER AÇIKALIN

Bu hastalıktan kurtulmam gerek. Böylesine kör bir tutku iyi bir şey değil. Korkunç ve tehlikeli. Adamın aklını başından alıyor. Elini ayağını bağlayan hüsran urganları kafesteki yabanî hayvanlara döndürüyor adamı, kadını, insanı. Neyse ne! Hüsran! Ne kadar da dramatik. Hüsran, ıstırap. Bir gün biri bana bu sözcüğün yerine yeni bir tane başka sözcük kullanmamı önerdi. Istırap, ıstırap, ıstırap... düşündüm. Acı çektim, iniltiyle kıvrandım, yıkıldım, eğildim, doğruldum, ama ıstırabın yerine yeni bir sözcük koyamadım. Aramayı bıraktım. Istıraptı işte, bulmuştum dört elle sarıldım. Istırabı düşünürken mutluluğun ne kadar da kolay bir sözcük olduğunu fark etmiştim. Mutluluk kolay bir sözcük. Kimse üzerinde düşünmez bile, hemen herkes geçip gider. Oysa benim gerçeğim aynı mı? Hüsranlarım, ıstıraplarım tıpkı tuz basılan yaralar kadar inatçı ve yakıcı kalakalmış yuvalandıkları yerde. Anlamışlığım var. Anlatacağım ama kime? Kendime.

- Susmaya devam ediyorsun.

Bana mı söyledi? Bana ne! Susacağım işte.

Koparıp atmak gerek, beklediğin ne varsa artık beklememek. Yarını, yalnız mı olduğunu böyle şeyleri sayıklamak bile esas ürpertici gerçekle yüzleşmek demek. Demek oluyor ki; kaderin cilveli perilerine kendinle alay ettiriyorsun, onun seninle oynaşmasını izleyerek. İzliyorsun evet, çünkü sonunu merak ediyorum. Abasına sarınmış çoban gibi sırtıma sabrı giydim bu koyunların artık sayılması bitsin diye bekliyorum..

Bir eve geldim. Nereden nasıl geldim, birilerine anlatmıştım, yeniden anlatmayacağım, gücüm yok.

- Hadi çıkalım ya! Çıkalım da hava alalım.

Konuşuyordu. Düşüncelerimin arasına dalıp, girip çıkıp akıl gemimin çapasını yerinden oynatıyordu. Ne kadar da gerçekçi her zaman. Teklifsiz ve zamansız.

- Hadi çıkalım dedim. Çıkalım hava alalım.

Benim varlığımla endekslenmiş bir oturup kalkma devinimi vardı, beni izlemekten başka bir şey yapmıyordu. Neredeyse bütün zamanını geçirme metodu buydu. Bazen beni izlerken uykuya dalarsa dayanamaz kalkıp üstünü örterdim. Üşümesin diye. Benim doğamda var bu, uyuyanın üşüdüğünü bilir, kalkar üstüne mevsimine göre bir şey sererim, bunu her kime olsa yaparım.

- Tam bir rüya görüyordum örttüğünde, iyi oldu, kötü bir rüyaydı...

- Biliyorum iyi olsa uyanmazdın.

Nasıl bu kadar da çabuk eşleşmişti benimle. Ruhu buna ne kadar müsait. -Uygun- mu demeli? Uygun. Benim tersime. Ben uygunsuzum. Tabiatım böyle. Böyleyim işte. Memelerim daima sızlar durur. Başımı kurtlar kemirir. Bir de şimdilerde sen! Oyalıyorsun beni. İştahlı bir vidanjör gibi günüme yapışmışsın; vaktimi, sayılı saatlerimi emiyorsun. Senden kurtulmam gerek, başka yolu yok. Ama çıkıp hava almak da o kadar fena bir fikir değil hani. Hani bekliyorsun da.

- Tamam canım birazdan çıkarız.

Bu yalan, bu kandırmaca artık bitsin. Oysa hiçbir bağım yok. Beni harekete geçirecek hiçbir şey yok. Sen olmasan kıpırdamam bile. Tabii bir hayatım olur elbet, ama korkunç beklentisizliğim kara bir hayalet gibi daima etrafımda döner durur, bunu daha önce edindiğim tecrübelerden yola çıkıp biliyorum. Bir süre sessizce takılıp kendime acımaktan canım sıkılınca dışarı fırlarım ya da evime birileri uğrasın isterim. Her biri şifalı sülükler kadar sevimsiz, ama sıcak bir havuzda iyileşmeyi uman sinsi yaraları azimle onaran o eski arkadaşlar.

Ben duygumu kaybetmişim kime ne. Üzerine uygarlıklar kurulan bir toprağın en gizli yerinde gömülü kalmış bir hazine gibi. O duygunun adını bile koyabiliyor değilim. Aşk, acımak, sevmek, kendinle yüzleşmek, anlamak, yok saymak, iyi veya kötü hissetmek, mutluluk, hüzün, ıstırap, hicran...

- Hadi diyorum, artık çıkalım.

Kırmızı kazağını giymiş, işte ortada. Üşümez. Yüzümü parçalayacağımı henüz bilmiyor. Yalnızlığıma sığınamazsam bedenimi de parçalayacağım. Törensel bir acı çekme yolu var ama her tören başkaları da katıldığından her zaman bir gösteriye döner. Yaptığını senin dışında bir kişi daha onaylıyorsa artık hiç kimse ortada bir gösteri olmadığını iddia edemez ve her gösteri bana göre bir törendir. Sokak kavgalarından mevlütlere, bırakın dualı yakarışları iki ucundan tutulmuş bir çuval parçasında sallanan uyumaya inatçı bir bebeye söylenen ninniye kadar her şey. Sessiz dedikodular da birer törendir başkaları tarafından izleniyorsa, kasabın eti kuşbaşı doğrayışı, veznedarın para sayışı, bir kişi daha varsa, en ucuzundan da olsa bir gösteri sunabiliyorsa, bir de onu izleyen varsa, hele bir de gözleyen, işte başladı. Yaşamak bir tören. Yalnızlıksa ıstıraptı. Yalnız tanrının izlediği gösteriler tören değildir. Ne midir?

- Bilmiyorum.

- Ne yani çıkmıyor muyuz?

Kralın habercisi olup o korkunç anı görmemeyi o kadar gönülden istersin ki kendi gözlerini oya oya silersin gözyaşını. Hıncını, o alemi sana sunan göz çukurlarından çıkarıp o acıyla gördüğünün acısını bastırmayı umarsın.

Gözlerimi oymak istiyorum.

- Anlamışsındır.

Aklımı uçurmak istiyorum, buna ne dersin. Beynimi deldirmek ve sonsuza dek huzurlu bir robot olarak kalmak istiyorum.

- Anlamıyorsun.

Zamana bu şekilde yazılmak istiyorum.

- Anlamadığını biliyorum.

Unutulup silinip

- gitmek için

yanıp tutuşuyorum.

Bir an önce bitsin diye

- bir an önce

çıkalım hadi bir an önce çıkalım da hava alalım. Hava. Ha hava..

- Çıkalım.

Üzgün Kızların Gizli Tarihi

Hiçbir şeyi tam anlatamam
bir yanılsamadır anlatı
zamanın ağlaştığı ömür
zalim, vahşi gerçek ormanı

Söz öyle derin acıtıyor ki
yüzyıllardır kırdığı yerlerden
çürümüş günlükleri kokluyorum
bilinmez utançlar devşiriyorum
kendimi var ettiğim küllerden

Ben ki biraz o başkalarıyım
O başkaları biraz da ben
Ayazda çıplak bir dal
yabanıl bir ses
uzun geceden

Eziyet çekerdi yüzü annemin
Babam gücünü umarsızlığından alan çocuk
Peki ben neydim ya da kardeşlerim
Görmezler miydi ufacıktı bedenim
çıtır çıtır ezildim

Ateşten bir deftere kazıdım
arzumun fısıldadığı sözleri
bir garip zulümden azat olsun ruhum
sesim ulaşsın diye bir sevgiliye

Neden bilmez ki sözyapıcılar
Ev içlerinde ne hayatlar kurşunlanır
Yarattıkları kavramlar dilsiz
ezik kızların inleyişine

Kargacık burgacık yazılarda
bir hayal gizlenirdi kaçıp gitmek üstüne
Sanki bir başka ülke varmış da
insandan öte

Ev içlerinde solan gülkızcık
yalnızlıktan korkardı yine de
sonra düşleri çağırırdı sabah
umutlar konardı iç çekişine

O itiraf defterleri lanetlendi hep
sözleri altüst etmesin diye sokağı
Herkese bir yer verdi
sürünüp geçti hayat
yalnızlıktan tırmalayarak

Bana öğretilen içsiz kelimeler
titretmedi hiç ses tellerimi
Olmayan sözlerle yazıldı hep
üzgün kızların gizli tarihi.

NEŞE YAŞIN

Yunus Gibi

MERAL ONAT

Denizin sessiz bir kıyısında bir yunus yatıyor.

...kediler, faili meçhuller göstermez ölüsünü... sen nasıl böyle apaçık, ortada, bu kadar teslim olmuş!... Sen kim, koca Nusret Bey deniz otobüsüyle yarışmak kim... Böyle çarpar işte, katamaran bir gövde senin çocukluğuna, muzipliğine...

...bak, hala gülümsüyorsun... Benim işçim... benim köylüm... benim memurum gibi.

..bir komşum var, tıpkı sen, adı Zikri Bey;.. yüzü sanki hep gülümsüyor, sanırsın ki hep mutlu, ilgisi yok.. Yüzündeki teknik bir hata..

...Gene kriz oldu... işten çıkarttılar.. beş kuruş yok, çoluğum çocuğum aç... anamız mikildi...

... bir de bakan mıydı, milletvekili miydi... böyle bir ağıza sahip, adını unuttum, hatırlayamam şimdi...

...seni gidi martıcık... akşama yemekte balık var... getir karını, çoluğunu çocuğunu...

.. bu dalgalar insanda hafıza kaybı yaratıyor... evet aşıktın bir zamanlar... ama kime?!... Çocuklar görmemeli bu yunusu...

.. ve işte doğanın çağırdığı insanlar... nasıl da sabırsızlar, açlar... Doğa bizi kendine çağırıyor, kimimizi Godzilla olarak, kimimizi ayı, kimimizi deve, kimimizi insan olarak...

..ULEN!.. GECE BOYUNCA VRAK VRAK, VRAK Bİ UYUTMADINIZ ULENN!.. KAPANICAK O ÇENENİZ ŞİMDİ!!

VRAK VRAK VRAK LOK LOK LOL ÇITIR ÇITIR HAR HAR HAR

...bu issız yere ne çok Rambo ruhsatı verilmiş!... ben de almıştım zamanında...

...ÇABUK İNDİR SİLAHINI YOKSA YAKARIM!..

Kaymakam; ruhsat alırken sormuştu... Kızım sende hiç avlanacak bir tip yok!... "Evet" dedim... "Ben hayvanları değil, avcıları vurucam." Hemen imzaladı şevkle, kalemi masayı delecekti...

HAYIRLI OLSUN KIZIM!..

Burada en sık hatırladığım arkadaşım Panter Emel.. Sık sık kulaklarını çınlatıyorum, olsaydı, görseydi diye... Amanı tanrım, çizdiğim şey 0-3 yaş grubu için yapılmış, Doğamızı koruyalım, Nehirlerimizi Koruyalım, Ponpon'la Tonton'un hikayelerine benziyor... Ama naapıyim..

Bahçemde iki metre boyunda simsiyah bir yılan yaşıyormuş.. İçeri girip çıkarken komşular görmüş, haber verdiler...

AMAN TİKKAT ET YENGE, İLAAN VAR İLAAN, NAHA BÖÖLE KAYIŞ KİBİ...

OXFORD UNİVERCİ

BİLİ-YORUM.. BU AYLAR, TATİL BELDELERİNDE YAŞAYAN HAYVANLAR İÇİN PEK ÇOK TEHLİKELERLE DOLUDUR. DİKKAT EDERİM.

..her akşam bir tabak gece sütünü hiç ihmal etmiyorum...

HEPSİNİ İÇ BİTİR!. YOKSA BOYUN UZAMAZ, KISA KALIRSIN...

LIK LIK LIK

İLKNUR' CUĞUM!. SEN ONU OYALA, BEN HALLEDERİM... BUNU YAPMAYA MECBURUZ.

..HEEYY YILAN MISIN NESİN, BURAYA BAK!!. PIŞŞŞT!! .. PİSİ PİSİ PİSİ... MUCK.. MUCK... AY NE DİYİM MERAL ABLA.. ŞŞŞT CANNIIM, TATLIIIM... IYYYY.! ÇOK KÖTÜ BAKIYO YAA!!...

ŞAP ŞAP ŞAP

HAH! ŞİMDİ CİCİ BİR EV YILANI OLDUN İŞTE!.. ARTIK KİMSE DOKUNAMAZ SANA... KIRMIZI KURDALE DE ÇOK YAKIŞTI.. BÜTÜN YILANLAR SENİ BEĞENİCEK!

ANAAĞ!!. SOKAR MI?!

SU İÇERKEN HAYIR!..

...bahçede simsiyah bir yılan... en baba odayı kanadı kırık bir martıya tahsis etmişsin, kulağında çok uzak diyarlardan bir Sibirya kurdu hav hav havlar... Ama yine de bir şekilde burda da duyuyorsun doların kaç lira olduğunu...

DEMEYİN AZMİ BEY!!

AĞHH.. DUYUNCA BİRDEN KRAMP GİRDİ!! YETİŞİN, İMDAAT!!

DOLAR 1.600.000 OLMUŞ DEĞER HANIM, DUYDUNUZ MU!!

...bu şekilde yüzülür mü kardeşim, böyle olur mu... Açılayım, hiç dönmiyim...

..Zaten şu işçiye memura, aynı Çetin Altan gibi çok kızıyorum... Hiçbirisinin Diyojen'den haberi yok!. Hani şu fıçı içinde yaşayan filozoftan... Ne diyor Sinop'lu Diogenos Efendi; "Bilge kişi isteklerini aşmasını ve ihtiyaçlarını en az dereceye indirmesini bilen kişidir." Ruslar bu bilgeliği gösteremedi işte.. Daha "Kapital"i bile okumadan sosyalist oluverdilerdi.. Fakat Diyojen de bilmiyor muydu fakirlik artık sefalete dönüştüğünde ne bilgelik kalır ne bir şey, canlılar açlık stresi ve depresyona girerler, hayvanlar yavrularını yer ve yaratılış kanunlarının, davranışlarının dışına çıkarlar... Hepimizin tedaviye ihtiyacı var...

....Güneş mi batıyor?! hani nerede, görebilene aşk olsun... Sen gülümse yunusum... Ben ağlarım...

meralonat@yahoo.com

Feridun Düzağaç, üçüncü solo albümü "Tüm Hakları Yalnızlığıma Aittir" ile tekrar karşımızda. Universal etiketiyle piyasaya çıkan bu albüm, kederli bir yıldız gibi düşüyor gölgede kalan tüm aşklara. İşte biz de bu aşkları, hüznü, yalnızlığı ve kendi son duraklarımızı konuştuk.

İçimden Şehirler Geçiyor

DENİZ DURUKAN

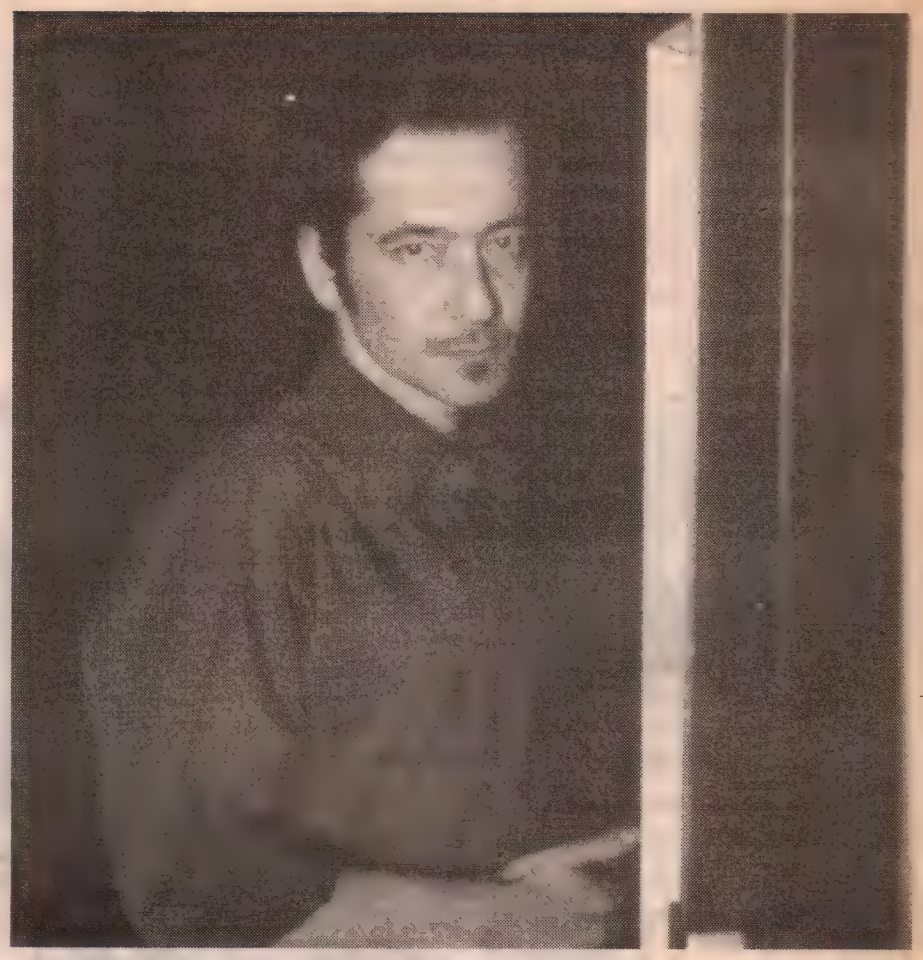

Önce çocukluğunuzdan, portakal çiçeği kokulu heyecanlarınızdan söz edelim.

- Çocukluk her şeyiyle keyifli, dipsiz kuyu gibi değerlerle karşılaşmadığımız, daha az yorulduğumuz, çok komik heyecanlarımızın olduğu, her şeyin güzel geldiği bir dönem. Uçak, Adana'da büyüyen çocuklar için çok daha farklı anlamlar taşır. İncirlik Hava Üssü'nün olmasından dolayı uçaklar çok sık geçerdi Adana'dan. Doğal olarak oyunlarımıza soktuğumuz bir şeydi. Gerçekten de arkasından, aynı şarkımdaki gibi bağırıp, **"bizi de al"** dediğimizi hatırlarım. Şarkının özüne inersek beni çocukluk hülyalarıma götüren şey, güncelden kaçmak değil. Bir kere yaşadığımız ve çok hakkını vermeden geçirdiğimiz sürece bir iltifat aslında. Benim özelimde çocukluğum çok da kaygısız geçmedi. Şimdiye kıyasla düşünürsem, benim de kendime özgü oyunlarım vardı. Bilinen oyunlar dışında kendi içimde oyunlarım vardı. Belki yaşlanmakla ilgili... Bundan sonraki albümler, çocuksu albümler olabilir.

"Ninni bu hayat" derken belki çocuğunuzu düşündünüz. Şu anda onun için hayat bir ninniden ibaret. Büyüyünce oyunları bozulacak, oyuncakları elinden alınacak... hepimize yapıldığı gibi.

- Özellikle İstanbul gibi metropollerde hayat bir karmaşa içinde geçiyor. Hiçbir şeye zaman yok, herkes bir koşturmaca içinde. Yaşamı bir mesai gibi algılayan insanlar var. Şimdiki jenerasyonun çok amaçsız, çok mutsuz olduğunun farkındayım. Yaş ortalaması 25 olan bir nesil, içkili bir ortamda sanat müziği dinleyip, mesela **"Dönülmez Akşamın Ufkunda"**yı söyleyerek kendinden geçebiliyor. **'Radyasyonlu jenerasyonun mutsuzluğu'** diyorum ben buna. Kendimi bir önceki jenerasyon olarak görüyorum. Kim ne derse desin, sürekli mutsuzluğu reddeden, ama kendi çözümlerini üretemeyen bir nesil bu. **Özal çocukları** diyelim.

"Dipteyim, Sondayım, Depresyondayım" şarkısı sizin bireysel duygularınız gibi görünse de, birçok kişinin mutsuzluğunu da yansıtıyor. Herkes kendi adına bir şeyler çıkarabilir. Belki de bu yüzden hit oldu bu şarkı.

- Kendi realitesinin dışında, daha sivri bir söylem var o şarkıda. İnsanların bu şarkıyı sahiplenip, kendimizi bulduk demelerine aslında şaşırdım. Çünkü bu benim nadiren yaptığım eğlenceli şarkılardan biriydi. İnsanlarda genelde bir depresyon olgusu var. Popüler kültürün içinde olup da, bu tip soruların karşısında kalan birkaç adamdan biriyim. Neden umutsuz ve karanlıksınız diye soruyorlar. Çok umut vaadeden şeyler göremiyorum açıkçası. Cinnetin kıyısında bir toplum haline geldik. O yüzden müzik en çok incitilen ve örselenen şey haline geldi. İnsanlar artık bari müzikle coşalım, eğlenelim moduna girdiler. Müzik eğlence trendi haline geldi. O yüzden müzikte biraz ters elimle kulağımı göstermeye çalıştım. Aslında çok ortada şeylerden, şehir insanının kaygılarından söz eden şarkılar bunlar. Yaptığım şarkılar çok yüce, uçta bir yerlere koyulmaya başlandı. Ne zaman umutlanabilirim diye sorduğumda, çok da inanmamakla birlikte, sekiz yıllık eğitimin sonundaki adamları görmek gerekir diye düşünüyorum. Gazetelere baktığımda, yurtdışında, Amerika'da özel eğitim almanın koşullarına yönelik boy boy ilanlar görüyorum. Oradaki hayat ve eğitim bir anlamda pazarlanıyor. Öğrencilerle yapılan mini röportajlarda kimsenin burada kalmak istemediğini görüyoruz. Hepsi dışarıya gitme hayalinde. Burada kalıp, herhangi bir şeyi düzeltme veya değiştirme gibi idealleri, heyecanları yok.

Bu sanırım 1980 sonrasındaki politikaların doğal sonucu. Gençlerin kafası karışık, çelişkileri var. Örneğin bir genç, görüntüsüyle, kültürüyle hiç uyuşmayan bir müziği dinleyebiliyor.

- Evet, mesela 7-8, hatta 10 yıl önce bazı sınıflar, bazı müzikleri kendine ait görürlerdi. Bu aslında belli dengelerin yerine oturmasına imkân veriyordu. Şimdi arabeski şiddetle reddeden kesimin, trilyonlar harcayarak yaptıkları süper düğünlerde, o reddettikleri adamların simgelerini kullanmaları birçok şeyin göstergesi. Kimsenin bir değeri yok, ama herkesin çok da değeri var. Çünkü çözümleri etiğin, ahlâkın, prensibin dışında şeylerde buluyoruz. "Benim için gelecek, kendimi garantiye aldığım gelecektir. Garantiye alırken birçok şeyden ödün verebilirim. Geçerli olan benim gücümdür, kendimi iyi hissetmem mantığıdır" aslında. Bizim insanımız işini bilir mantığına geldi iş. İster istemez hepimiz, çok rahatsız olacağımız hisler içinde bulabiliyoruz kendimizi. Kötü yani, karanlık. Benden daha karanlık diyebilirim.

Şarkılarınız aşkla yoğunluk kazanmış. Bunun getirdiği hüzün, kavuşamama gibi duygular var. Sanki tek kişiye duyulan bir aşk, ya da "aşk tek kişiliktir" gibi bir söylem var.

- Şarkılarınızı hep aynı kadına mı yazıyorsunuz, diye sürekli sorarlar bana . Ya da eşimin adının Sevgi olduğunu bilenler, şarkılarda geçen sevgi kelimesini ona yorumlarlar. Ama benim şimdiye kadar adına şarkı yazdığım tek kişi var; o da babam. Ölümünden sonra, otobüste giderken yazdığım **"Beyaz"** adlı şarkı onun içindi. İstanbul'a geldikten sonra, yani aşka aklımın erdiğinden beri, kendime ulaşılmaz, platonik aşklar seçtim. Genelde bu da sınıfın en güzel kızı olurdu. Çünkü aşkta güzellik arayışı vardır. Tanımadığım kadınlara yazdığım şarkılar bitmez. Bu dönemde gerçekten çok güzel ilişkiler yaşayan çok az insan var. Bazı şeyler yaşayınca bitiyor, büyüsü bozuluyor. Belki de bu yüzden tanımadığım kadınlara yazıyorum. Bu albüme yapılan bir eleştiride, duygu yoğunluğu ve aşk ihmal edilmiş denildi. Ben de cevap olarak, hissettiğim şeyi yazdım, aşk her zaman bir numara ama, ona olan inanç belki alt sıralara düşmüştür dedim. Bu albümde aşka dair tek şarkı var, o da "içimden şehirler geçiyor"; o da benim bir önceki albümden sonra yazdığım ilk şarkılardan biridir. Bu zamanlara kalsaydı belki o da olmayacaktı.

Bir aşkı anlatmak için belki size göre o aşkın yaşanması gerekmiyor, ama yine de sizi etkileyen bir şeyler olmuştur. Belki bilinçaltına atılan bazı şeyler, gün ışığına çıkıyor. Ya da aşka aşıksınız.

- Gündemin ilk maddesi derken, kaçıp ilk sığındığım şeydir aşk. Kendimi kötü hissettiğimde iyiye dair özlemlerimi belki en iyi anlatabildiğim şeydir aşk. "İçimden şehirler geçiyor"un ilginç bir hikayesi vardır. İkinci köprünün tam altında evi olan bir arkadaşımda oturuyoruz. Arabalar, kamyonlar gerçekten üstüme üstüme geliyor. Bir şeyleri özlediğimi hissedip, sanki onlarla beraber gitsem neler olur düşüncesinden yola çıkarak çok çabuk üretip tamamladığım bir şeydi bu. Duygu yoğunluğu, ona duyulan ihtiyaç, onu kabul etme veya reddetme noktasında ilk gün ne düşünüyorsam, bugün de onu düşünüyorum. Geri çekilme de İstanbul'da gördüğüm şeylerden kaynaklanıyor. Anadolu'da bazı şeyler buradakinden çok farklı.

Neler farklı Adana'da? Neler yapardınız, okul yaşamınızdan ve diğer şeylerden söz edelim.

- Bir adamın okuyacağı bütün okulları, üniversite de dahil olmak üzere, Adana'da okudum. Buna bir şansızlık gözüyle bakıyorum çoğu zaman. İlk sene kazanamayınca, ikinci sene açıkta kalmayayım diye bir tane de Adana'da bir okul yazmıştım. Diğer seçimlerim İstanbul'du. İstanbul'a gitme arzum, müzik yapmak veya kendi ruhuma dönük bir şeyler yapma isteğinden kaynaklanan bilinçli bir istek değildi. Çukurova Üniversitesi İşletme'ydi mezun olduğum okul. Anadolu'da ve yaşadığım yerde insanlar birbirine yabancı değildi. İlk kez gördüğün ve bir daha görme ihtimalin olmayan insan bile yabancı değildir orada. Küçük bir şehirde yaşamanın getirdiği ortak paydalar var. Benim gibi birçok arkadaşım da, şu Adana'dan kurtulsak moduyla, hep dışarılarda gezmiştir. Şimdi kurtulsak gözüyle baktığımız her şeyi hepimiz özlüyoruz. Orada her şey aynı, hala ailece akşam yemeği yeniliyor. Paylaşımların sayısı fazla orada. Burada ise herkes her şeyi bir başına yaşar. İstanbul'da dost olduğunu söyleyen iki adamdan daha iyi tanıyordur Adana'daki iki yabancı birbirini. Burada tanık olduğum ihanetin en küçük örneğini orada görmedim. Bu belki benim dönemselliğimle ilgili olabilir. Hayata iyi bakma modunda olduğunuz çağlar hep orada geçti. Kimbilir bunun cevabını İstanbul'da doğup, büyüyüp oraya gidip yaşamış birine sormak gerek.

Tam karşınızda duruyor. Ben İstanbul'da doğup büyüdüm, sonra yıllarca doğuda yaşadım. Söylediğinizin aksine, orada hep yabancıydım.

- İstanbul'un havasından suyundan, belki de harikalığından, ama aynı zamanda zorluğundan herkese bir şeyler yükleniyor. Anadolu'da konser verdiğinizde insanlar daha güzel dinliyor sizi. İstanbul'da sanki herkes biraz şarkıcı, herkes sanatçı gibi.

Adanalı sanatçılarda gözlemlediğim, doğdukları yere gönülden bağlılar, sahip çıkıyorlar. Bir de Adana'da rock çok dinleniyor. Nerdeyse elini sallasan bir gitariste çarptığın sokaklar var.

- Evet öyledir. Bursa'dan da çok rockçı çıkar. Adana'da müzikle uğraşanlar, İstanbul'a gelmek, buralarda bir varlık göstermek istiyorlar. Bizim Kurban'dan veya Duman'dan ne farkımız var diyorlar. Büyük görünen küçük bir şehirde yaşamak onları kesmiyor aslında. Bu işlerin sadece İstanbul'da olabileceğini düşünüyorlar. Ama geldiklerinde onlar da mutsuz olacaklardır.

Sanırım ilk müzik çalışmalarınıza Mersin'de, bir gruba vokalistlik yaparak başlamışsınız.

- Lise son sınıftayken, üniversiteye girmek, mevki sahibi olmak gibi şeyler istiyordum. O yaşlarda sesimin iyi olduğunu söylüyorlardı. Okulda, müzik zevkimi oturtamayacak kadar çalışkan biriydim. Seçimimde ağabeyimin Ankara'dan getirdiği albümlerin etkisi oldu. Yani kısacası üniversiteye hazırlandığım sene, içimdeki şeytanla tanıştım. Kendi zevklerimi o zaman inşa etmeye başladım, kabuğumu kırdım. Adana'da üniversiteyi kazanınca, yavaş yavaş gitar çalmayı öğrendim. Barlarda, cafe'lerde çaktırmadan şarkı söylemeye başladım. Ama ilk ciddi deneyimim Adanalı grup Merdiven'le başladı. Aynı senenin sonunda başka bir grupla cafe'lerde şarkı söylemeye başladım.

Sonra Tını'yı kurdunuz...

- Evet, 1988 yılında **Tını**'yı kurduk. Üniversitenin dekanı, okulda konser verirse-

niz, okuldaki aletleri kullanmanıza izin veririm, diye bir teklifle geldi. Aslında yeni yeni gitar çalmaya, bir şeyler söylemeye başlayan bizler için çok mantıksız, ama iyi bir yaptırımdı. Fakültenin damında konser verdik, sonra gerisi geldi. Müziğe daha erken yaşta zaman ayırsaydım, daha iyi enstrüman çalan biri olurdum. Bunun sancısını çok çektim. Kendimi geç keşfettim, ona kayıp olarak bakıyorum. İyi bir virtüöz (büyük olasılıkla da gitar) olabilirdim ve daha mutlu olurdum. Bir anlamda şartlar beni şarkıcı yaptı.

Neydi o şartlar?

- Grupta kimsenin sesinin güzel olması gibi. Ama grubun lirik yönü bendeydi.

O zaman lirikleri konuşalım. Bir grup arkadaşla İlk Rüzgar Şiir kitabını çıkarmışsınız?

- Altın Koza Adana (ne yazık ki şimdi pek yaşamayan, bundan sonra da yaşamayacak) Festivali'nde, üniversite öğrencileri İstanbul'dan gelen konuklara rehberlik yapardı. Gelenler arasında Turgut Kazan da vardı. Ben onun refakatçısı olmak istiyordum. Fakat sadece şiirlerinden tanıyıp, hayranlık duyduğum Salih Bolat'ın refakatçısı oldum. **"Sığınıp gözlerinin limanına / biraz soluklanmak istemiştim oysa"** diye bir dizesi vardı. Biz o şiirinden dolayı adamı yaşardık, birbirimizden habersiz. Salih Bolat geldiğinde biraz hayal kırıklığına uğramıştım. Bitmiş, tükenmiş bir hali vardı. Hastaydı da. Otelden hiç çıkamadı. Biz de o arada **İlk Rüzgar** şiir kitabıyla uğraşıyorduk, **Nevzat Çelik, Salih Bolat** ve bir iki şairin katıldığı söyleşiden sonra biz bu kitabın taslağını onlara sunduk. Bizim şevkimizi kırmışlardı o zaman. Biz de kızdık, inatla çalışıp, on iki kişi o kitabı çıkardık.

Özellikle son dönem rock'ın içersindeki şarkı sözlerine baktığımızda, hüzün dozu yüksek liriklere rastlıyoruz. Sanki hüzünlü çocuklar korosu dinler gibiyiz. Sizin hüznünüzde ise koyu kırmızı bir tat var.

- Evet, yapı olarak hüzünlere açık bir adamım. Benim için sonu kötü biten filmler güzeldir. Oradan ağlayarak çıkmalıyım. Zaten mutluluğun sanatını yapabilmiş çok az adam sayabilirim. Sanat hayatın kendi gerçekliğindeki örselenmeleri, kırılganlığı tolere etmek için var. Hayattan ne kadar çok şey beklerseniz, hayatın sizi yenme ihtimali o kadar yüksek. Bunun yanında hayattan sürekli bir şey bekleyen insan, bir yanıyla da hayatı seviyor demektir. O yüzden karanlık ama, hayata inat bir karanlık bu. Yani hardcore bir karanlık değil. Bilinçli bir seçim bu. Negatif veya pozitif olmaktansa karanlık olmak, daha az örseleyici oluyor.

Bu albümünüz, "Tüm Hakları Yalnızlığıma Aittir", diğer albümlerinizden sound olarak farklı. Vokal tarzınızı da değiştirmişsiniz. Hemen hemen teknik hiçbir sorun yok gibi. Davulda çalan Deniz Güngör harikalar yaratmış, yaylılar yine öyle.

- Profesyonel insanlarla çalıştık bu albümde. Bundan önceki albümde tonmaisterle kavga ettiğim gün şarkı söyleyip, kayıtları yapmıştık, önemli olan şarkıyı söylemek diye düşünüyordum. Ama öyle olmadığını anladım. İyi bir dinleyici için sadece şarkı değil, diğer teknik şeyler de önemli. Bunu, bu albüm öncesi hazırlıklarında hep konuştuk, o şekilde çalıştık. **Cengiz Köroğlu** uzun arayışlar sonunda bulduğumuz, zaten son durak olacak birisiydi. Başka bir isim hiç düşünmedik. Cesur kararlar var bu albümde. Oryantal perküsyonlar, yarı elektronik alt yapılar gibi... Çok sahiplendiğim, üretmiş olmaktan mutluluk duyduğum bir albüm oldu bu.

Ama bu albümden memnun olmayanlar da var. Dinleyicilerinizin bir kısmı popülist bir çıkış yaptığınızı söylüyor.

- Evet, beğenenler kadar, az da olsa yadırgayan dinleyicilerim de oldu. Özellikle ilk albümüm olan "Beni Rahatta Dinleyin"in etkisinde kalan insanların bu albümü çabuk benimsemeleri elbette zor. Kolay dinlenen, önde bir adamın öykülerini anlatan, müziğin çok geride olduğu bir çalışmaydı. Bu albüm ise, daha saldırgan ve sert bir sounda sahip. İçimde hissettiğim şeydi bu, onları yansıttım. Beni anlatan şeyler var bu şarkılarda. Evet, bu albümü daha çok satmak için yapılmış bir çalışma olarak değerlendiren birkaç dinleyicim de çıktı. Ama öyle olmadığını zaman geçtikçe anlarlar diye umuyorum.

"Beni Rahatta Dinleyin", "Köprüden Önce Son Çıkış" ve en son olarak "Tüm Hakları Yalnızlığıma Aittir"le karşımızdasınız. Şebnem Ferah'ın aksine siz uzun cümleler kuruyorsunuz.

- Bu uzun cümleler biraz tesadüf aslında. "Beni Rahatta Dinleyin"i askerde yazdığım şarkılardan oluşturdum. O yüzden askerliği çağrıştıracak bir şeyler olmalıydı. " Köprüden Son Çıkış" şarkıları İstanbul'da yazdıklarımdı, o yüzden İstanbul'a ait olmalıydı. Son albümde ise sancısını çektiğim şeylere tepkiler var aslında. Müzik sektörü içinde siz ne kadar kendi büyülü dünyanızda, sahip olduğunuz değerleri yüceltmek adına onlara şarkılar yazarsanız yazın, albümünüz bir prodüksiyon şirketinde bandrollenip ticari bir şey olarak insanlara sunuluyor. Bu tip bir gönderme de var bu albümde. Hakkım teslim edilmeye başlanıldıktan sonra çok sorgulanır oldum. Dinleyici de sorguluyor, röportaj ya da sohbet sırasında sorgulanıyorsunuz. Şarkılardaki adamı bulmaya çalışıyorlar. Şarkılardaki adamı ayırt etmeye yarıyor bu albümler aslında.

Bize kendinizi tanımlayıp, cümle içersinde kullanmanızı istesem...

- Kendimi tanımlayacağım bir cümle kursaydım, içinde yalnızlık, yağmur ve aşk mutlaka olurdu.

Son arzu...

- Kendi filmimi çekmeden ölmek istemem.

kalp dönmesi

aşk

seni yine kimde bekliyorum
sana uyuyorum ömrümü gel sakın gel lütfen

veda

eski aşktan yeni dost olmaz

dua

göster bakalım avucundakileri

intihar

toplardamarımı açık bırakıyorum bu gece

sayıklama

seninle hep konuşuyoruz

ayna

senli tarafıma baktığımdan hep karıncalı

ATANUR

Elli Yedi Yaş

Eşim Değer'e

Züğürt gençlik günlerindeki gibi
Temiz yürek deli fişek
Güzelliklere koşmak... Elli yedi yaşında
Bu acımasız, bu yıkılası dünyada,
Çürük kokulardan soluksuz kaldığımız
Bu güzelim ülkede,
Geçmişine bakıp utanmamak... Elli yedi yaşında
Düşünmek açlığın, yoksulluğun acısını
Cankırımlarının yürek çatlatan sızısını
İliklerinde duymak
Ve gelecekten insanlık adına
Hâlâ umutlu olmak...
Sevebilmek hâlâ insanı, çiçeği, yaprağı, ormanı,
Denizin sonsuz maviliğinde kanatlanıp,
Dağların doruklarında uçmak... Elli yedi yaşında
Ellerinin sıcaklığında,
Gözlerinin pırıltılı derinliğinde sevgiyi, aşkı bulmak...
Ve paylaşılan yirmi yedi yılda
Emek, emek büyütülen iki gonca gülle,
İhanetsiz bir güvenle
Yorulmamacasına, bıkmamacasına
Seni sevmek...

Gönlümün aydınlık, güleryüzlü sultanı
Değer'im, bir tanem
Ölüme, zulüme, ihanete inat
Adam gibi yaşamak bu olsa gerek. Elli yedi yaşında...

POLAT SABUNCU

Ortada bir "cennetin keşfi" olayı söz konusu. Yaşadığımız memleketin bir cehennem olduğunu Tarkan zaten söylemişti. Tamam da cenneti kim, nasıl keşfedecek? İşte bu yazı, bu soruyu yanıtlamayı amaçlıyor. Önce şunda anlaşalım; kimse size, bir kentten giderken yanınıza almanız gerekenleri söyleyemez; ben de söylemeyeceğim. Bunu benden beklemeyin. Zaten bagaj miktarı denilen bir şey var. Uçakla giderseniz, sanırım 19 kilo. Onu aşarsanız, para ödüyorsunuz. Bu demektir ki, yanınıza ne alırsanız alın, bu miktarı geçmemeli. Gerisi beni ilgilendirmez, sizin bileceğiniz iş. Ama unutmayın aldıklarınız, size sizi hatırlatacak şeyler olsun. Çünkü nerede olursanız olun, küreselleşme diye bir şey var, kişisel tarihinizi unutturan. Bellek, biraz ağır olur, ama alın yanınıza. Bir de İlhan İrem şarkılarını. Ne yer tutar ki canım? "Uzaklarda bir düş bu/ yapayalnız bir gülüş o/ o gülüşlerden bir ev kur/ delilenme, git gelme, dur".

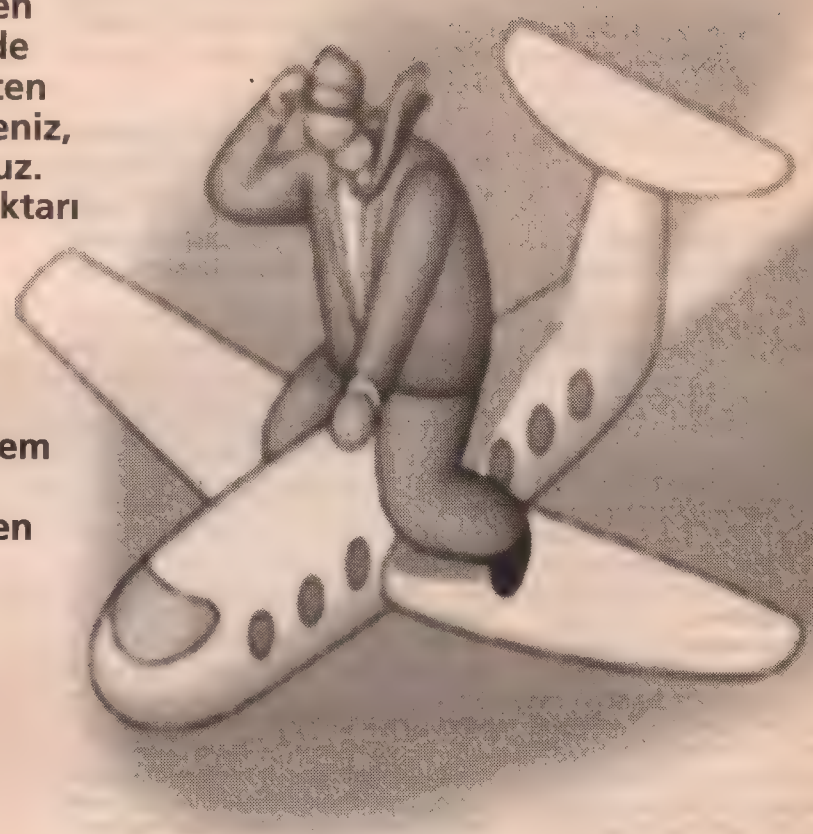

Bir Başka Ülkeye Gitmenin Yolları

ERDAL DOĞAN

Eğer iş aramak gibi bir derdiniz varsa ve bu dert mütemadiyen karşınıza çıkıyorsa, hafta sonları gazetelerin verdiği **"insan kaynakları"** eklerine yolunuz düşer mutlaka. Bu eklerin ön sayfalarında büyük şirketlerin büyük ilânları olur genellikle. Üstelik ilanların kimileri de başka dillerde hazırlanmıştır. **"Eleman"**ın niteliği önemlidir hiç kuşkusuz. İnsan kaynaklarında önem sırası ilk sayfadan son sayfaya doğru azalır, azalır, azalır... Ve son sayfalarda konuya ilişkin yazılara, reçetelere yer verilir. Reçetelerin kimi zaman aslında birer prospektüsten ibaret olduğu da görülür. Zaten halkımız da oldum olası, prospektüse **"reçete"** deyip geçmiştir.

Doğal olarak sözkonusu eklerde, ilânlarda ve yazılarda bu iki sözcüğün ayrımına varmış **"birey"**ler tercih edilir, **"en az lise mezunu"**. Buraya kadar tamam deyip, o nâdide eklerin o nâdide ilânları arasında iş arama telaşına kapılmışsanız (ki ben kapıldım, kapılıyorum, sanırım bundan sonra da kapılacağım), şu sıralar enteresan ilânlar da dikkatinizi çekmiş olmalı! Nedir bu ilânlar? Bir tanesi, **"bırakın iş aramayı, iş sizi arasın"** türünden. Hadi bu neyse, kriz falan. Diğeri, ki bu en önemlisi zannımca, **"Kanada'ya göçmenlik"**. **Ne alâka? Siz iş arıyorsunuz; karşınıza çıkan prospektüsler, reçeteler ve ilânlar değil de, "göçmenlik" oluyor!**

Neden?

Sanırım eklerin editörleri de yaptıkları işin iyi bir karşılığı olacağını ümit etmiyorlar; memleketten de umudu kesmişler, verdikleri diğer ilânlardan da. Ve, **"Kardeşim, siz iyisi mi bırakın bu ilânları, Kanada'ya göç edin, kurtulun"** diyorlar. Tabii bu da bir reçete, belki de slogan. Ama nereye kadar? Bakalım ilaç, eczanede kalmış mı? Eczacılık da zor iş; böyle bir dönemde herkese her ilacı nereden bulsunlar. Üstelik Eczacıbaşı çıktı açıklama yaptı, **"Yok kardeşim, yok"** dedi. Bu açıklamanın bir benzerini konsolosluklar da yaptı tabii. Onlar da, **"Yok kardeşim yok, göçmen möçmen almıyoruz"** dediler. Bu durumda, devreye aracı kurumlar girdi ve onlar, **"Biz sizin adınıza müracâat yaparız, size oralarda iş de buluruz; yeter ki şu kadar doları ödeyin"** dediler. Dedikleriyle kalmadılar, insan kaynaklarına ilân da verdiler. Daha ne yapsınlar?

Ortada bir "cennetin keşfi" olayı söz konusu. Yaşadığımız memleketin bir cehennem olduğunu Tarkan zaten söylemişti.

Tamam da cenneti kim, nasıl keşfedecek? İşte bu yazı, bu soruyu yanıtlamayı amaçlıyor.

Önce şunda anlaşalım; kimse size, bir kentten giderken yanınıza almanız gerekenleri söyleyemez; ben de söylemeyeceğim. Bunu benden beklemeyin. Zaten bagaj miktarı denilen bir şey var. Uçakla giderseniz, sanırım 19 kilo. Onu aşarsanız, para ödüyorsunuz. Bu demektir ki, yanınıza ne alırsanız alın, bu miktarı geçmemeli. Gerisi beni ilgilendirmez, sizin bileceğiniz iş.

Ama unutmayın aldıklarınız, size sizi hatırlatacak şeyler olsun. Çünkü nerede olursanız olun, küreselleşme diye bir şey var, kişisel tarihinizi unutturan. Bellek, biraz ağır olur, ama alın yanınıza. Bir de **İlhan İrem** şarkılarını. Ne yer tutar ki canım? **"Uzaklarda bir düş bu/ yapayalnız bir gülüş o/ o gülüşlerden bir ev kur/ delilenme, git gelme, dur"**.

***

Yıllar önce bir arkadaşım, İngiltere'ye dil kursu için gitmişti, bir dil bir insan demekti o yıllar. Şimdi ana dil hariç, üç dil bir insan demek. Bunun yıllara göre gelişen, birkaç bilinmeyenli bir denklem olduğunu düşünüyorum, neyse. O arkadaşa sordu, **"Oğlum ne var, niye döndün?"** Yanıtı gözlerimi yaşarttı, **"Onların bir Ortaköy'ü bile yok"**. Deme ya, dedim. Sonra düşündüm ve bir başka ülkeye gitmenin birinci yolunun, o ülkede kendi ülkeni aramamak olduğuna karar verdim. **"Ne demek onların bir Ortaköy'ü bile yok, olmayacak tabii, sende de Oxford yok. "**

***

Öncelikle bir başka ülkeye neden gitmek istediğini bileceksin. Çünkü gitmek **Oğuz Atay**'ın kaleminde bir intihar, bir başkasının pratiğinde pespayelik olabiliyor pekâlâ. Yani iş ilânlarına bakarken, tesadüfen karşınıza çıkan bir ilânla Kanada fikri aklınıza geliyorsa... Hadi diyelim siz de o fikre uyup gidiyorsanız; orada da **"Ortaköy, Ortaköy"** deyip sayıklıyorsanız, dönerken ıslık çalmayın! Ayrıca uçağınızın Atlantik semâlarında düşmemesi için, kaptanın dua etmesini de beklemeyin, siz edin!

***

Bir başka ülkeye gitmenin yolları arasında göçmenlik, dil kursları, aur pair'lik, iltica gibi çeşitli seçenekler var. Bir gelecek kurma kaygısı taşıyan "adaylar"ın bu seçenekler üzerinde ciddiyetle düşünmesi gerekmekte, ne yazık ki! Ama kapağı bir kere atayım da nasıl atarsam atayım, diyorsanız, size Kavafis'in şu sözlerini hatırlatmaktan başka bir şey söyleyemem, zaten söylesem de beni dinlemezsiniz:

"Yaşamı bir kentte ıskalamışsan, başka kentlerde de ıskalarsın."

***

Bir ara **"hayatı kaymış"** lafına takılırdı insanlar. Özellikle kendileri için söylerlerdi. "Abi boş ver ya, bizim zaten hayatımız kaymış, bir de bunlarla mı uğraşacağız" derlerdi. Eskiden, kötü de olsa, az da olsa, insanlar hayattaki konumlarına ilişkin bir değerlendirme yapabilirlerdi. Şimdi, yapılan tek değerlendirme **"yanlış ülkede doğmuşuz, yanlış ülkede"** lafından öteye gitmiyor. Ötesi bir başka ülke hep. Demek ki, bir başka ülkeye gitmenin yolları, doğru ülkeyi bulmaktan geçiyor öncelikle.

Doğru ülke nasıl bulunur? Doğru ülke bulsanız, onlar sizi yeterince doğru bulurlar mı? İşte bu sorulardır, can alıcı sorular. İlginçtir, uzun bir süredir işe yeni eleman alımlarında hemen her firma, **"iyi hâl kağıdı"** denilen şey istiyor. Ve birçok yeni eleman, suç oranı giderek artan ülkemizde, kendilerinin ne suçu olabileceğini ve dolayısıyla işverenlerin bu isteğinin de lüzumsuz bir istek olduğunu düşünüyor. Doğru düşünüyorlar.

Lâkin benim o arkadaşlar için yapmış olduğum araştırmalar sonucunda, bu kağıdın başka ülkeler tarafından da istendiğini öğrendim. Yani bu uluslararası bir şey. Herhalde bildikleri var.

Aslına bakarsanız gerçekten de bildikleri var. Adamlar zamanında bir kısım Türk'ü ülkelerine almışlar, onlara vatandaşlık hakkı vermişler, ev, iş, aş bulmuşlar, çocuklarını okutmuşlar; senede bilmem kaç ay tatile çıkarmışlar, ama gelin görün ki, bizimkiler pek rahat durmamış, nasıl olmuşsa olmuş cezaevlerinde en çok tespih çekenler, volta atanlar arasında yer almışlar. Almışlar abi, istatistikler gösteriyor (örnek mi istiyorsunuz, bakınız Avustralya)! Kader işte, ne yaparsın?

Siz bir şey yapmayın. Ama şu kadarını bilin; bir başka ülkeye gitmenin yolları, maalesef biraz da **"haliniz ve vaktiniz"**den geçiyor. Suç işlemiş olmayacaksınız, sağlıklı olacaksınız, çok paranız, iyi bir eğitiminiz, aldığınız eğitime paralel iyi bir de iş deneyiminiz olacak. Bunlar iyi ise, sizden iyisi yok! Değilse... Orası sizin sorununuz; yani tekne, tır artık ne bulursanız (bakınız, kapağı atma olayı).

***

"Hayat böyle işte, kolay değil!"

"Umut fakirin ekmeği."

"Gitmek de zor, kalmak da!"

"Ulan şu kriz olmasaydı, ne güzel olurdu!"

"Ecevit hâlâ başbakan."

"Hadi be Derviş! Bak çocuklar gitmek için yanıp tutuşuyorlar, sen döndün."

"Gerçi bu adam buradayken de varlıklıymış... Hafta sonlarını tenise ayırıyormuş. Fenerli galiba?"

***

Sanırım **William Saroyan**'dı... Küçük insanları anlatan büyük anlatıcı...

Şu sözleri duyduktan sonra umarım siz de hiç unutmazsınız:

"Gitme, ama eğer gitmen gerekiyorsa, 'merhaba' de herkese!"

Masanın üstündeki, Buket Pastanesi'nden alınan simitlerin her biri, cankurtaran simiti büyüklüğünde. İştahımızı açan bir susam kokusu var ortalıkta. Bir çukur tabakta, Gemlik Zeytini. Kaşar peyniri Türkiye'den. Çay, Tomurcuk. Ayşe Kemikoğlu, Nedret Ziyalan, Ergin Günçe, Kanguru Nihat, Sydney'in Türk semti olarak bilinen Auburn'daki Türk Evi'nin terasında, Sufî Müzik dinletisi verecek olan Latif Bolat'ı sıkıştırmış durumdayız. Kürt İdris'in akrabası olmakla, Yılmaz Güney'le Boğaz'da yemek yemekle övünen, Türk Evi'nin eskitürkçe dört gibi eğri büğrü başkanı Beşir Karasu tepemizde, dik durmaya çalışıyor. Yaradana sığınıp, Latif Bolat'la Öküz okurları için anonim bir söyleşi yapıyoruz... İşte anlattıkları...

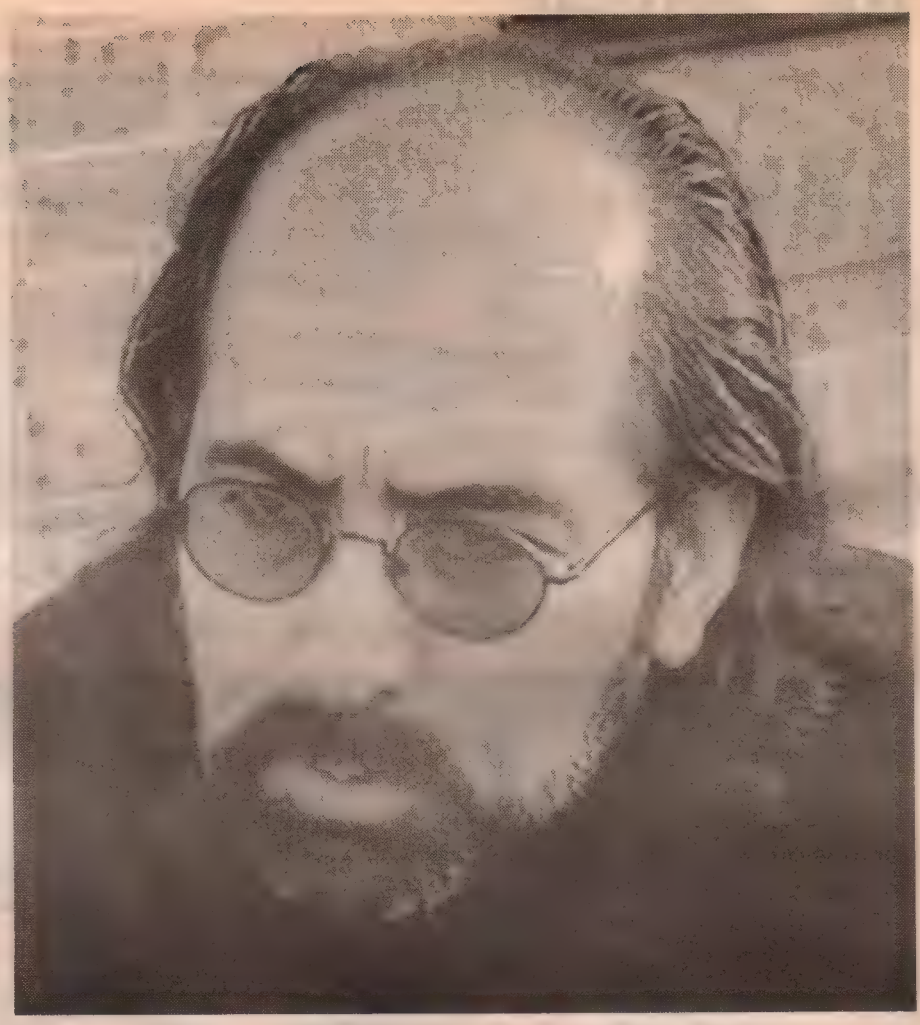

"Sufî Müziği Dinden Ayırıyorum"

NİHAT ZİYALAN

1955 yılında Mersin'de, Valentine Days gibi önemli bir günde doğmuşum. Ondan sonra, Konya'nın köylerinde ilkokul öğretmenliği yaptım. Gazi Eğitim Müzik Bölümü'nü bitirdim. Ankara Devlet Konservatuarı'nın Şan Bölümü'nde okudum. Mardin'in Nusaybin Lisesi'nde müzik öğretmenliğim var. Orada, hiç ummadığım olaylar geçti başımdan. Tekrar Ankara'ya döndüm. Siyasal Bilgiler Fakültesi'ni bitirdim. Ondan sonra Amerika'ya, mastır okumaya gittim. San Francisco State Üniversitesi'nde Business mastırı yaptım. Bilgisayar Mühendisliği okudum üstüne. San Francisco'da altı sene bilgisayar mühendisliği yaptım. Bir sabah, sevmediğim bir işte hayatım geçip gidiyor diye bir duyguya kapılarak, işi bıraktım. Ondan sonra da, yaklaşık on senedir, bütün zamanımı müziğe harcıyorum. Daha önce de hafta sonlarında müzik turlarına çıkıyordum ama, işten ayrılınca, iyice kendimi müziğe verdim. Alaska'yla, North-South Dakota dışında, Amerika'nın 47, 48 eyaletinde, Kanada'da Sufi Müzik dinletileri verdim.

Müsbet ilimlerden Sufî Müziğe, yani tasavvuf müziğine geçişimin, yaşadığım hayatla ilgisi olduğuna inanıyorum. Valla hayatta ben her şeyin birbirine bağlantılı olduğunu gördüm. Yani benim Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde okuduğum tarih, politika, ekonomi bilgisi, benim bugün yaptığım müzikte en büyük yardımcım oldu. Müzik eğitimimden daha önemli. Çünkü eğer, 1200 yıllarında Konya'nın durumunun ne olduğunu bilmezsen, ondan sonra Haçlı Seferleri'nin ne sonuca yol açtığını bilmezsen o civarlarda, Cengiz Han'ın Moğolları'nın ne kadar kötülüğe yol açtığını bilmezsen, o zaman Yunus Emre'nin, Mevlana'nın o şiirleri niçin yazdığını anlayamazsın. Onları açıklayamazsan, onların şarkılarını söylerken, işin duygusunu duyamazsın. Yani, Yunus Emre: *"Geldi geçti ömrüm benim- bir yele sırf geçmiş gibi"* derken, onu niçin dediğini anlamak için, 1200 yıllarında ortamın ne olduğunu bilmek gerekir. O bakımdan yani, her şey birbirine bağlı. Ama bu Siyasi Bilimler'de öğretilen bir şey değildir. Bizim eğitim sistemimizde böyle bir şey yoktur, fakat kişisel çaba diye bir şey de vardır. Yani kendimizi geliştirmek, bize kalmıştır. 1970'li yıllardaki olanakları da unutmamak gerekir.

Bence Sufizm, mistisizm, insanların kendini bir davaya adaması olarak ele alınmalıdır. Çünkü mistisizm, insanın kendi iç benliğini bulma çabası. Yani ona bazıları, Allaha ulaşma çabası der, bazıları neb'liyim işte, Nirvana'ya ulaşma çabası der. Ama esas olarak kendine ulaşmaya çalışıyorsun. Onu öyle ele alacak olursan, sosyal bakımdan bilinçli politika çevreleri bu bakımdan en Mistik, en Sufî insanlardır diyebilirim. Çünkü kendini, kelle koltukta o davaya adayan insanlardan bahsediyorum. İnsanların mutluluğu, insanların ezilmemesi, eşitliği falan gibi politik hedefleri düşündüğünüz zaman, en Sufistik, en Mistik şeyler, onlar. 'Din'le ilişkisi zaman içinde ortaya çıkmış, örneğin ilk Sufileri ele aldığımız zaman, 800-900 yıllarında, Rumi'den, Mevlana'dan çok önce Irak'ta çıkmış, mesela Basra civarında. Hasan Basri, çok ilginç bir de kadın var, Rabia adında. İlk Sufilerden birisi bu. Erkeğin egemen olduğu Arap toplumunda çıkabilmiş birisi. Hallacı Mansur var. Onları ele alacak olursak, onların öyle, dinle çok acayip bir ilişkileri yoktu. Onlar böyle, iç yolculukları, iç arayışları ifade eden insanlardı. Fakat daha sonraları sultanlar, padişahlar, halifeler, mistisizmdeki gücü görünce, onların ideolojilerini, felsefelerini ve pratik örgütlerini satın aldılar. Tekkeler inşa ettiler, vakıflar verdiler. Yani şu Mevlevi tekkeleri öyle, bütün tekkeler de öyle. Devlet bunlara kol kanat gerdi, destek sağladı. Buna karşılık, insancıl, hümanist, evrenselci felsefelerinden ödün aldılar. Yani öyle bir seyri oldu. 1200 yıllarına kadar, maneviyatçı yönünün yükseldiğini görüyoruz böyle Sufî örgütlerinin. Ondan sonra aşağı doğru indiğini ve fundamantalizm, Ortodoks yönlerinin daha arttığını görüyoruz. Öyle bir şey var, dünya çapında yani.

Gerçek zaman içinde donan bir şey değil. Gerçek her zaman değişen bir şey. Sufizmi bugünün gerçeğine uydurma yükümlülüğüyle karşı karşıyayız. Aslında aradan geçen 1000 yıl, ne bugünün ne de dünün gerçeğini değiştirebilmiş değildir. Gerçek aynı. Çünkü benzeri sorunlar süregelmektedir. Ezen, ezilen eşitsizliği aynı. Sınıf kavgası, din sömürüsü sürüyor. İnsan değişmedikten sonra, sorun değişmez. Bize düşen, o özü alıp günümüz gerçeğine uydurmak. Yani Yunus Emre'yi, Mevlana'yı, Pir Sultan'ı, Hacı Bektaş'ı, günümüzün gerçeğine oturtmak yükümlülüğüyle karşı karşıyayız. Yoksa onlara da yazık olur. Yani onlar da, bizim kendilerini tekrar etmemizi istemezler. Çünkü bu insanlar o kalitede insanlardı. Aradan geçen 800 yıla rağmen biz hâlâ Mevlana'yı, onun yaşadığı gün gibi ele alırsak veya Hacı Bektaş'ı, ayıp olur. Yazık etmiş oluruz.

Burada bir içsel devrimden bahsedebiliriz belki de. Ben ona, *Ev Temizliği* diyorum. Aradan geçen 1000 yılın sevabını günahını, iyisini kötüsünü şöyle bir gözden geçirip, yani bu din açısından diyorum. Sadece mistisizmi değil, dinin kendini de, bir gözden, elekten geçirip ondan sonra... Bak Papa özür dileyip duruyor. Haçlı Seferleri'nden dolayı özür diledi Suriye'den, Türkiye'den, herkesten. Onun gibi böyle, eleklerden geçirip yeni bir noktaya getirmek gerek. Ondan sonra da işte, yeni bir ruhla yola devam.

Bence Papa'nın yaptığı yeterli değil. Onun Haçlı Seferleri'nden ötürü özür dilemesi, küreselleşmenin bir parçası. Hakikaten içten gelen, insanların eşitliği filandan ziyade, ekonomik ve politik yönden bir saldırıdır. Kültür, sosyal yönden zaten bütün dünyayı bombardımana tutmuş durumdalar. Özür dilemesi din yönünden de bir saldırıdır. Bakın bizim kalbimiz ne kadar temiz, sizden özür diliyoruz işte, çünkü bizim dinimiz bize bunu emrediyor. Siz de bizim dinimize katılın gibisinden. Zamanlama bakımından, küreselleşmeyle ilgisi var, diyorum.

Sufî Müziğe yönelmemin kökünde Mersin'de doğmuş olmam yatıyor bence. Çünkü Mersin yöresi, tarihi olarak da çokkültürlü bir yerdir. Yani ben, Katolik ve Ermeni kiliselerini görerek büyüdüm Mersin'de. Orada kilise görmek pek garip değildi. Girip çıkardık. Öyle büyüdüm. Orada tanıdığım insanların isimleri bizimkine benzemiyordu. Böyle çokkültürlü bir çevrede büyümek benim için şanstır. Onun da üstüne müzik açısından da şanslı olduğumu düşünüyorum. Türkiye Radyoları çok zayıftı o günlerde. Eski bir Grundig radyomuz vardı. Ondan Atina'yı, Şam'ı, Lefkoşe'yi, Kahire'yi, Beyrut'u dinlerdim. Başkalarının kültürüne saygı, müziklerine sevgi, işte o günlerde gelişti bende.

Ondan sonra ilkokul öğretmenliğim de bir derinlik kazandırdı ruhuma. Konya'nın Yunak İlçesi'nin Zaferiye Köyü'nün Haraba mezrasında, yaylasında. Kırkbeş öğrencim vardı. Bir Kürt köyüydü bu. Şeyh Sait İsyanı'ndan sonra, sürgün edilmiş. Yani Van'dan gelmişler. Çok enterasandı. Anadolu'nun göbeğinde, bir Kürt Köyü.

Ekonomik ve ruhsal kaosun bol olduğu zamanımızda yeni liderler çıkmıyor. Bunun için, arayışlar içinde olan insanlar da, zamanında bunun acısını çekerek yapıtlar vermiş insanların ürünlerine yöneliyor. Geçen yıl Amerika'da, Yunus Emre'nin, Mevlana'nın şiirleri, çoksatan kitaplar listesinin başındaydı hep.

Ben de yaptığım müziğe yansıtıyorum bunu. Birincisi o şiirleri, o felsefenin ürünlerini kullanarak yansıtıyorum. Genellikle bestelerimde Yunus Emre'nin şiirlerini kullanıyorum. Esas Türkçe kullandığı için, müziğe uygulamak daha kolay oluyor. 200-300 yıl önce yapılan müzikleri de ekliyorum. Müziği de tek müzik olarak almıyorum. Programım paket halinde. Müziği var, felsefi açıklamaları var, şiir okuması var, üstüne üstlük Türkiye'den slaytlar getirdim, onları da müziğe koyuyorum. Yani programıma bir görsellik de katıyorum.

Yaptığım Sufî Müziğe Amerika'da çok büyük ilgi var. Onun için oraya uzun süre takıldım. Amerika'nın beşbin, Kanada'nın bin üniversitesi var. Onların müzik ilahiyat bölümü çok iyi alanlar. Ama birkaç haftaya kadar Türkiye'ye gideceğim, asıl orada çalışmalarımın derinlik kazanacağına inanıyorum. Küreselleşmenin bütün insanlığı ezdiği bir dönem yaşıyoruz. İnsanlar da içsel rahatlığa kavuşmak için arayışlar içinde. Çoğu insan Sufî Müzikte aradığını buluyor. Araya dini sokmadan, içsel bir arınmayı yani. Ama bu yaptığım yorumlar Türkiye'de herkesin gülümseyerek kabul edeceği yorumlar değil. Fakat ben dayanıklı bir nesilden geliyorum. İnsanlığın ilerlemesi, rahat bir nefes alması için çaba harcamam gerektiğine inanıyorum, yaptığım müzikte bunların hepsi var.

Yeni CD'im çıkacak İmge Yayınları'ndan. Onun hazırlığı yapılıyor.

Öküz'e teşekkür ediyor, okuyucularını selamlıyorum

ilk anılar

TUNCER ERDEM

Belli belirsiz anılar kazınır zihne, / ayırmak zordur düşlerle gerçeği...

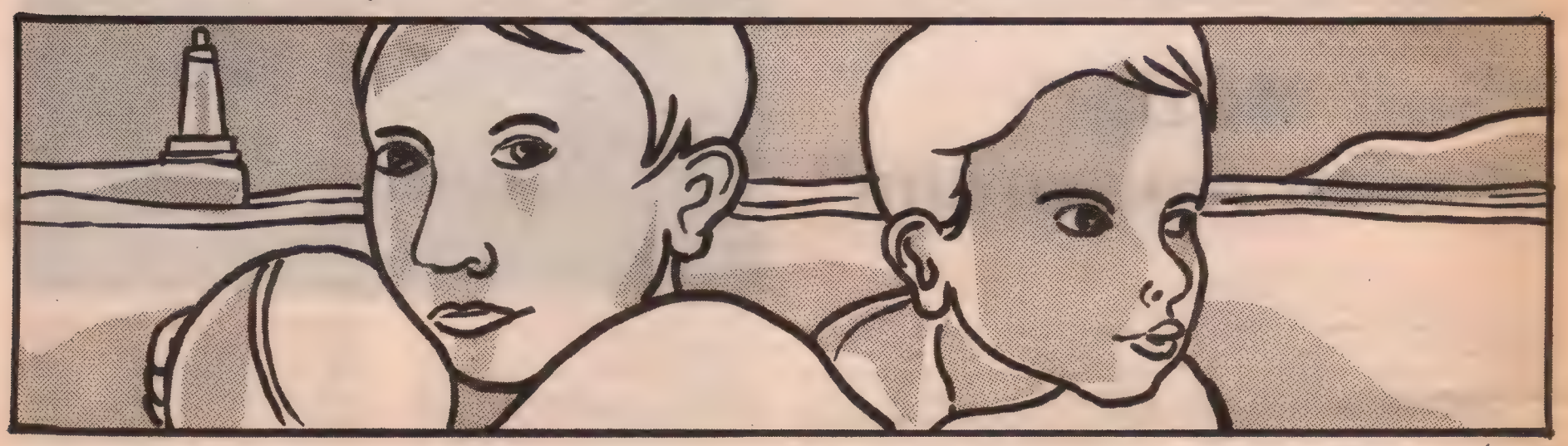

İlk sarsak adımlarla birlikte hayata, / düşme korkusu ve güven, onu bekleyen ellere.

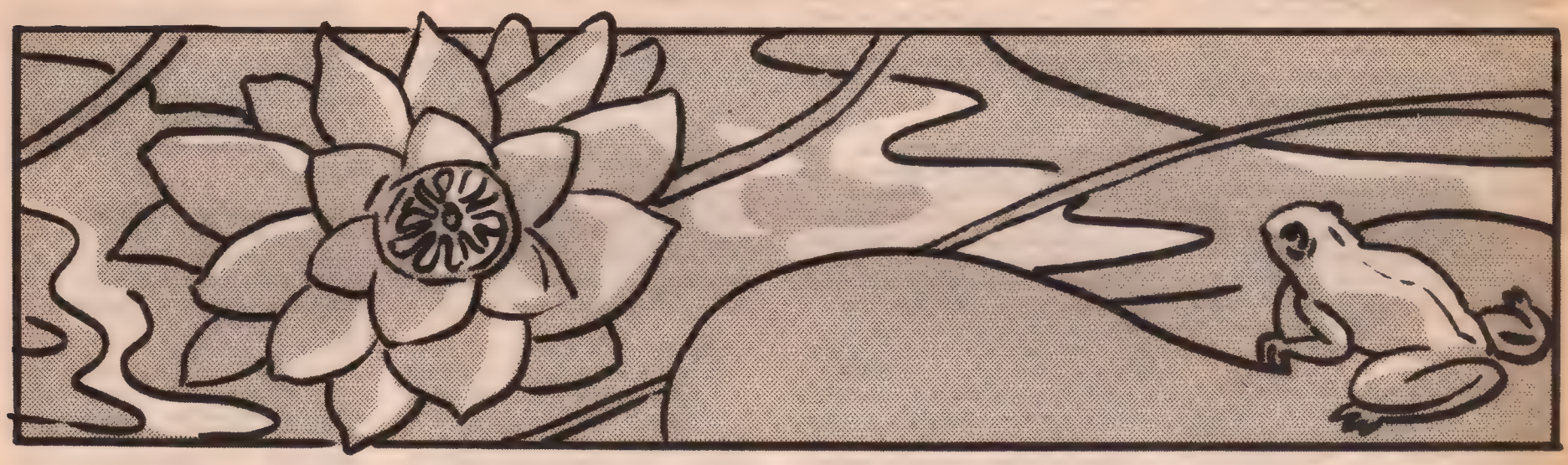

Sesler söze dönüşür usulca, / el yordamıyla anlam bulur madde,

yanından gelip geçenler var / yüzleri gölgeli, yarım birer hayat önlerinde...

Arka sokağa bakan pencerenin önünde / kâğıt-kalemi tanıyor parmaklar.

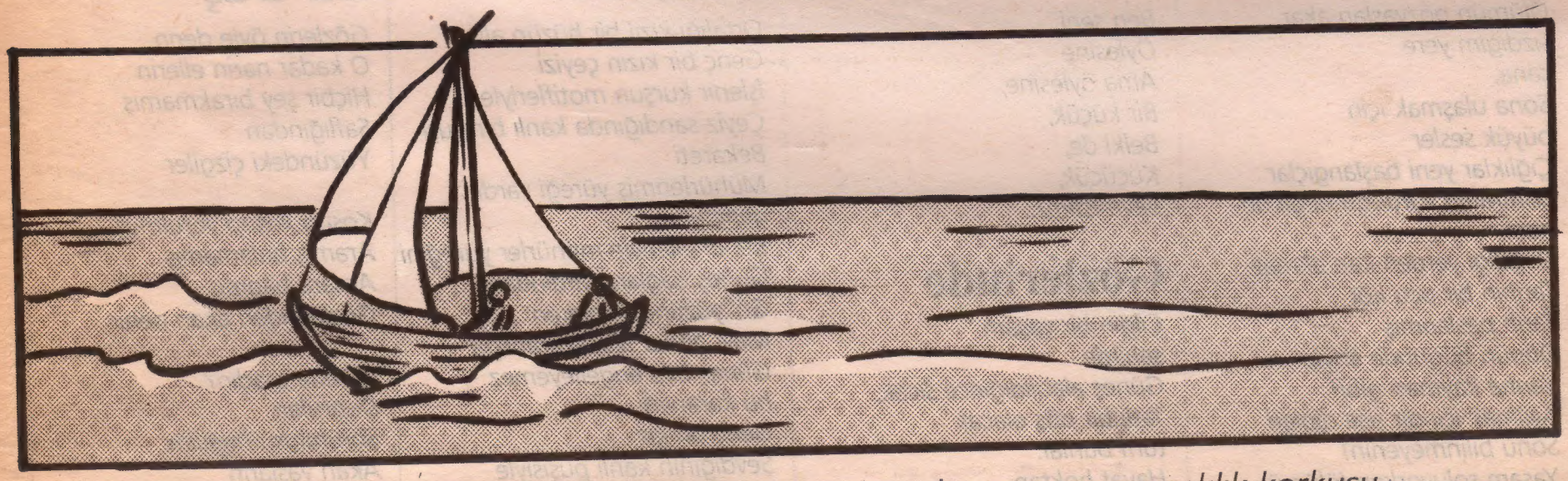

Camda dolaşan kelebek, sokağın uğultusu, / işte yine zaman, o uzaklık korkusu...

Bir anı ki çok derinlerde, / sanki yanmış bir film karesi.

Koşuşanlar var, ağlayanlarla dolu mutfak / kapı önünde, iki üzgün ulak...

Akşamsefası

BOYNUZU TERLEYENLER

1983 Bergama doğumluyum. Herkese, her şeye, onlara, O'na rağmen varmaya çalışıyorum. Kabızlara saygı vardır! İçinden kaçmaya çalışanlara!

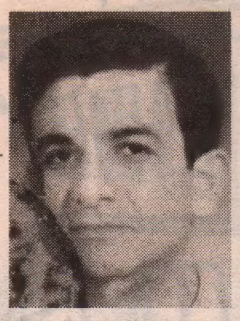

1972 doğumluyum. Serbest meslekteyim. Ortaokul mezunuyum. Şiire önem verenler için şiir diyorum!..

1982 İstanbul doğumluyum. Kız Meslek Lisesi Çocuk Gelişimi Bölümü mezunuyum. Bu yıl ÖSS sınavına girdim.

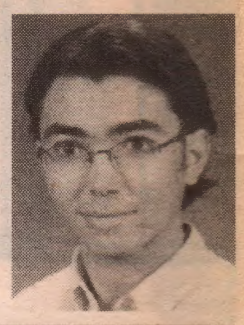

Bir sabah gün ışırken çıktım evden, daha dönmedim... 1979 doğumluyum. İzmir'de yaşıyorum. Şiirin kollarına bırakın kendinizi. O sizi nereye götüreceğini bilir.

Tuğrul Onur / Bergama

Kokarken

Ölümün gözyaşları akar
sızdığım yere
sana,
Sona ulaşmak için
büyük sesler
Çığlıklar yeni başlangıçlar
Usturanın vurduğu değil de
hani
Değdiği yerden kan akmaz
Tarihin bir ucu kör
Tarih paslanmış
Dünün bugünde eriyip
Yarına kayması gibi!
Ayılmak içindir şişe dipleri
Sonu bilinmeyenin!
Yaşam soluyorken (ölümü)
"Hiç - Düşler" uyutur mu?
Ya düşlerden uyanılır mı?

Yitik Zamanlar Diyarı

Bir ülke
kasıklarından vurulmuş
Sakat doğan hep bir tarafımız
Bir dünya ki
körlüğe soyunmuş
Her bakış bir yara açar
acı büyü(k)(t)ür
Yarının insanları
Özenir dörtnala koşan atlara
"Sivri"-sinek gibi
bataklığa döner
döneriz!
Aşk kurtuluştur dostum
Dertli mi dertli bir
Kızıl güneşle doğar
Kuytunda akşamların
Geçmişin izleri
gölgelerinde
Uçarsın!
...

Duygularım yoğun-bakımda
Otopsi düşüncelerime
Yaşam komada
Revirde ölüm bekler
Beklesin!
Sen nerdesin?
Kim-inlesin?

İbrahim Doğanay / Mersin

Sevmiştim

Ben seni,
Öylesine
Ama öylesine,
Bir küçük,
Belki de,
Küçücük,
Sevmiştim!..

Gözlerinde

Çılgın bir yaşam
şehirde
Güneş alabildiğince sıcak,
Tatlı bir düş olacak
tüm bunlar.
Hayat boktan,
Tıpkı kendi gibi.
Gecenin gündüzü
aldattığı vakit,
Kokuşmuş leş olacak,
Hayat gözlerinde.

Yalansın Sen

Ruhunu okşayan aşk,
Ve
Güzel dediğin,
Değer verdiğin
İçine tarihi imkansız,
İlk dokunuşun
İlk göz ağrın,
İlk gülüşün
Mutluluktan çığlık atan sen...
Yalan,
Yalansın, Yalancısın sen...

Belki

Sen şimdi gençsin, tazesin,
Bir yıl sonra bugünki gibi
olamazsın çünkü
Dünyada o kadar çok dert var ki
Bu yaşayış sürdükçe
Hangi derde tutulursan tutul
Yakanı kurtaramazsın
Daha gençsin, güzelsin
Birini sevebilir, evlenebilirsin
Yalnız üzüntülerinle de olsa
Yaşamak güzeldir
Benim burada oluşuma bakma
Ben senin için bir ölçü olamam

Müjgan Öztürk / İstanbul

Mahrem

Ortalığı kızıl bir hüzün alır
Genç bir kızın çeyizi
İşlenir kurşun motifleriyle
Çeyiz sandığında kanlı bir puşi
Bekareti
Mühürlenmiş yüreği vardır
genç kızın
Kendi elleriyle mühürler yüreğini
Güneş dağların ardından
Gökyüzüne ulaşırken
Mavi döner alacakaranlığa
Güneş bile engelleyemez
bu karanlığı
Genç bir kız
Sevdiğinin kanlı puşisiyle
Çıkar nice aşıkları barındıran
dağın doruğuna
Bırakır kendini aşığının kollarına
Güneş örter üstünü genç kızın
Gece kanlı puşi misali
iner köyün üstüne
Saklar yıldızları bu köyden
Mahremdir artık
yıldızlar köylülere
Ve artık güneş bile örtemez oldu
Sevdalı kızların üstünü

Yanar Yürekler

Hüzün bürümüş her yanı
Sararmış kocamış yürekler
Acılar silmiş gözlerdeki parıltıları
Sevgiler çürümüş ekşi bir koku
salıyor hüznün üstüne
Yaşanmamış yıllar tükendi
Ne mecnun kalmış leylasına
kavuşamayan
Ne da aslı ile kerem
Masallar dil değiştirmiş
Anlatmıyor güzellikleri iyilikleri
Kır çiçeklerinim yerlerini
mayınlar almış
Güller silaha bürünmüş
Yeşil griye dönmüş
Mavi duman rengine
Burada ısınmak için bedenler
yakılır olmuş
Artık sözler anlatamaz oldu
vahşeti
Zaten hiçbir zaman
anlatamamıştı ki

Alper Akdeniz / İzmir

Bir Düş

Gözlerin öyle derin
O kadar narin ellerin
Hiçbir şey bırakmamış
Saflığından
Yüzündeki çizgiler

Koşup koşup yorulmuş
Aramış bulamamış
Acılara banmış
Gözlerinden akan nehir

Nerede aradın?
Doğruları
Sorumlusu değilim
Akan yaşların
Benden mi çıkaracaksın
Bütün hıncını
Düşlerim
Sana ne yaptım?

Saflığın diyorum
Saflığın anlatıyor
Kaybettiklerini
Gözlerin hıçkırığında...

Kabusların
Sebebi miydim?
Bir tokattı gözlerin
Benliğimi dağlayan
Düşlerim
Saflığın nerede kaldı?

Bir Umut Batımı

Rüzgarlar canına okudu bulutların
Savruldu yağmur damlaları
Uçurtmaların süzülüşüne
Kör bir bıçak gibi kesti
Şimşekler;
Özlemlerin göbek bağını
Bir umut batımı
Ayaklarına gelen mutluluğu
Gözyaşlarıyla uğurladılar..

Uyumak Çaredir

Beklerken gece
Tüm çıplaklığıyla seni, kapı aralanır
İçerden hayalin gelir usul usul
Yanıbaşıma uzanır
Hüzünlenirim..

Akşamsefası

BUZAĞI

İstiklal Caddesi İmam Adnan Sokak No: 20 80800 Beyoğlu / İstanbul

Ekonomik ve Sosyal Kriz Çözüm Paketi

Dış borcu iç borcu çevirelim, devalüasyon yapalım; iç borcu hiç borca çevirelim. İMF'den birilerine rüşvet verelim. Uyuşturucu trafiğinden vergi alalım. Hem kafamız güzel olsun. Vatan için kurşun atalım, kurşun yiyelim, haram yiyelim, yiyelim, yiyelim, yiyelim...

Aids'li kan kampanyası düzenleyelim. Hatta nükleer atıkları boğazdan geçirelim, halka yedirelim. Birkaç milyon kişiyi hakkın rahmetine erken kavuşturalım. Laikleri arka bahçemize gömelim. Godot'yu bekleyelim. Devlet dairelerinde halktan ayak bastı vergisi ve iş kolaylaştırma fonuna zorunlu bağış alalım. Ülkücü olmayanlardan ırk vergisi alalım. Gerdeğe giren damattan duvakaçtı vergisi, tecavüzcülerden duvağa gerek kalmadı vergisi alalım. Gavur vergisi alalım. Ramazanda oruç tutmayanlardan Komonis vergisi alalım. Mümkünse satırla hak yolunu işaret edelim.

Yenilikçi kanat-gelenekçi kanat kavgasını bir yana bırakalım. Avantacı-işbirlikçi kanat altında saflarımızı sıklaştıralım. Sayın Rahşan Ecevit'i onursal başbakan ilan edelim. Siyaseti gençleştirelim. Melih'i, Eray'ı bakan yapalım. Hükümetimizden memnun kalalım ve fakat Sayın Ecevit'e bir baston verelim.

Amerika ve Avrupa'ya beyin göçünü hızlandıralım; oralarda çağalalım, sonra gidip fethedelim anasını satiim. Sayın Deniz Baykal'a sağ bir parti kurduralım. Sağı da zayıflatalım. Travestileri hortumla dövelim. Hep bu ipneler yüzünden Allah bizi bu hallere soktu zaten. Devlet baba kaç çocuk emzirmiş? Öyleyse feminist olalım .mına koyiim.. Köyleri haritadan silinmiş çocuklara coğrafya dersi verelim. Eğitim seviyemizi yükseltelim.

Affı güncelleştirelim. Aftan yararlanamayanları da affedelim. Bundan sonra üç yıl içinde işlenecek suçları da affedelim. Onların başı kel mi? Asosyal demokrat parti kuralım. Solu bölelim, küp küp keselim, rendeleyelim. Velhasıl kelam.

Deyim yerindeyse, yani siz deyime yer olarak nereyi münasip görürsünüz? Şöyle sehpanın üstünde iyi mi?

Ali Mustafa Kemal Tut / İstanbul

Fakat, Lakin, Şayet

Aynı şehir, ayrı koku
Aynı göz, ayrı heyecan
Aynı umut, ayrı düş
Şayet, fakat, lakin
Aynı değilse de, ayrı da değil ve sen
Yaşamın gölgesindeki tomurcuk
Aynı koku, ayrı mutluluk
Fakat; korkusuz da yaşanmaz ki
Şayet; bütünleşirse sözcükler
bir umut taşır
Lakin; aynılarda özdeyiş
Üç yol var önünde
Fakat, lakin, şayet

Serdar Keskin / Ankara

Yeni Sloganımız

Reklamlarda iletişim platformundan bahsediliyor. Evet gün geçtikçe iletişim artıyor fakat nasıl? Mekanik olarak chat, e-mail, cep tel vs.

Hızlı bir iletişim ağının içinde boğulup gidiyoruz. Çünkü dört bir yanımız dijital oldu. Asıl şimdi yabanileştik. Özellikle de aile içi iletişim sıfırın altına düştü.

Annemiz, babamız zamanın gerisinde, bizse yakalamaya çalışıyoruz. Yeni sloganımız: "Zaman kısa haydi bas tuşa".

Meral Yıldırım / Isparta

Kriz

Kriz Türkiye'yi vurdu.
İşçi memur sefil oldu.
Zenginlere ne olur ki.
Olanlar fakire oldu.

Ekmek çıktı yüz elliye
On ekmek yetmiyor bize.
Peynir zeytin alamadım.
Boş elle döndüm evime.

Elektrik su parası
Kiralar yürek yarası.
Nerede kaldı bilmiyorum
İşçi ve memur babası

Evimde asılı resmin.
Dilimde dolanır ismin.
Bir zamanlar haykırırdın.
İşçi memur çiftçi için.

İşim de yok gücüm de yok.
Bankalarda param da yok.
Karaoğlana yalvarırım.
Onda hele hiç insaf yok.

Kenan Dinç / İstanbul

Merhaba

Diyarbakır Cezaevi'ndeki Yılmaz, Öküz'e gönderdiğin mektupları okuduktan sonra hayatın kısmen farkına varmadan yaşanan paralelliklerden ibaret olduğunu bir kez daha gördüm. Ben senin aksine fiziksel olarak özgür de olsam bunun bana pek birşey kazandırmadığının farkındayım. Benim de bir türlü yakalayamadığım, yetiremediğim bir aşk var. Hayatın içinde onsuz öylesine savruluyorum. Bir taraftan da bodoslamasına yaşamaya çılışıyorum ömrümü birşeylerin eksilttiği duygusuyla. Yaşama telaşından arta kalan derin bir hüzün, yorgun ve bıkkın bekleyişler ve Ahmet Telli'nin de dediği gibi "hayatın uçurumları olan koskoca bir yalnızlık" var bana. Fakat neylersin?

22 yıllık yalnızlığıma inat düşler kurup, umut ediyorum işkenceyi uzatsa da. Aşık olduğumu hayal ediyorum. Birisinin gelip elimden sımsıkı tutmasını, beni sarmalamasını... Aşka dair ne varsa hep hayalimde. Bunları sana biraz dert ortağın olabileceğim, biraz da beni anlayabileceğin için yazdım birbirimizi bilmesek de. Kısacası baştan sona yalnızlık.

Elif / Bilecik

Yani Tam Şuramda

Yani tam şuramda
Yani yakışıklı sinemin tam üstünde
Garip bir kuş üşümekte.
Yani üryanım duldasızım
Ve hayat şimdi fırtınadan arda kalmış
Garip gri bir ülkedir

Yusuf Bülbül / İzmir

Sadece Sus ve Dinle

Önüne bak, belki gelmemi beklemeyip o yola tek başına girmek istersin.

Ama sen saf yolların başında bekle beni. Yine önüne bak... O kadar çok işim vardı ki yolun başına bile gelemedim henüz. Fazla yolum kalmadığını söylüyor bana şu an bulunduğum toprağın yerlisi..

Sen sorumsuzca ve bir başına yol alıp yolun başına geldiğin ana kadar ben çok eskidim. Derilerim eskidi. Çünkü güzel olan ne varsa derimin altında gizliydi. Ve o güzellikleri çar-çur etmisinler diye sakladım derimin altına. Buketler yaptım, çelenkten gibi süslü, dikenden buketler. O buketler ki, yaparken onca canımı yaktılar, bir de yapmaya karar verirken yanan canımı düşün. Umarım işe yaramıştır. Onların da buketlere her yaklaştıkça, dokundukça canları acımıştır... Umarım...

Artık yapmam gerekeni yaptığımı sanıyorum. Bekledim, üzüldüm, hırçınlaştım, uğraştım... Belki de bir tanesi bile erdem olmayan bir sürü eylem yaptım. Şimdi yanına geleceğim, umarım yanında mutluluk vardır. Belki de yanından öylesine gelip geçeceğim. Ve bilmeyeceksin kim olduğumu, senin yanından geçişimi, değerini bilmeyeceklerini sandığım insanlara vermediğim sevgimi..

Beni birçok arkadaşım anlamadı, sırf bu yüzden, senden başkasına niye değer veremediğimi... Ama "o arkadaşlar" bir başka ben olsaydılar ve hergün gülen yüzüme bakıp aslında hiç yenemediklerini sandıkları, oysa zalimce aynaya baktığım her sefer üzülen ben olsaydılar, anlardılar...

Ahmet Emre Pirim / Rize

Bize Düşen

Bize düşen her defasında unutmaktı
Unutarak yaşadık
Bize düşen sebepsizlikti ki yaşanan acıların
Bir sebebi olmadı hiç
Bize düşen savrulmaktı
Hiç kimseye ve hiçbir kente
Tutunamadan yaşadık
Bize düşen sürgünlüktü
Herkes kendi toprağında
Dahası kendi yüreğine sürgündü
Bize düşen şiirin kapısında toyluktu
Şiirde en güzel yaşanmışlıklar
Kelime oyunlarıydı
Şiirin ve yaşamın karşısında
Bize düşen yitirmekti
Herkes en çok da kendi hesabına
Kendini bulamadı...

Erol Çelik / Trabzon

Normlara uygun musun?

Otobüsteydim, oturuyordum, otobüs camına dayalıydı başım. Yanımda, tarafından yaşlılara yer verme kibarlığından mahrum bırakıldığım, paylaşmaktan nasibini almamış, hacmi ikiye katlamak için bol miktarda çikolata tüketen biri. "Yanağım otobüs camının garantisinde mi?"yi aklıma getirmeden yola devam ediyoruz.

Yeri belki birçok medeniyette ve hayatta aynı olan duraklarda durup, hızla yolcular uğurluyor; uğurlarına pek inanmasak da isteksizce yenilerini buyur ediyoruz.

İşte bu alışılmış törenlerin birinde gözlerimi dışarıya deydirirken birini gördüm. Uzun siyah saçları, şeklinin ne anlattığını o an kestiremediğim garip sakalıyla edalıydı. Eda henüz il olmadığından hemşo diyemeyeceğim bu oğlan, unisex giyenen, 1.87 boylarında olmayı pek arzulamamış, kırılganlığını her hücresinde gösteren, ilk bakışta ve nedense son bakışta da gay sanılan tiplerdendi.

Karşı kaldırımda ama kaldırımı incitmeyecek şekilde bir süre yürüdükten sonra durdu. Ben o an onun hayatını kurarken o zarif bir el hareketiyle dolmuşun birine işaret etti. Fakat işaret dilinden nasibini almamış şoför (Şoför Tumay!)*, doluluğu tartışılır, boş oluşu ise kuvvetle muhtemel dolmuşu, güz gülleri çığlıkları arasında daha bir hızlı sürdü. Hangi anlayışa (tahammülsüzlüğe) şehit olduğu belli olmayan o zarif işaret, yine aynı zariflikle yere eğildi. Bense peki şimdi onu kim taşıyacak endişesi içinde ve büyük bir olasılıkla bedenim otobüs içinde olmanın, ruhumsa kahrolasıca normlara uygun sayılmanın garantisinde yol aldım.

* Bir çeşit küfür.

Derya Şekerci / İzmir

Kıpırtı

Cam ardından denizi izliyorum
Ne rüzgarını hissedebiliyorum
Ne içimi acıtan kokusunu
Suskunca birbirine çarpan dalgalarında
Kıpırdaşan duygularımla coşuyorum
Ve bir de bakıyorum ki
Eski bir balıkçı teknesi
Dalgaları yarıp geçiyor
Duyamadığım uğultulu sesi ile.

Banu / Tekirdağ

Dua

Sokağın bütün şövalyelerini çağıralım bugün. Kocaman bir ateş yakalım cam kırığı ellerimizle. Destursuz girmesin park bekçileri muhabbetimize.

Önce bir şiir okuyalım, analar öldüğünden beri anasonlu düşünen şair'lerden. Sonra bir türkü Kırşehirli bozlaklar'dan. Hürmet edip ustaya verelim. İlk şişeyi ona, fark etmez olsa'da peygamber solda. Evet geceye yıldız düştü beyler; ateşe körük verin kolaylancak alkol yanığı tenler. Dalmayalım beyler; binemediğimiz gemilerin dumanı bile yağmur olup aktı. Ağlamayalım beyler; bin kez şartlanıp bir kez söylemediğimiz, aşklarımız çoluk çocuğa karıştı. Düşmeyelim beyler; zaten diz kapaklarımızda, yaralarımız vardı. Şimdi yavaş yavaş dağrulalım. Gün doğmadan gün kurtarılmaz. Kulaklarımızda, ince bir darbuka, boğazımızdan geçerken günü geçmiş şaraplarının tortuları anamızı, avradımızı bacımızı şahit tutup ayinimize başlayalım.

Ey yerin göğün yaratıcısı ulu Tanrım. Ey Fatih'in gemilerini haliece ayıran Tanrım. Tandoğan köprüsünün altında, doğan minik Nurcan'ın ılık nefesinin aşkına. Düşürdüğümüz azı dişlerimizin aşkına. Senden dünyanın en hüzünlü gözleri için merhamet diliyoruz. Onun elmacık kemiklerine acı Tanrım! Yarasın Beyler Amiiiiiin...

Bedri Şahin / Ankara

KENDİNE AİT BİR ODA

Batmanlı Kadınlara Bir Kitap Odası

Geçen ay başlattığımız kitap kampanyamıza umduğumuzun üzerinde bir katılım oldu. Kitaplarıyla katkıda bulunan tüm kişi ve kuruluşlara teşekkür ederiz. Kampanyamız devam ediyor. Faydalı olacağını düşündüğünüz kitapları Ağustos ayının sonuna kadar, hızla bize ulaştırın.

Kitap Toplama Merkezleri:
Şiirci: Süslü Saksı Sokak No: 22-24 Beyoğlu / İstanbul, Ve dergimiz **Öküz**..
Not: Lütfen bu duyuruyu elinizdeki başka adreslere de iletin.

Sayı: 87 / Ağustos 2001 • Ayda Bir Yayımlanır • **İmtiyaz Sahibi:** Mehmet ÇAĞÇAĞ • **Yayıncı:** LM Basın Yayın Ltd. Şti. • **Genel Yayın Yönetmeni ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:** Metin ÜSTÜNDAĞ • **Yayın Koordinatörü:** Hatice MERYEM • **Haber Merkezi:** Oylum GÖLBAŞI • **Grafik Uygulama:** CEBO • **Ahmet Abi:** Ahmet ERHAN • **Dizgi:** Zuhal • **Haberleşme:** Ali Ekber Uslu • **Satış:** Cüneyt AYDIN • **İşletme:** Orhan AÇAR • **Müessese:** Ali YAVUZ • **Bina Görevlisi:** Tamer KAAN • **Halkla İlişkiler:** Suzan ERBAŞ • **Tel:** 292 95 65 (4 HAT) Dahili 117 / 118 **Fax:** 251 57 54 • **Adres:** İstiklal Cad. İmam Adnan Sok. No:20 80800 Beyoğlu - İst. • **Baskı:** Ilıcak Matbaası • **Dağıtım:** Bir-Yay • **Reklam Rezervasyon:** Dilek Güneşer - 292 44 90 (3 Hat)

Akşamsefası

Yarınlara Akış

KEMAL SİYAHHAN

Kişinin doğasında, ruhunda,
Kalbinde, ulaşılmazda...
Çok kalabalıklarda...

En tepelerde, aşkın doruklarında..

İnce bir sızıda, söylenmesi gerektiği halde
söylenemeyen, var olan her şeyin içinde...

Bir ağacın gölgesindeki uykuda...

En sinkaflı küfürde, kehribar
tanelerinde, en hararetli
tezahüratta...

En şatafatlı yaşantıda...

Yalnızlık dört duvar arasında...

ALLAH'ım
ALLAH'ım
ALLAH'ım
ALLAH'ım

Bu AKIŞ son günlerde bir dostumla, hiç ama hiç kimsesi ve geliri olmayan, gözleri görmeyen, yaşlı bir kadının duvarlarla konuşurken onu ziyaret eden bizlere sahipsizliğiyle ilgili isyandan çıktı.

Akşamsefası